

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cristina Ipate-Toma
Georgeta-Mihaela Crivac

Daniela Chiriță
Gabriela-Carmen Diaconescu

EDUCAȚIE , SOCIALĂ

CLASA A VII-A

**Acest manual este proprietatea
Ministerului Educației Naționale.**

**Manualul școlar este aprobat de Ministerul Educației Naționale
prin ordinul de ministru nr. 5103/ 03.09.2019**

**Acest manual școlar este realizat în conformitate cu
Programa școlară aprobată prin OM Nr. 3393/ 28.02.2017.**

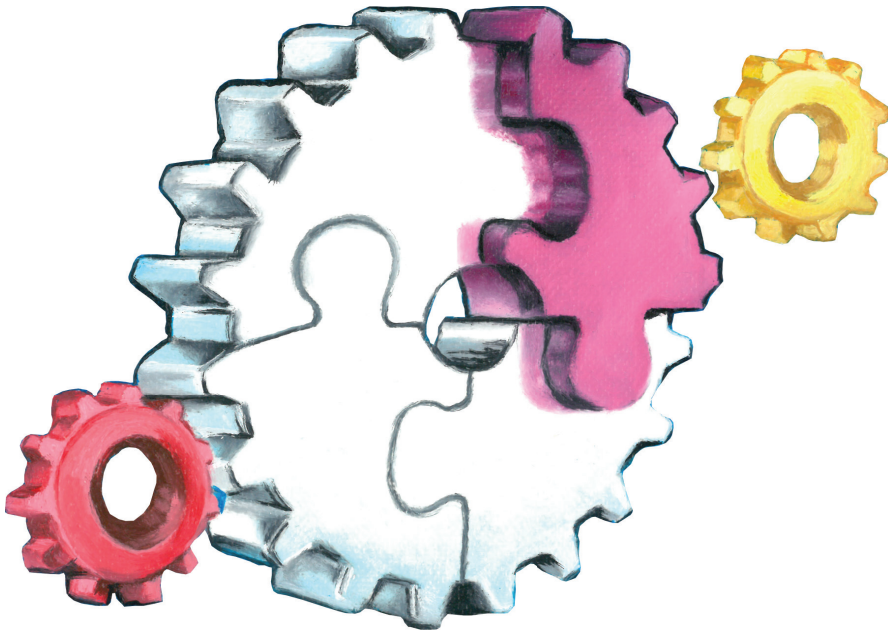
116 111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cristina Ipate-Toma
Georgeta-Mihaela Crivac

Daniela Chiriță
Gabriela-Carmen Diaconescu

EDUCAȚIE , SOCIALĂ

CLASA A VII-A

Inspectoratul Școlar al Județului/ Municipiului
Școala/ Colegiul/ Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.
- Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2019-2020.

Educație socială. Manual pentru clasa a VII-a.

Cristina Ipate-Toma, Georgeta - Mihaela Crivac, Daniela Chiriță, Gabriela-Carmen Diaconescu
Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Maria Magdalena Stan, Universitatea din Pitești

Prof. grad didactic I Mădălin Chiriță, Școala Gimnazială „Constantin Bălăceanu-Stolnici”

Copyright © Editura Ars Libri, 2019
Toate drepturile rezervate
ISBN: 978-606-36-0976-3

Editura Ars Libri
Str. Victoriei, bl. Z1, sc. D, ap. 1
oraș Costești, județul Argeș
Tel: 0248 546 357; 031 82 82 293;
e-mail: arslibri@yahoo.com
www.edituraarslibri.ro

Editor: Iulian Grigore
Coordonator colecția „Manuale școlare”: Prof. Adina Grigore
Redactor-șef: Prof. Cristina Ipate-Toma
Tehnoredactare, grafică și design: Alexandru Gherghina
Coperta și desene pag. 10, 18, 25, 31, 45, 57, 72, 74, 78, 84,
85, 86, 88, 91, 93, 93: Florian David
Credite foto: Depositphotos
Machetare și prepress: Mihai Ștefănescu
Tipărit la Polichrom Industry 2006 SRL, Costești, Argeș

Certificat seria Q nr. 107
ISO 9001: 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Educație socială: clasa a VII-a / Cristina Ipate-Toma, Daniela Chiriță, Georgeta-Mihaela Crivac, Gabriela-Carmen Diaconescu.

- Buzoești : Ars Libri, 2019

ISBN 978-606-36-0976-3

I. Ipate-Toma, Cristina
II. Chiriță, Daniela
III. Crivac, Georgeta Mihaela
IV. Diaconescu, Gabriela-Carmen

37

Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Ars Libri.

Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

CUPRINS

Instrucțiuni de utilizare a manualului	5
Competențe generale și competențe specifice	7
Recapitulare inițială	8

1. SISTEMUL POLITIC ÎN ROMÂNIA

I. Drepturile omului	10
II. Forme de guvernământ și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare	16
III. Constituția României	22
III.1. Structura Constituției	22
III.2. Valori și principii constituționale	26
Recapitulare	30
Evaluare	31
IV. Principii și instituții democratice	32
IV.1. Statul democratic și principiul pluralismului: dreptul de asociere și partidele politice	32
IV.2. Statul democratic și principiul separării puterilor; autoritățile statului român	35
IV.2.1. Autoritatea legislativă; legile	35
IV.2.2. Executivul; administrația centrală și locală	38
IV.2.3. Autoritatea judecătorească; aplicarea legilor ...	42
IV.2.4. Președintele României	45
IV.3. Statul de drept	48
Recapitulare	50
Evaluare	52

2. RAPORTUL CETĂȚENI - AUTORITĂȚI. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI CETĂȚENEȘTI ÎN SOCIETATEA DEMOCRATICĂ

I. Domnia legii și puterea cetățenilor	54
I.1. Procesul de elaborare a legilor; participarea cetățenilor la elaborarea legislației	54
I.2. Drepturile și libertățile cetățenești și respectarea legilor; limite ale libertății	57

2

I.3. Justiția ca instituție de apărare și de înlăptuire a dreptății; egalitatea în fața legii și accesul la justiție al cetățenilor	60
I.4. Copilul în procesul judiciar; delincvența juvenilă; consecințe ale nerespectării legii	64
Evaluarea/ autoevaluarea portofoliului	67
II. Cetățenia activă. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor publice și la controlul aplicării acestora	68
II.1. Implicarea civică în contextul democrației reprezentative și al formelor de manifestare a democrației directe	68
II.2. Alegerile și votul; alegerea reprezentanților; evaluarea activității reprezentanților aleși	71
II.3. Societatea civilă, organizații nonguvernamentale, tipuri de inițiative cetățenești în comunitățile locale	75
II.4. Rolul îndeplinit de mass-media în societate și în formarea opiniei publice	79
Recapitulare	83
Evaluare	84

3

3. PROIECTUL EDUCAȚIONAL DEDICAT PROBLEMELOR COMUNITĂȚII EDUCAȚIONALE/ LOCALE

I. Elaborarea și derularea proiectului educațional dedicat problemelor comunității educaționale/ locale	86
I.1. Alegerea temei	87
I.2. Elaborarea fișei de proiect	88
I.3. Derularea proiectului propus	91
I.4. Evaluarea proiectului propus	92
Recapitulare finală	94
Evaluare finală	95

ANEXE

<i>Declarația Universală a Drepturilor Omului</i>	<i>96</i>
<i>Constituția României-extras</i>	<i>100</i>

INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI

Conținutul manualului digital cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus (sau în locul ilustrațiilor de pe hârtie) elemente specifice precum: exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Navigarea este consistentă, permite parcurgerea manualului și revenirea la activitatea de învățare precedentă.

Manualul digital conține activități multimedia interactive de învățare (AMII), după cum urmează: statice, animate și interactive.

Manualul în format electronic poate fi accesat și utilizat pe orice PC/ tabletă/ smartphone cu procesor minimum de 800 MHz, 512 MB RAM, 1GB spațiu disponibil de stocare.

- Sistem de operare - Windows Vista+, Android 4.03+, Linux (Ubuntu 14.04, Linux Mint 16, Debian GNU/Linux 7.0, OpenSUSE 13.1), OS X 10.9+, iOS 7.1.X+

- Browser - Google Chrome 31+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+, iOS 7.1.X+) Mozilla Firefox 25+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+) Internet Explorer 10+ (Windows 7+) Safari 7+ (OS X 10.9+, iOS 7.1.X+)

- Rezoluție minimum 1024 x 768 pixeli

Rularea aplicației:

1. Pe calculator:

Online-prin accesarea adresei de web indicată, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

2. Pe tabletă/ smartphone- prin accesarea adresei de web indicată, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

- Butonul AJUTOR conține un ghid de utilizare a butoanelor de navigare prezente în manual, și anume:

- Butonul Cuprins conține titlurile unităților și ale subunităților manualului și pagina la care se află fiecare. Dând clic pe cuprins, se poate merge la fiecare dintre acestea printr-un clic pe tema respectivă.

- Saltul direct la o anumită pagină se poate face prin introducerea numărului de pagină dorit în caseta din bara de butoane de sus, după care se apasă tasta ENTER.

- Pentru a parcurge manualul pagină cu pagină, se dă clic pe butonul pentru a merge înainte, iar pentru a vedea paginile din urmă, se dă clic pe butonul .

- Butonul de Ajutor contextual oferă indicații despre modul în care trebuie parcurse activitățile multimedia interactive de învățare și se află poziționat la fiecare dintre acestea.

- Butonul este pentru validarea corectitudinii rezolvării unui item.

- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare **Felicitări! Ai răspuns corect!**, se confirmă rezolvarea corectă a itemului.

- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare **Ai greșit! Mai încercă!**, itemul este rezolvat greșit.

- Pentru reluarea unui exercițiu interactiv, se dă clic pe butonul .

- Pornire pentru secvențele AMII animat video
- Pauză pentru secvențele AMII animat video
- Stop pentru secvențele AMII animat video
- Vizualizarea imaginii mărite
- Pornire videoclip animat
- Exercițiu interactiv
- Închidere a ferestrei curente

Informații pentru elev

În cadrul disciplinei **Educație socială** vei studia **Educația pentru cetățenie democratică**. Pe parcursul acestui an școlar, la disciplina educație socială, îți propunem să realizezi un portofoliu cu diverse lucrări. Aceste lucrări vor fi evaluate în funcție de următoarele criterii: respectarea temei, originalitatea și aspectul general.

Informații pentru profesor

Abordarea disciplinei **Educație socială** se realizează, într-un mod integrat, pornind de la competențele specifice definite în cadrul programei, concentrându-se asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale oamenilor în fiecare aspect al vieții lor, a responsabilităților și a participării active, în relație cu dimensiunea civică, politică, socială, juridică și culturală a societății.

Rubricile prezentate în manual sunt părți integrante ale procesului de predare-învățare-evaluare. Fiecare titlu de lecție este corelat cu un articol din **Declarația Universală a Drepturilor Omului** sau din **Constituția României**.

Rubrica **Studiu de caz** - captarea atenției elevilor.

Rubrica **Stabilește legături** - reactualizarea conținuturilor studiate sau stabilirea legăturilor între acestea și cunoștințele de la alte discipline.

Rubrica **Mesaj cheie** - anunțarea temei lecției.

Teoria conținutului de predat este prezentată ținând seama, atât de particularitățile elevilor în ceea ce privește dezvoltarea psiho-socio-emoțională, cât și de nivelul de achiziții pe care aceștia l-au dobândit până la această vârstă.

Rubrica **Dicționar** - explicarea termenilor noi pentru elevi.

Rubricile **Aplică!**, **Lucrează în pereche!**, **Lucrați în echipe!** - fixarea cunoștințelor

Rubricile **Reține!**, **Implică-te!**, **Exprimă-ți opinia!**, **Află mai multe!**, **Calendar**, **Știați că...?** - dezvoltă atitudini pentru participare civică activă, provoacă curiozitatea elevilor și-i ajută la formarea unor valori care să le dezvolte personalitatea.

Evaluarea, interevaluarea, autoevaluarea, evaluarea în perechi sunt prezentate sistematic pe parcursul manualului.

Manualul cuprinde metode interactive prin utilizarea cărora elevii devin participanți la propria formare.

În **Anexele** manualului sunt redată **Declarația Universală a Drepturilor Omului** și extrase din **Constituția României**.

COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației pentru cetățenie democratică

1.2. Analizarea unor situații problematice determinate de abaterea de la valorile, principiile, practicile societății democratice

1.3. Argumentarea în favoarea respectării valorilor, principiilor, normelor și practicilor specifice unei societăți democratice și statului de drept

2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice

2.1. Elaborarea, în echipă, a unui proiect dedicat problemelor comunității educaționale/ locale

2.2. Participarea, prin derularea unui proiect, la rezolvarea problemelor comunității educaționale/ locale

2.3. Rezolvarea, în perechi/ echipă, a unor sarcini de lucru referitoare la viața într-o societate democratică

3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ

3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean

3.2. Aplicarea unor valori, norme și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune

RECAPITULARE ÎNȚĂLĂ

În imaginea de mai jos sunt prezențați termeni care te pot ajuta să îți amintești ce ai învățat în clasa a VI-a despre interculturalitate.

Alcătuiește enunțuri cu termenii dați, în care să evidențiezi cunoștințele despre interculturalitate.

diversitate culturală

flexibilitate a persoanei

acceptarea diversității

cooperare

tradiții și obiceiuri

patriotismul

identitate culturală

relaționare

incluziune socială

societate multiculturală

solidaritate

societate interculturală

identitate personală

patrimoniul cultural

dialogul intercultural

comunicare interculturală

toleranță

SISTEMUL POLITIC ÎN ROMÂNIA

CONȚINUTURI:

- I. Drepturile omului**
- II. Forme de guvernământ și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare**
- III. Constituția României**
 - III.1. Structura Constituției
 - III.2. Valori și principii constituționale
- IV. Principii și instituții democratice**
 - IV.1. Statul democratic și principiul pluralismului:
dreptul de asociere și partidele politice
 - IV.2. Statul democratic și principiul separării puterilor;
autoritățile statului român
 - IV.2.1. Autoritatea legislativă; legile
 - IV.2.2. Executivul; administrația centrală și locală
 - IV.2.3. Autoritatea judecătorească; aplicarea legilor
 - IV.2.4. Președintele României
 - IV.3. Statul de drept

I

DREPTURILE OMULUI

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.

(Art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului)

Studiu de caz

Un elev îi interzice unui coleg să își exprime opinia cu privire la modalitatea în care vor desfășura activitățile din săptămâna „Școala altfel”, pe motiv că acesta nu are rezultate școlare foarte bune.

Consideri că elevul procedează corect? Argumentează-ți răspunsul! Crezi că i s-a încălcat colegului vreun drept?

Stabilește legături!

Copiii beneficiază de drepturi speciale. Acestea sunt prezentate în *Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului*.

Enumeră câteva drepturi ale copilului. Reformulează apoi aceste drepturi, pentru a se potrivi atât copiilor, cât și adulților.

Mesaj cheie

Drepturile omului se referă la ființele umane de pe întreg globul.

Aceste drepturi sunt considerate drepturi naturale, adică acele drepturi pe care toate ființele umane le au prin naștere. Filozoful britanic John Locke este primul care a introdus ideea dreptului natural, în lucrarea sa *Două tratate asupra puterii* (sec. XVII). El vorbește despre dreptul la viață, la libertate și la proprietate.

Viața, libertatea, egalitatea, proprietatea, **demnitatea** umană au fost prețuite de-a lungul timpului, dar nu au fost respectate întotdeauna. Acest fapt a dus la conflicte și lupte politico-sociale de-a lungul istoriei.

.....

În urma celui de-al doilea război mondial, din cauza suferințelor enorme provocate de încălcarea drepturilor omului (milioane de oameni au fost uciși sau închiși în **lagăre de concentrare**, proprietăți distruse etc.), s-a considerat necesară redactarea unui document care să promoveze, să apere drepturile omului și să împiedice încălcarea acestora.

Juristul de origine franceză, René Cassin (1887 - 1976), este principalul autor al *Declarației Universale a Drepturilor Omului*.

Pe 10 decembrie 1948, la Paris, Adunarea Generală a Națiunilor Unite **adoptă** și **proclamă** *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, primul document oficial privitor la drepturile omului.

După adoptarea acesteia, ONU și-a continuat activitatea de apărare și promovare a drepturilor omului, prin elaborarea mai multor documente. Amintim *Rezoluția ONU - Educație pentru democrație* (2012), prin care reafirmă drepturile tuturor la educație, drept consacrat în *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, precum și respectarea în întregime a acesteia, depunând eforturi pentru protejarea și promovarea în toate țările a drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale.

Știați că...?

Belarus este singura țară europeană în care poate fi aplicată pedeapsa cu moartea.

Reține!

Încălcarea drepturilor omului se sancționează (se pedesește) prin **lege**.

România este membră a unor organizații/ instituții care apără și promovează drepturile omului: Organizația Națiunilor Unite (ONU) din 1955, Consiliul Europei din 1993 etc.

Țara noastră apără și promovează drepturile omului înscrise în documentele oficiale. Prima instituție națională pentru drepturile omului creată în România după 1989 este Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO).

Drepturile omului se pot clasifica în mai multe categorii:

- **drepturi civile și politice** - dreptul la viață, dreptul la libertate și securitate personală, dreptul la exprimare, dreptul la cetățenie, dreptul de a fi protejat împotriva violenței, dreptul la **vot**, dreptul la asociere, dreptul de a circula liber și de a cere azil politic, dreptul de acces egal la funcții politice etc.;

- **drepturi economice, sociale și culturale** - dreptul la muncă, dreptul la o retribuție echitabilă, dreptul de a avea un trai decent, dreptul la asistență socială, dreptul la odihnă și recreere, dreptul la educație, dreptul la viață culturală etc.

Drepturile omului trebuie respectate fără excepție, iar încălcarea unuia înseamnă, de fapt, încălcarea tuturor celorlalte drepturi. Drepturile omului sunt **inalienabile** și au un caracter universal pentru că fac referire la toate ființele umane.

CORELAREA DREPTURILOR CU ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

Drepturile nu pot exista fără responsabilități/ îndatoriri.

Oamenii trebuie să își asume responsabilitățile corespunzătoare drepturilor. Ei au obligația să respecte drepturile celorlalți persoane.

Drepturi

Responsabilități

la viață

să respecti dreptul la viață al celorlalți oameni

la egalitate

să nu discriminezi sub nicio formă și sub niciun aspect pe ceilalți oameni

la libertate

să nu îngrădești libertatea celorlalți oameni

la proprietate

să nu încalci proprietatea altcuiva fără permisiunea acestuia

la odihnă și recreere

să respecti dreptul la odihnă și recreere a celorlalți oameni

la egalitate în fața legii

să cunoști și să respecti legile statului

În Constituția României (legea fundamentală a statului Român) sunt prevăzute **îndatoririle fundamentale** ale cetățenilor:

- fidelitatea față de țară
- contribuții financiare
- apărarea țării
- exercitarea drepturilor și a libertăților

Îndatoririle fundamentale antrenează oamenii pentru realizarea scopurilor societății, fiind garanția că drepturile lor se pot realiza.

Se pot stabili corelații între unele drepturi și îndatoririle fundamentale.

Drepturi

Îndatoriri fundamentale

la educație,
la ocrotirea sănătății

de a contribui financiar prin plata taxelor și a impozitelor la susținerea cheltuielilor publice

la libertatea opiniilor,
la întrunire și asociere

de a-ți exercita cu bună-credință dreptul
la opinie, la întrunire și asociere,
fără a leza demnitatea celorlalți,
fără a le încălca drepturile și libertățile

Într-o societate, drepturile și îndatoririle nu se exclud.

Omul este responsabil să respecte drepturile celorlalți oameni.

Află mai multe!

Documente în care sunt
proclamate drepturile omului

- 1679: *Habeas Corpus Act* (Documentul „Să-ți aparțină corpul tău”, Anglia)
- 1689: *Bill of Rights* (Declarația Drepturilor, Anglia)
- 1776: *Declarația de Independență* (Statele Unite ale Americii)
- 1789: *Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului* (Franța)
- 1948: *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (adoptată de ONU) - (vezi Anexa de la finalul manualului)
- 1950: *Convenția Europeană cu privire la Apărarea Libertăților și Drepturilor Fundamentale*, Consiliul Europei
- 2010: *Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului*
- 2012: *Education for democracy* (Educație pentru democrație), Rezoluția Națiunilor Unite
- 2015: *Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație* (Declarația de la Paris)

Dictionar

a adopta: a accepta ceva (prin vot)

demnitate: arată calitatea reacțiilor, comportamentului unei persoane, valoarea, cinstea, meritele morale, gradul de prețuire ca și rangul atins de o persoană în cadrul societății

egalitate: principiu conform căruia tuturor oamenilor li se recunosc aceleași drepturi și îndatoriri

inalienabil: care nu poate fi înstrăinat

lagăr de concentrare: centru de detenție pentru oponenții politici, străini, grupuri sociale, etnice sau religioase, civili dintr-o zonă de război sau pentru grupuri de persoane neagreate de puterea politică a unui stat, deseori pe timp de război

lege: totalitatea normelor (regulilor) cu caracter obligatoriu stabilite și apărute de stat prin instituțiile acestuia

a proclama: a anunța ceva în mod oficial, a aduce la cunoștință publică un fapt de mare importanță și de interes general

vot: exprimare a opiniei cetățenilor unui stat în legătură cu alegerea reprezentanților lor în organele de conducere; opinie exprimată de membrii unei adunări constituite în legătură cu o candidatură, cu o propunere sau cu o hotărâre

Aplică!

1. Pe parcursul istoriei au existat momente când oamenii s-au ridicat la luptă împotriva celor care au încălcat drepturile și libertățile lor.

Pornind de la afirmația de mai sus, menționează câteva momente/ situații din istorie în care au fost încălcate drepturile omului și care au fost consecințele.

2. Realizează un eseu în care să prezinți ce s-ar întâmpla dacă dreptul la exprimarea opiniei ar fi încălcat pentru o perioadă de timp.

3. Ținând seama de clasificarea drepturilor omului, bifează într-un tabel ca cel de mai jos, categoria în care se încadrează drepturile prezentate.

Drepturi	civile și politice	economice, sociale și culturale
la educație		
la cetățenie		
de a participa la conducerea statului		
la muncă		
la proprietate		
la asistență socială		
la un nivel de trai decent		

4. Corelează drepturile cu responsabilitățile pe care le implică.

- I. Am dreptul la sănătate.
- II. Am dreptul la educație.
- III. Am dreptul la o judecată corectă.

A) Am responsabilitatea de a cunoaște și de a respecta legile.

B) Am responsabilitatea de a respecta regulile de igienă personală și de a nu atenta la sănătatea celorlalți.

C) Am responsabilitatea de a păstra un mediu curat.

D) Am responsabilitatea de a frecventa cursurile școlare și de a nu îngradi accesul la educație al celorlalți oameni.

5. Pornind de la conținutul articolului de mai jos, care credeți că ar fi principalele drepturi ce decurg din valorile prezentate în organizatorul grafic?

Realizați organizatorul grafic pe tablă și completați-l.

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.

(Art. 1, Declarația Universală a Drepturilor Omului)

Implică-te!

Implică-te în promovarea drepturilor omului!

Realizează alături de alți colegi un poster/ afiș prin care să promovezi drepturile omului. Afișați posterele în școală pentru a putea fi văzute de către toți elevii.

Exprimă-ți opinia!

Argumentează de ce este important să te implicii în promovarea drepturilor omului.

Lucrează în pereche!

Îndoțiți o coală pe jumătate. Unul dintre colegi va scrie, pe o jumătate de coală, un mesaj/ slogan cu privire la unul dintre drepturile omului. Celălalt coleg va desena o imagine/ un simbol care să prezinte același drept, pe cealaltă jumătate de coală.

Organizați o expoziție în școală cu lucrările voastre.

10 DECEMBRIE

Ziua Internațională
a Drepturilor Omului

Portofoliu

Prezintă pe o coală A4, prin mesaje și desene, unul dintre drepturile omului și responsabilitățile aferente acestuia. Alătură foaia ta celorlalte foi ale colegilor și legați-le pentru a forma o carte. Expuneți cartea în clasă, astfel încât să poată fi răsfoită.

II

FORME DE GUVERNĂMÂNT ȘI REGIMURI POLITICE: REGIMURI DEMOCRATICE AUTORITARE ȘI TOTALITARE

FORME DE GUVERNĂMÂNT

*Forma de guvernământ a statului român este republica.
(Art. 1, alin. (2), Constituția României)*

Studiu de caz

Ana a locuit o perioadă în Marea Britanie. Când a revenit în România, a povestit colegilor ei de clasă că a asistat la schimbarea Gărzii de la Palatul Buckingham unde locuiește Regina Marii Britanii. Le-a mai povestit că Regina conduce Marea Britanie, moștenind ereditar tronul.

Matei este uimit de ceea ce povestește Ana, deoarece își amintește că părinții lui au mers să voteze președintele României.

Se gândea atunci că în toate țările conducătorul statului se alege prin votul cetățenilor.

Analizând datele prezentate mai sus, care credeți că sunt diferențele dintre România și Marea Britanie? Cunoașteți și alte state asemănătoare celor două în ceea ce privește organizarea conducerii statului? Ce alte denumiri de conducători de state mai cunoașteți în afară de regină și președinte?

Stabilește legături!

Amintește-ți valori umane despre care ați discutat în clasele anterioare, atât la disciplina Educație socială, cât și la alte discipline. Precizează ce valori consideri că sunt promovate în cele două state, România și Marea Britanie.

Mesaj cheie

Valori ca libertatea, dreptatea, egalitatea constituie baza unei societăți democratice.

Forma de guvernământ este modul de organizare și de exercitare a puterii în stat.

De-a lungul timpului, au existat mai multe forme de guvernământ.

Cele mai importante forme de guvernământ sunt **monarhia** și **republica**.

1. **Monarhia** reprezintă forma de guvernământ în care puterea este deținută printr-un **sistem electiv - ereditar**.

Tipuri de monarhii:

MONARHIA ABSOLUTĂ

„Statul sunt eu.”
(Regele Ludovic al XIV-lea)

- ⇒ puterea în stat aparținea monarhului, adică acesta decidea în toate problemele existente;
- ⇒ a apărut în antichitate și a ținut până la sfârșitul Primului Război Mondial;
- ⇒ limite ale puterii: tradițiile, conștiința monarhului;
- ⇒ exemple de monarhii absolute:
 - Imperiul Otoman (în timpul sultanilor Mahomed al II-lea Cuceritorul și Soliman Magnificul);
 - Franța (în timpul regelui Ludovic al XIV-lea);
 - Imperiul Romano - German (în timpul împăratului Carol Quintul) etc.

MONARHIA CONSTITUȚIONALĂ

**Regele conduce,
dar nu guvernează.**

- ⇒ monarhul conduce pe baza unei **constituții**;
- ⇒ se organizează după principiul separării puterilor în stat;
- ⇒ există din sec. al XVII-lea până în prezent;
- ⇒ limite ale puterii - legea;
- ⇒ exemple de monarhii constituționale:
 - Anglia (prima monarhie parlamentară apărută);
 - Spania, Norvegia, Olanda (monarhii constituționale);
 - Japonia (monarhie condusă de un împărat).

România a avut ca formă de guvernământ monarhia constituțională în timpul regilor: Carol I, Ferdinand I, Carol al II-lea și Mihai I, în secolele al XIX-lea și al XX-lea.

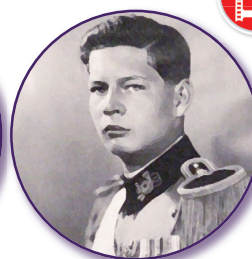
Carol I

Ferdinand I

Carol al II-lea

Mihai I

2. **Republica** reprezintă forma de guvernământ în care puterea este obținută prin alegeri.

Tipuri de republici:

REPUBLICĂ PARLAMENTARĂ

- ⇒ președintele statului este ales de Parlament;
- ⇒ Exemple de republici parlamentare: Germania, Italia, Austria etc.

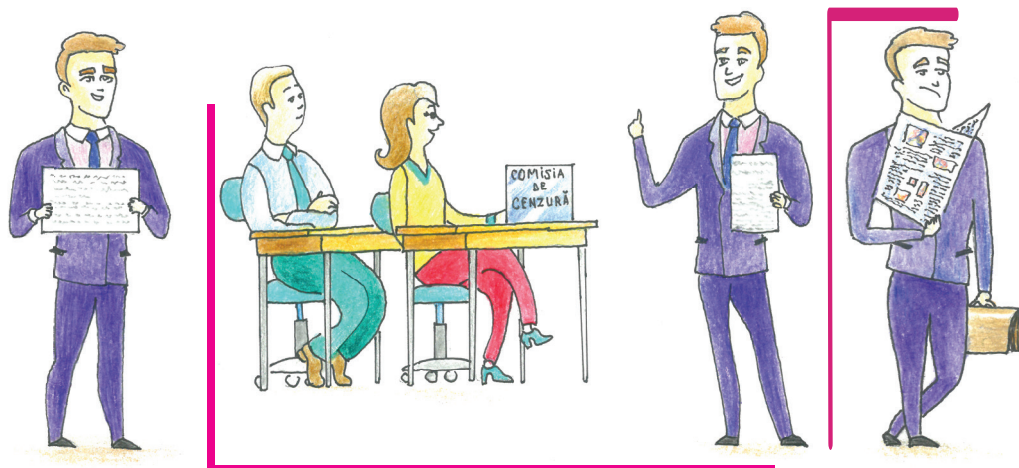
REPUBLICĂ PREZIDENȚIALĂ

- ⇒ președintele statului este ales de cetățeni;
- ⇒ Exemple de republici prezidențiale: Belarus, S.U.A., Mexic, Brazilia etc.

Știați că...?
Prima republică din lume a fost Republica Romană, apărută în anul 509 î.Hr.

REGIMURI POLITICE

Ionescu Mihai este jurnalist la un ziar. El a scris un articol despre condițiile în care se desfășoară orele de curs de la o școală din oraș.

După ce articolul a fost prezentat redactorului-șef, conținutul articolului a fost modificat, astfel încât informațiile nu au mai fost corect redade, iar jurnalistul a fost împiedicat să înfățișeze realitatea.

Întâmplarea a avut loc în anul 1988, în România, când ziarele erau în proprietatea statului care controla activitatea acestora.

Consideri că acum jurnaliștii se mai confruntă cu astfel de probleme? Ce drepturi li s-au încălcat jurnalistului și cititorilor, în cazul prezentat?

Regimul politic este modul de organizare și de funcționare a unui stat și de exercitare a puterii politice.

Regimurile politice sunt de mai multe feluri:

REGIM POLITIC DEMOCRATIC

- suveranitatea poporului (puterea aparține poporului);
- separarea puterilor în stat (legislativă, executivă, judecătorească);
- guvernare reprezentativă (conducerea asigurată prin reprezentanți aleși prin vot universal);
- pluralism politic (existența mai multor partide politice);
- luarea deciziilor pe baza principiului majorității;
- garantarea drepturilor și libertăților cetățenilor prin constituție.

REGIM POLITIC AUTORITAR

- limitarea drepturilor și libertăților cetățenilor și a **prerogativelor** unor instituții ale statului;
- controlul statului asupra societății civile nu este total;
- existența unor libertăți de acțiune limitate în viața privată;
- limitarea atribuțiilor instituțiilor democratice (Parlamentul, Guvernul etc.).

REGIM POLITIC TOTALITAR

- încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești;
- deținerea puterii în stat de către un partid unic/ dictator;
- alegeri falsificate;
- separarea puterilor în stat este formală, practic aceasta nu se respectă;
- **cenzură, cultul personalității, propagandă ideologică;**
- existența organelor de represiune (poliție politică) care foloseau teroarea pentru menținerea ordinii în stat.

Află mai multe!

Regimuri politice totalitare au existat în:

Germania → regim politic nazist

Italia → regim politic fascist

U.R.S.S., România etc. → regim politic comunist

Reține!

Forma de guvernământ ne arată de către cine și cu ce scop este exercitată puterea.

Regimul politic definește scopul și mijloacele de exercitare a puterii.

Dicționar

cenzură: control prealabil exercitat, în unele state, asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, emisiunilor de radio și de televiziune, asupra corespondenței și convorbirilor telefonice

comunism: doctrină și sistem social, politic și economic construit pe principiul desființării proprietății private și al instaurării proprietății colective

constituție: lege fundamentală a unui stat, investită cu o forță juridică superioară celorlalte legi, prin care sunt fixate modalitățile de încredințare și de exercitare a puterii, drepturile și îndatoririle cetățenilor, constituirea și funcționarea organelor centrale și locale de stat, raporturile dintre ele sau raporturile acestora cu cetățenii etc.

constituțional: bazat pe Constituție

cultul personalității: venerarea excesivă a unui singur conducător aflat încă în viață

fascism: sistem politic caracterizat prin naționalism radical, totalitarism, militarism și, pe plan economic, prin corporatism (înlocuirea sindicatelor cu organizații profesionale din care făceau parte muncitorii și patronii) și respect al funcționării capitaliste

nazism: denumit și național - socialism, ideologie și politică totalitară, naționalistă, rasistă, antisemită și anticomunistă promovată în Germania, în timpul dictaturii lui Adolf Hitler (1933-1945)

prerogativă: împuternicire, privilegiu acordat prin lege

propagandă ideologică: răspândirea unei ideologii (idee, concepție) printr-un sistem de comunicare, printr-o serie de evenimente organizate pe o perioadă lungă de timp, cu scopul de a face ca auditoriul să adopte un nou fel de a gândi

republică semiprezidențială: formă de guvernământ în care prim-ministrul și președintele sunt ambii participanți activi în administrația statului; guvernul este desemnat de președinte, dar votat de parlament

sistem electiv: sistem care se bazează pe alegeri

sistem ereditar: sistem în care puterea, drepturile, proprietatea etc. se transmit pe baza dreptului de succesiune

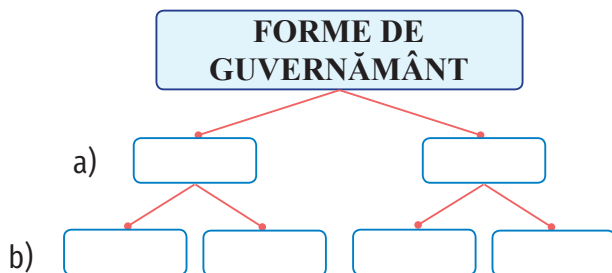
Știați că...?

Nazismul a existat în Germania, în timpul dictaturii lui Adolf Hitler, susținând ideea de existență a unei rase superioare. Din ordinul lui Hitler, au fost uciși milioane de oameni considerați ca făcând parte din rasele inferioare.

Aplică!

1. Realizează câte un enunț cu termenii de la dicționar, prin care să demonstrezi că ai înțeles sensul acestora.
2. Desenează pe tablă sau pe o coală de flipchart o „hartă conceptuală” asemănătoare celei de mai jos. Completează-o conform cerințelor.
 - a) Precizează principalele forme de guvernământ.
 - b) Scrie numele a două state organizate pe baza fiecărei forme de guvernământ precizate. Încadrează și România în această „hartă”.

3. Completează un tabel asemănător celui de mai jos, cu cel puțin trei caracteristici specifice regimurilor politice enumerate.

REGIMURI POLITICE		
DEMOCRATIC	AUTORITAR	TOTALITAR

Exprimă-ți opinia!

Cunoscând principalele caracteristici ale regimurilor politice, precizează, pe bază de argumente, în care dintre regimurile politice ți-ar plăcea să trăiești.

Lucrați în echipe!

Împărțiți în grupe de câte 4 elevi, dezbateți următoarea temă: *Poate exista un regim politic democratic într-o monarhie?*

Formulați un punct de vedere al echipei, apoi comparați-l cu al celorlalte grupe.

1 DECEMBRIE

**Ziua Națională
a României**

Portofoliu

Realizează un interviu cu bunicul sau cu unul dintre părinții tăi, care a trăit în comunism. Compară cu viața din prezent.

Indicație: În realizarea interviului vei avea în vedere să adresezi întrebări referitoare la caracteristicile regimului comunist.

III

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

III.1. STRUCTURA CONSTITUȚIEI

În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

(Art. 1, alin. (5), Constituția României)

Brainstorming

Constituția este legea fundamentală a unui stat.

Pornind de la această definiție, scrieți pe tablă cât mai multe idei despre ce credeți că ar trebui să cuprindă Constituția României.

Stabilește legături!

În toate regimurile politice există *constituții* sau *texte legislative cu valoare de constituție*, dar nu toate statele le respectă. Precizează în care dintre regimurile politice nu este respectată legea.

Mesaj cheie

Constituția României reprezintă legea fundamentală a statului român.

Constituția este investită cu o forță juridică superioară tuturor celorlalte legi.

● Scurt istoric al constituționalismului în România

Înainte de prima Constituție a României, au existat o serie de documente cu caracter constituțional:

- Regulamentele Organice (1831 în Țara Românească, 1832 în Moldova);
 - Proclamația de la Islaz (a avut cea mai scurtă perioadă de aplicare, iunie - septembrie 1848);
 - Convenția de la Paris (1858);
 - Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris (1864).
- Prima Constituție a României a fost adoptată în 1866. Ulterior au urmat:
- Constituția din 1923 (Constituția Unirii);
 - Constituția din 1938;
 - Constituții adoptate în timpul regimului comunist (1948, 1952, 1965);
 - Constituția din 1991.

• Structura Constituției României

Constituția României a fost adoptată pe 21 noiembrie 1991 prin **vot nominal** în ședința Adunării Constituționale. Adunarea Constituțională reprezintă denumirea dată Parlamentului pe o perioadă de 18 luni, pentru adoptarea Constituției României. Constituția a fost **validată** prin **referendum** la 8 decembrie 1991 și **a intrat în vigoare** la 13 decembrie 1991. Cuprindea 152 de articole, grupate în 7 titluri.

Constituția din 1991 a fost **revizuită** în 2003 cu scopul de a permite **aderarea** României la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și la Uniunea Europeană (U.E.). Ea a fost aprobată prin referendum de cetățeni. După revizuire, Constituția României cuprinde 156 de articole grupate în 8 titluri.

Titlul I Principii generale	<ul style="list-style-type: none">- principii cu privire la caracteristicile statului român;- elemente constitutive ale statului - teritoriu, popor, cetățenie, identitate, pluralism;- legăturile cu alte state;- simbolurile naționale.
Titlul II Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale	<ul style="list-style-type: none">- drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor români;- rolul și atribuțiile Avocatului Poporului.
Titlul III Autoritățile publice	<ul style="list-style-type: none">- modul de organizare și de funcționare a autorităților publice;- atribuțiile și responsabilitățile autorităților publice;- raporturile dintre autoritățile publice.
Titlul IV Economia și finanțele publice	<ul style="list-style-type: none">- principiile care stau la baza economiei românești;- moneda națională;- modul de formare, administrare și întrebuințare a bugetului public de stat.
Titlul V Curtea Constituțională	<ul style="list-style-type: none">- modul de organizare a Curții Constituționale;- atribuțiile Curții Constituționale (Principala atribuție a Curții Constituționale este de a verifica și de a se pronunța asupra constituționalității legilor).
Titlul VI Integrarea euroatlantică	<ul style="list-style-type: none">- prevederi referitoare la integrarea în Uniunea Europeană;- prevederi referitoare la aderarea la Tratatul Atlanticului de Nord.

Titlul VII Revizuirea Constituției

- cine poate să inițieze revizuirea Constituției;
- procedura de revizuire a Constituției;
- limitele revizuirii Constituției.

Titlul VIII Dispoziții finale și tranzitorii

- condițiile în care Constituția intră în vigoare;
- precizări privind republicarea Constituției.

Află mai multe!

Primele Constituții ale epocii moderne au fost:

- Constituția S.U.A. (1787) - prima Constituție scrisă din lume;
- Constituția Franței (1791) - prima Constituție scrisă din Europa.

Reține!

Constituția României cuprinde principii generale, precizări referitoare la drepturile, libertățile și îndatoririle cetățenilor, prevederi referitoare la organizarea statului, la economia și finanțele publice, la Curtea Constituțională, la integrarea euroatlantică, precum și la modul în care Constituția poate fi revizuită.

Știați că...?

Prima Constituție a României, din 1866, a fost adoptată după modelul constituției belgiene din 1831, considerată cea mai liberă constituție din Europa acelor timpuri.

Dicționar

a adera: a deveni parte la un tratat

a intra în vigoare: a fi valabil din acel moment (despre legi, tratate etc.)

referendum: consultare directă a cetățenilor, chemați să se pronunțe, prin vot, asupra unui proiect de lege de o deosebită importanță pentru stat sau asupra unor probleme de interes general

a revizui: a cerceta din nou cu scopul de a verifica exactitatea și a corecta eventualele lipsuri; a revedea

a valida: a confirma, a recunoaște valabilitatea unui act/ document

vot nominal: votul care se desfășoară prin apelarea celor care votează

Exprimă-ți opinia!

E necesar ca într-o constituție să existe prevederi referitoare la modul în care aceasta poate fi revizuită și modificată? Argumentează-ți răspunsul.

8 DECEMBRIE

Ziua Constituției
României

Portofoliu

Realizează o copertă care ar putea fi coperta Constituției României. Organizați o expoziție în clasă cu aceste coperte și votați-o pe cea care cuprinde cel puțin trei elemente reprezentative pentru o constituție.

Indicație: Utilizează tehnici de lucru diferite.

Aplică!

1. Desenează conturul României și scrie în interior care sunt simbolurile naționale, pe baza Constituției României.
2. Analizează cuprinsul a trei articole din Constituția României (vezi Anexa de la finalul manualului) și precizează la ce se referă acestea, corelând cu titlul din Constituție.
3. Identifică articolul 4 din Constituția României și explică conținutul acestuia.
4. Citește cu atenție textele de mai jos.

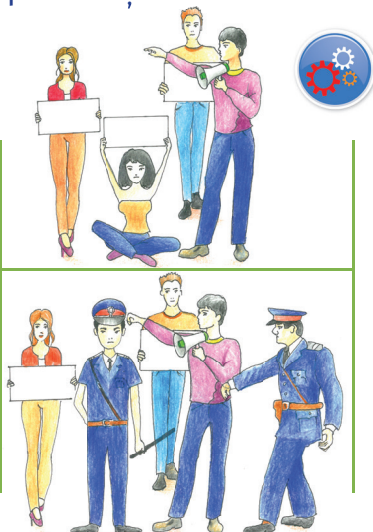
A. *Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără niciun fel de arme.*

(Art. 39, Constituția României, 1991, revizuită în 2003, extras)

B. *Libertatea cuvântului, presei, întrunirilor, mitingurilor și demonstrațiilor nu pot fi folosite în scopuri potrivnice orânduirii socialiste și intereselor celor ce muncesc. Orice asociație cu caracter fascist sau antidemocratic este interzisă. Participarea la astfel de asociații (.....) se pedepsește prin lege.*

(Constituția Republicii Socialiste România, 1965, extras)

- Identifică deosebirile dintre cele două surse (A, B), privind drepturile și libertățile cetățenilor.
- Identifică regimurile politice la care fac referire cele două surse și precizează caracteristica specifică fiecărui regim politic ce reiese din sursele prezentate.

III.2. VALORI ȘI PRINCIPII CONSTITUȚIONALE

Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

(Art. 2, alin. (1), Constituția României)

Paralelă peste timp

În perioada medievală, conducătorul statului (domnitorul) era stăpânul țării, poporul fiind considerat a fi format din supușii săi.

Începând cu epoca modernă, atunci când statele sunt conduse pe baza unor constituții, conducătorii (regi, președinți etc.) au puterea limitată de legi, iar poporul este format din cetățeni egali în drepturi.

Comparați, pe baza textului, statutul persoanei (omului de rând) din epoca medievală cu cel al persoanei din epoca modernă. Cine limitează puterea conducătorului în prezent?

Stabilește legături!

Pentru ca soarta țării să nu mai fie decisă de un singur om, s-a instituit principiul separării puterilor în stat.

Consultă articolul 1 din Constituția României și precizează în care dintre alineate se vorbește despre separarea puterilor în stat.

Mesaj cheie

Eu mă pot înșela, tu s-ar putea să ai dreptate, noi împreună am putea probabil să descoperim drumul spre adevăr.

K.R. Popper

Regimurile democratice funcționează în baza unor **valori** și **principii** specifice.

Principiile democratice situează acțiunea politică în funcție de anumite valori.

Conform Constituției României, principiile consacrate sunt:

1. **suveranitatea poporului** (poporul decide asupra propriului destin);
2. **forma republicană de guvernământ**;
3. **caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român**;

4. **separarea puterilor în stat** (exercitarea puterii politice de către mai multe autorități/ instituții publice diferite, cu funcții specifice, controlându-se reciproc);
5. **pluralismul politic** (existența mai multor partide și asociații social - politice);
6. **respectarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului și cetățeanului.**

Constituția României promovează **valori fundamentale politice, morale și juridice ale democrației**: viața, libertatea, demnitatea umană, egalitatea în fața legii, dreptatea, toleranța, proprietatea, responsabilitatea, reprezentativitatea, participarea etc.

LIBERTATEA

- este valoarea fundamentală într-o societate democratică
- persoanele pot acționa conform voinței proprii
- este corelată cu responsabilitatea de a nu afecta libertatea celorlalți

DEMNITATEA UMANĂ

- este calitatea omului de a se respecta pe el, de a respecta drepturile celorlalți și de a-i fi respectate drepturile de către ceilalți

EGALITATEA ÎN FAȚA LEGII

- fiecare ființă umană trebuie tratată în mod egal de lege și trebuie să se supună acelorași legi

DREPTATEA

- atât cetățenii cât și autoritățile trebuie să respecte normele morale și juridice, conform drepturilor omului și Constituției

RESPONSABILITATEA

- atât cetățenii cât și autoritățile răspund pentru faptele lor și pentru consecințele acestora

PROPRIETATEA

- fiecare persoană are dreptul de a poseda, de a utiliza, de a dispune și de a folosi rodul bunurilor sale, în limitele legii

TOLERANȚA

■ fiecare persoană trebuie să respecte libertatea celorlalte persoane, privind opiniile și modul acestora de gândire și de comportament, dacă acestea nu lezează integritatea și viața celorlalți

REPREZENTATIVITATEA

■ într-un stat democratic deciziile politice sunt luate de către reprezentanții aleși de cetățeni, în numele acestora

PARTICIPAREA

■ implicarea cetățenilor în viața comunității, aceștia putând influența și controla deciziile publice

Reține!

Un stat democratic nu poate să funcționeze fără respectarea principiilor și valorilor democratice.

Află mai multe!

Cuvântul democrație provine din limba greacă:
demos = popor; kratos = putere
demokratos = puterea poporului

Știați că...?

Prima democrație cunoscută în lume a apărut în Grecia Antică.

Dicționar

cetățean: persoană aparținând unui stat, cu drepturi civile și politice și cu obligații față de acel stat

principii: elemente fundamentale, idei, legi de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, o normă de conduită etc.

stat independent: stat liber, autonom

stat indivizibil: stat care nu poate fi divizat, împărțit

stat național: stat care aparține unei națiuni

stat suveran: stat care se bucură de supremația puterii de stat în interiorul hotarelor sale și în independența ei în relațiile cu alte state

stat unitar: stat care are o singură organizare politică și juridică pe teritoriul său

valori: lucruri bune, dezirabile, importante ca atare

Aplică!

1. Citește cu atenție valorile din casetele de mai jos.

sănătate

familie

respect

bani

frumusețe

carieră

libertate

dreptate

onoare

loialitate

prietenie

credință

eroism

cumpătare

educație

dragoste

viață

demnitare

caritate

egalitate

aspect fizic

fericire

toleranță

responsabilitate

a) Scrie pe caiet, din lista de pe pagina anterioară, 10 valori pe care le consideri cele mai importante pentru tine. Poți adăuga și alte valori care nu se regăsesc în listă.

b) Din valorile de la punctul a), extrage 6 valori pe care le consideri cele mai importante. Scrie aceste valori în ordinea importanței lor pentru tine.

Află că primele trei - patru valori te definesc, te caracterizează la momentul acesta. Pe parcursul vieții, importanța valorilor pentru tine se poate schimba.

2. Asociază explicațiile din coloana stângă cu valorile și principiile corespunzătoare din coloana dreaptă.

- I. calitatea omului de a se respecta pe el și pe ceilalți
- II. valoarea fundamentală a unei societăți democratice
- III. respectarea opiniilor și comportamentelor oamenilor, dacă acestea nu afectează viața și integritatea celorlalți
- IV. oamenii sunt tratați în mod egal în fața legii supunându-se acesteia

- A. toleranță
- B. libertate
- C. egalitate
- D. responsabilitate
- E. demnitate

3. Studiind articolul 1, alin. (1) din Constituția României (vezi Anexa de la finalul manualului), rezolvă cerințele:

- a) precizează atributele principale ale statului român;
- b) prezintă semnificația fiecărui principiu democratic din articolul dat.

Lucrați în echipe!

Formați grupe de 4 elevi. Alegeți trei principii democratice și prezentați importanța lor pentru buna funcționare a unui stat de drept.

Prezentați celorlalte grupe ceea ce ați lucrat și faceți comparații între răspunsurile voastre. Există asemănări? Dar deosebiri? Care sunt acestea?

Exprimă-ți opinia!

Valorile și principiile unui stat democratic pot fi și ale unui stat totalitar? Argumentează!

Conform calendarului ONU, în fiecare a doua zi de miercuri din luna octombrie, marcăm **Ziua Mondială a Demnității**.

Portofoliu

Realizează o placardă cu un slogan prin care să redai principalele valori care te caracterizează.

Indicație: Folosește și desene și simboluri.

RECAPITULARE

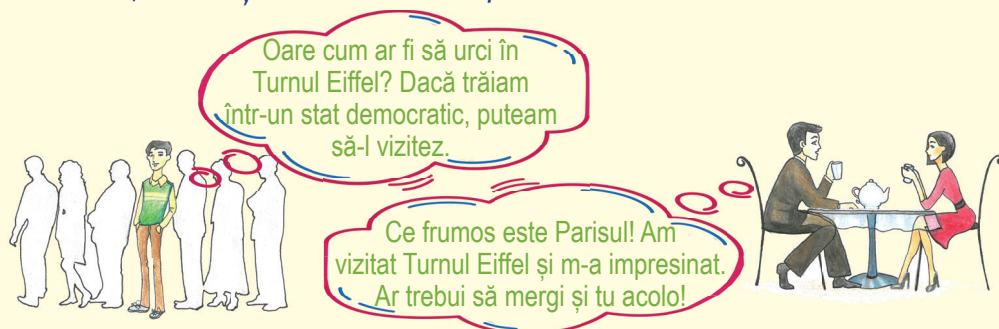
1. Dă exemple de instituții/ organisme internaționale care promovează și apără drepturile omului.

2. Explozia Stelară

Formulează întrebări cu privire la drepturile omului, ajutându-te de metoda „Explozia stelară”. Răspunde apoi la aceste întrebări.

3. Precizează ce drept consideri că i-a fost încălcat cetățeanului din prima imagine, făcând comparație cu cea de-a doua imagine. Consultă Anexa de la finalul manualului, *Declarația Universală a Drepturilor Omului*.

4. Formați 8 grupe de elevi. Imaginați-vă că sunteți membri în comisia de redactare a unei Constituții pentru școala voastră.

Fiecare grupă va elabora cel puțin 3 articole pentru fiecare titlu prevăzut în „Constituția Școlii”:

- I. Principii generale ale școlii;
- II. Drepturile, libertățile, îndatoririle fundamentale ale elevilor;
- III. Conducerea școlii;
- IV. Cheltuieli și venituri ale școlii;
- V. Consiliul elevilor;
- VI. Parteneriate cu alte școli;
- VII. Revizuirea Constituției școlii;
- VIII. Dispoziții finale.

Aveți în vedere și drepturile copilului. Prezentați celorlalte grupe articolele voastre. Legați colile pentru a realiza „Constituția Școlii”. Realizați o copertă pentru aceasta.

5. Numește principalele forme de guvernământ și precizează diferențele dintre acestea.

6. Desenează câte un simbol pentru fiecare regim politic studiat.

EVALUARE

1. Enumeră cinci drepturi ale omului. **Model:** dreptul la vot 2,50 p

2. Precizează care dintre afirmațiile de mai jos sunt adevărate (A) și care sunt false (F).

- Într-o monarhie, în fruntea statului se află un președinte. 2 p
- Într-un regim democratic sunt respectate drepturile și libertățile cetățenilor.
- Prima Constituție a României a fost adoptată în 1866.
- Principalul document care apără și promovează drepturile omului este Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Model: Drapelul României este tricolor.

3. Încadrează următoarele caracteristici în regimul politic corespunzător. 1,50 p

- a) guvernarea poporului
- b) partid unic
- c) cenzură
- d) suveranitatea poporului
- e) separarea puterilor în stat
- f) încălcarea drepturilor omului
- g) pluralism politic

Regim politic democratic

Regim politic totalitar

4. Completează enunțurile, folosind cuvintele - cheie de mai jos. 1,50 p

- Constituția este a statului.
- Forma de guvernământ a statului român este....
- Nu pot exista drepturi și libertăți fără....
- România este stat național, și *independent*, unitar și

Cuvinte - cheie: *monarhie, republică, unitar, indivizibil, suveran, legea fundamentală, îndatoriri, democratic, regim politic, independent.*

5. Scrie un text de minimum 10 rânduri despre importanța respectării unui drept al omului și a responsabilității care decurge din asumarea acestuia. 1,50 p

Indicație: În redactarea textului vei urmări exprimarea clară, corelarea dreptului cu responsabilitatea și folosirea unor idei/ termeni specifici educației sociale.

Detaliere punctaj	Cerința 1 - 2,50 puncte	5 x 0,50
	Cerința 2 - 2 puncte	4 x 0,50
	Cerința 3 - 1,50 puncte	6 x 0,25
	Cerința 4 - 1,50 puncte	5 x 0,30
	Cerința 5 - 1,50 puncte	Importanța respectării dreptului și a responsabilității 2 x 0,50 Exprimare clară, folosirea termenilor specifici, încadrarea în numărul de rânduri 3 x 0,10 Corelarea dreptului cu responsabilitatea 0,20

Se acordă un punct din oficiu. Total - 10 puncte

IV

PRINCIPII ȘI INSTITUȚII DEMOCRATICE

IV.1. STATUL DEMOCRATIC ȘI PRINCIPIUL PLURALISMULUI: DREPTUL DE ASOCIERE ȘI PARTIDELE POLITICE

Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere. (Art. 40, alin. (1), Constituția României)

Studiu de caz

Ștefan, un tânăr de 18 ani, este **voluntar** în cadrul unei organizații din țara noastră, care ajută copiii să își cunoască drepturile și responsabilitățile.

Pe viitor, beneficiind de dreptul la **asociere**, ați dori să faceți parte dintr-o organizație ca cea din care face parte Ștefan? Dacă nu ați dori, argumentați-vă răspunsul. Dacă ați dori, cum credeți că ați putea ajuta copiii?

Stabilește legături!

În Constituția României, dreptul de asociere este garantat și respectat.

Explică importanța acestui drept pe baza articolului 40, alineatul 1 din Constituția României și a situației prezentate anterior.

Mesaj cheie

Dreptul la asociere este liber într-o societate democratică.

Oamenii se pot asocia liber în:

- partide politice;
- sindicate, patronate, fundații, asociații, comitete, organizații etc.

Principiul pluralismului este o condiție și o garanție a unui stat democratic care nu poate funcționa fără existența și activitatea partidelor politice.

Dreptul de asociere al oamenilor este garantat prin Constituție.

Partidele politice reunesc mai mulți oameni care au aceeași **doctrină politică**, acționează în comun cu scopul de a ajunge la guvernare și de a-și exercita puterea politică pentru realizarea unui ideal etic și social. Partidele politice au statute și programe proprii.

Prin statut sunt stabilite: numele partidului, drepturile și îndatoririle membrilor, modul în care este organizat și condus partidul.

Programul politic este documentul în care sunt înscrise obiectivele partidului. Acesta se realizează pe baza unei doctrine politice.

După câștigarea puterii politice, partidul/ partidele aplică programul politic elaborat. Aceste partide sunt partide de guvernământ și au membri în Guvern.

Partidele care au pierdut alegerile sunt partide de opoziție.

Partidele politice se pot clasifica după mai multe criterii:

A. În funcție de doctrina politică, cele mai întâlnite sunt:

- conservatoare;
- liberale;
- creștin-democrate;
- socialiste etc.

B. Poziția politică a partidelor poate fi conform celor două mari orientări politice :

- „de stânga”;
- „de dreapta”.

Clasificarea partidelor politice, a **ideologiilor** politice poate fi asemănată cu o axă. Pozițiile apropiate de centrul axei poartă denumirile de *centru - stânga* și de *centru - dreapta*. Cele situate spre capetele axei sunt denumite de *extremă - stânga* și de *extremă - dreapta*.

Sindicatelor, patronatelor, fundațiilor, organizațiilor, **asociațiile**, comitetelor etc. sunt organizații nonguvernamentale, care fac parte din societatea civilă și acționează în scopul promovării unor interese de grup.

Sindicatelor și patronatelor sunt organizații care reunesc salariații din diferite domenii, pentru apărarea și promovarea drepturilor acestora.

Fundațiilor, asociațiilor, comitetelor, organizațiilor sunt constituite în mod liber de cetățeni pentru rezolvarea unor obiective din domenii diverse.

Reține!

În prezent, în România, conform principiului pluralismului din Constituția României, există mai multe partide politice.

Dicționar

asociații: grupări de persoane create pentru atingerea unui scop comun și organizate pe baza unui statut

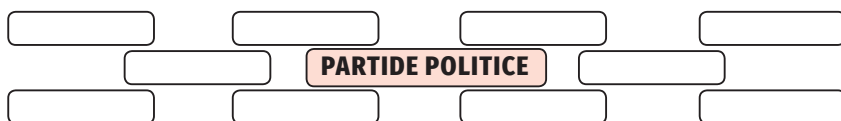
doctrină politică: ansamblu de idei și de principii politice adoptate de un partid politic în scopul alcătuirii unui program de guvernare

ideologie: totalitate a ideilor și concepțiilor care reflectă interesele unei clase sau păături sociale și care servesc la consolidarea sau la schimbarea relațiilor sociale existente

voluntar: persoană care acționează de bună voie, din proprie inițiativă, în mod conștient

Aplică!

1. Desenează pe caiet, pe tablă sau pe o foaie de flipchart „rețeaua” de mai jos. Completează-o cu nume ale unor partide existente în România în acest moment.

2. Redactează un text de 10-12 rânduri, în care să introduci următorii termeni: *partid politic, doctrină politică, statut politic, orientare, membri, promovare, drepturi, îndatoriri.*

3. Conform articolului 40, alineatul 2 din Constituția României, partidele sau organizațiile sunt interzise dacă prin activitatea lor încalcă legile și nu respectă principiile democratice.

Comentează afirmația de mai sus, studiind articolul respectiv din Anexa de la finalul manualului.

Exprimă-ți opinia!

De ce consideri că este important ca într-o societate să existe pluralism politic?

Lucrează în pereche!

Împreună cu un coleg, imaginează-ți că sunteți fondatorii unui partid politic.

- Ce denumire ați da partidului înființat de voi?
- Ce fel de partid ar fi, referindu-vă la doctrina politică?
- Ce orientare politică ar avea partidul?
- Cu ce scop ați înființa partidul?
- Cum ați promova programul politic?

Portofoliu

Realizează o fișă de caracterizare a unei organizații nonguvernamentale ce acționează în localitatea ta sau la nivel național.

Vei urmări: denumirea organizației, domeniul de activitate, cum și când a luat naștere, activități întreprinse, oameni implicați, rezultatele activităților întreprinse.

Poți folosi surse diferite de informare: ziare, internet, televiziune etc.

IV.2. STATUL DEMOCRATIC ȘI PRINCIPIUL SEPARĂRII PUTERILOR; AUTORITĂȚILE STATULUI ROMÂN

Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(Art. 1, alin. (4), Constituția României)

Filozoful francez Charles Montesquieu, în lucrarea „Despre spiritul legilor”, a prezentat forma clasică a principiului separării puterilor în stat, precizând că puterile legislativă, executivă și judecătorească trebuie să funcționeze separat, pentru a fi împiedicată preluarea puterii în stat de o persoană sau de un grup restrâns.

IV.2.1. AUTORITATEA LEGISLATIVĂ; LEGILE

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

(Art. 61, alin. (1), Constituția României)

Studiu de caz

Într-un ziar a apărut următorul articol: „Ieri, 16 ianuarie 2019, Parlamentul a adoptat Legea nr. 32/ 2019 - Legea zootehniei. Această lege reglementează creșterea și ameliorarea animalelor (modificarea structurii genetice a animalelor de la o generație la alta, în folosul omului).”

Analizând situația prezentată mai sus, care credeți că este rolul Parlamentului?

Stabilește legături!

Care sunt cele trei puteri politice într-un regim democratic?

Ce putere credeți că deține Parlamentul?

Mesaj cheie

Cea mai importantă atribuție a Parlamentului este de a adopta legi obligatorii pentru toți cetățenii.

Parlamentul este **autoritatea legislativă** în stat și funcționează în condițiile prevăzute de Constituție.

Rolul Parlamentului este cel de elaborare și adoptare a legilor.

Parlamentul mai are și alte atribuții: adoptarea bugetului statului, aprobarea programului Guvernului, reglementarea raporturilor de muncă și de protecție socială etc. Parlamentul controlează activitatea Guvernului.

Structura Parlamentului poate fi:

- **unicamerală** - are o singură adunare reprezentativă/ cameră (Republica Moldova, Danemarca, Grecia, Ungaria, Cipru etc.)
- **bicamerală** - are două adunări reprezentative/ camere (România, Franța, Marea Britanie, Olanda, Spania, Italia, S.U.A. etc.)

Parlamentul României este bicameral, fiind alcătuit din:

- Camera Deputaților
- Senat

Numărul parlamentarilor se stabilește în raport cu populația țării. Nimeni nu poate fi în același timp deputat și senator.

Deputații și senatorii sunt aleși prin vot universal, direct, egal, secret și liber exprimat pentru un **mandat** de patru ani. Aceștia au **imunitate parlamentară**.

Fiecare cameră are conducere și structură proprie, activitatea lor se desfășoară separat, iar în anumite condiții, ele pot lucra și împreună (când se adoptă bugetul statului, când se primește mesajul Președintelui României, când se declară stare de război etc.).

Ședințele Camerelor Parlamentare sunt publice.

Parlamentul lucrează în sesiuni:

- sesiuni ordinare - sunt sesiuni obișnuite în care parlamentarii dezbate și adoptă legile;
- sesiuni extraordinare - sunt sesiuni în care Parlamentul este chemat să dezbate probleme urgente. În asemenea situații,

Parlamentul este convocat la cererea Președintelui.

Află mai multe!

Conform articolului 74 din Constituția României, **inițiativa legislativă** aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Acești cetățeni trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare dintre aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

Legile adoptate de Parlament sunt de mai multe feluri:

legi constituționale

legi prin care este revizuită Constituția

legi organice

legi care completează Constituția în diverse domenii

legi ordinare

legi obișnuite

Domenii în care pot fi date legi organice: sistem electoral, organizarea și desfășurarea referendumului, organizarea administrației publice, organizarea generală a învățământului etc.

Exemple de legi ordinare: legea privind achizițiile publice, legea privind acordarea de sprijin financiar producătorilor mici și mijlocii etc.

După adoptare, legile sunt trimise Președintelui României spre a fi promulgate. Președintele poate **promulga** o lege, în termen de cel mult 20 de zile de la primire sau poate cere Parlamentului să o reexamineze. Aceasta intră în vigoare după publicarea în **Monitorul Oficial al României**.

Legile trebuie respectate pentru buna funcționare a unei societăți democratice. Încălcarea legilor se pedepsește.

Reține!

Parlamentul este instituția statului care exprimă principiul suveranității poporului.

Emblema Senatului

ROMANIA
Emblema Camerei Deputaților

Dicționar

imunitate parlamentară: dreptul parlamentarilor de a nu fi urmăriți, învinuiți, trimiși în judecată și arestați, decât cu aprobarea Camerei Parlamentare din care fac parte

inițiativă legislativă: propunerea unei legi sau modificarea unei legi

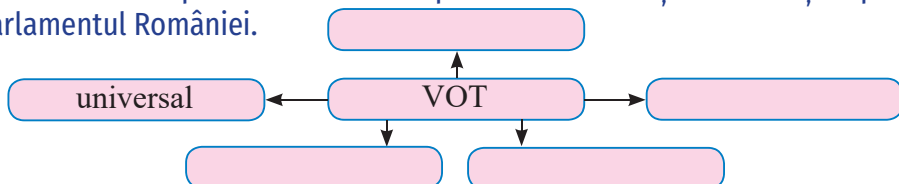
mandat: perioadă în care o persoană sau o instituție este îndreptățită prin lege să-și îndeplinească sarcinile sau misiunile

Monitorul Oficial al României: este publicația oficială a statului român, în care se publică documentele prevăzute de Constituție, legi, decrete, hotărâri, ordonanțe de urgență, acte normative etc.

a promulga: a da caracter executoriu unei legi, atestându-i oficial existența

Aplică!

1. Completează schema privind modalitatea prin care sunt aleși senatorii și deputații în Parlamentul României.

2. Elaborează un eseu despre importanța respectării legilor.

3. Conform articolului 71, alin. (2) din Constituția României, calitatea de deputat și senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de membru al Guvernului.

Prezintă motivul pentru care ofițerii din armată sau din poliție, Avocatul Poporului, judecătorii nu pot fi deputați sau senatori în Parlamentul României.

Exprimă-ți opinia!

Știind că Parlamentul este autoritatea legislativă, consideri că parlamentarii sunt mai presus de lege? Argumentează-ți răspunsul.

Portofoliu

Realizează o listă cu întrebări pentru un cetățean care dorește să candideze la funcția de senator sau deputat.

Model: Ce domeniu veți îmbunătăți?

IV.2.2. EXECUTIVUL; ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ ȘI LOCALĂ

Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.

(Art. 102, alin. (1), Constituția României)

Studiu de caz

În școală se desfășoară olimpiada de educație socială. La această activitate sunt prezenți și reprezentanți ai unor instituții publice (Ministerul Educației Naționale și Inspectoratul Școlar), cu scopul de a monitoriza organizarea și desfășurarea olimpiadei, conform regulamentelor/ legilor în vigoare.

Ținând cont că reprezentanții instituțiilor publice au rolul de a aplica și de a supraveghea respectarea legilor, precizați care credeți că este rolul reprezentantului Ministrului Educației Naționale și al reprezentantului Inspectoratului Școlar în desfășurarea olimpiadei.

Stabilește legături!

Ce autoritate a statului român a elaborat și a adoptat Legea educației? Credeți că tot Parlamentul supraveghează și pune în aplicare Legea educației?

Mesaj cheie

Cea mai importantă atribuție a Guvernului este aceea de a supraveghea și a pune în aplicare legile.

Instituția care deține **puterea executivă** în România este **Guvernul**.

Puterea executivă este puterea de a aplica legile.

Guvernul este format din:

- prim-ministru - șeful Guvernului;
- miniștri;
- alți membri.

Conform Constituției României, Guvernul colaborează cu Președintele României, cu care împarte puterea executivă.

Investirea Guvernului se face după următoarea procedură:

Președintele propune un candidat pentru funcția de prim-ministru, consultându-se cu partidul care a obținut majoritatea absolută în Parlament. În cazul în care nu există majoritate absolută, Președintele consultă partidele reprezentate în Parlament.

Candidatul la funcția de prim-ministru propune Parlamentului programul de guvernare și lista cu miniștri, angajându-și răspunderea asupra programului de guvernare.

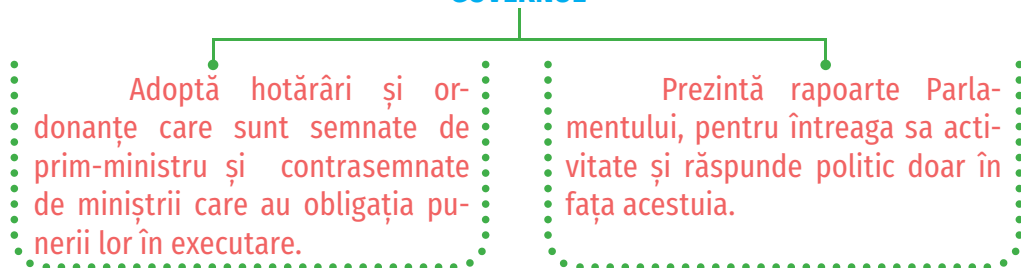
Parlamentul dezbate în ședința comună a celor două camere programul de guvernare și lista cu miniștri.

Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor. După aceasta, Președintele statului numește, în mod oficial, Guvernul.

Primul-ministru, miniștrii și ceilalți membri ai Guvernului depun jurământul de credință în fața Președintelui României.

Membrii Guvernului nu pot deține altă funcție publică de autoritate, cu excepția celei de deputat sau senator, și nicio altă funcție de reprezentare profesională salarizată în cadrul organizațiilor cu scop comercial.

GUVERNUL

Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului, prin adoptarea unei **moțiuni de cenzură**, cu votul majorității parlamentarilor.

Află mai multe!

Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al parlamentarilor. Aceasta se dezbate în ședința comună a celor două camere și se supune la vot. Dacă moțiunea de cenzură este votată de majoritatea parlamentarilor, atunci mandatul Guvernului încetează, iar dacă este respinsă, Guvernul își continuă activitatea.

Reține!

Guvernul este autoritatea **publică** centrală care exercită puterea executivă.

Administrația centrală și locală

Administrația publică este formată din:

Administrația publică centrală

Guvernul și administrația publică de specialitate (**ministerele**, armata, Consiliul Suprem de Apărare a Țării și alte organe de specialitate).

Pentru ca Guvernul să își îndeplinească obiectivele în diferite domenii de activitate, la nivelul țării, există organe de specialitate, numite ministere. Fiecare minister este condus de un ministru, care este membru al Guvernului.

Exemple de ministere: Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Afacerilor Interne etc.

Există și alte organe administrative de specialitate (armata, Consiliul Suprem de Apărare a Țării etc.), unele fiind autonome în raport cu ministerele și Guvernul.

Administrația publică locală

- **la nivel local**
 - consiliile locale
 - primarii } *se aleg prin vot universal de către cetățeni*

- **la nivel județean și în municipiul București**

- consiliile județene și Consiliul Municipiului București sunt alese prin vot universal de către cetățeni.

- prefectii sunt numiți de Guvern, ca reprezentanți ai acestuia în teritoriu.

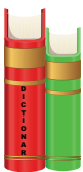
Autoritățile locale sunt autonome din punct de vedere administrativ, având dreptul de a rezolva problemele comunităților pe care le reprezintă, folosind mijloacele financiare de care dispun.

Persoanele angajate în administrația publică au statut de funcționari publici. Administrația are datoria să îl servească pe cetățean.

Reține!

Autoritățile administrative asigură servicii publice pentru populație.

Dicționar

administrație: totalitatea organelor administrative ale unui stat

investitură: instalarea într-o funcție publică a unor persoane

minister: organ central al administrației de stat care conduce o anumită ramură a activității și este reprezentat de un ministru

moțiune de cenzură: act prin care o grupare parlamentară își exprimă neîncrederea în politica guvernului

public: de interes general, pentru toți cetățenii, pentru întreaga societate

Aplică!

1. Pentru rezolvarea problemelor comunității, administrația locală are nevoie de resurse financiare (bani). De unde crezi că provin banii necesari? Gândește-te și la îndatoririle fundamentale ale cetățeanului.

2. Jurnal cu dublă intrare

Realizează pe caiet un „jurnal” ca cel prezentat mai jos și completează-l cu denumiri de instituții, pentru fiecare administrație publică.

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ CENTRALĂ	ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

3. Completează spațiile libere din textul de mai jos, cu termenii potriviți.

În fruntea localității tale se află El conduce împreună cu
Autoritățile locale sunt alese de prin și reprezintă
român în comunitate, fiind subordonate instituției care deține puterea executivă,
numită..... .

termeni: *vot, ministere, prefect, Guvern, Parlament, primarul, cetățeni, Consiliul local, județe, statul*

4. Eseul de 5 minute

Elaborează un eseu, în timp de 5 minute, despre rolul administrației locale în comunitatea din care faci parte.

Joc de rol

Profesorul va scrie pe bilete numele mai multor ministere din România. Elevii vor extrage câte un bilet și vor juca rolul de ministru, corespunzător ministerului de pe biletul extras, prezentând activitatea sa în fața colegilor.

Se apreciază cea mai potrivită prezentare.

Exprimă-ți opinia!

Conform articolul 105, alin. (1) din Constituția României, membrii Guvernului nu pot exercita funcții de reprezentare profesională, salarizate în cadrul organizațiilor cu scop comercial.

Popescu M. este ministru. Lui i se propune funcția de director la o fabrică de autoturisme. Poate accepta această funcție? Argumentează pe baza articolului mai sus menționat.

Portofoliu

Imaginează-ți că ești primar.
Scrie pe o coală de hârtie ce ți-ar plăcea să schimbi în localitatea ta.
Identificați cele mai frecvente propuneri ale voastre privind schimbările pe care vi le doriți în localitatea voastră.

Realizați o scrisoare în care să prezentați aceste propuneri și trimiteți-o primarului din localitatea voastră.

IV.2.3. AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ; APLICAREA LEGILOR

Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(Art. 124, alin. (2), Constituția României)

Studiu de caz

Un elev a sustras din ghiozdanul colegului o sumă de bani. Când a fost descoperit, el a susținut că a făcut o glumă.

Cazul a fost anchetat de Comisia de disciplină a elevilor și sancțiunea propusă a fost scăderea notei la purtare.

Considerați că sancțiunea aplicată a fost corectă?

Propuneți alte sancțiuni, dacă nu sunteți de acord cu sancțiunea dată.

Stabilește legături!

Dacă în cazul încălcării Regulamentului școlii, Comisia de disciplină a elevilor emite sancțiuni, în cazul adulților, dacă aceștia încalcă legea, cine crezi că îi pedepsește?

Mesaj cheie

**Justiția se înfăptuiește
în numele legii.**

(Art. 123, alin. (1), Constituția României)

Autoritatea judecătorească

urmărește înfăptuirea justiției în numele legii, adică veghează la respectarea legilor.

Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. În cadrul acestor instanțe își desfășoară activitatea procurorii, judecătorii și personalul auxiliar (grefieri, arhivari, registrați, specialiști IT etc.).

Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, prin controlul sentințelor judecătorești.

Alte instanțe judecătorești sunt:

- Curțile de Apel;
- Tribunalele;
- Judecătoriile.

Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor. Ședințele judecătorești sunt publice și se desfășoară în limba română.

Judecătorii numiți de Președintele României sunt **inamovibili**. Ei sunt independenți și se supun legii. Cei care sunt judecători nu pot deține nicio altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Judecătorii sunt **imparțiali**, având libertate deplină în soluționarea cauzelor.

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea Ministerului Justiției. Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor.

JUDECĂTORII ȘI PROCURORII

- nu pot fi membri vreunui partid sau vreunei formațiuni politice;
- pot ocupa funcții în instituții ale Uniunii Europene sau în organizații internaționale, în condițiile legii;
- sunt obligați să aibă, în timpul ședințelor de judecată, ținuta vestimentară corespunzătoare instanței la care funcționează.

Știați că...?
În unele țări, judecătorii poartă, pe lângă o mantie roșie sau neagră, și o perucă albă ce semnifică faptul că ei judecă doar după fapte și dovezi, fără a se implica personal.

Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională din România, independentă față de orice autoritate publică.

Curtea Constituțională are ca atribuție să se pronunțe asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, precum și alte atribuții prevăzute în Constituția României.

Ministerul Public are în subordine parchetele care apără interesele generale ale societății. Procurorii sunt angajații parchetelor.

Ministerul Public este independent în relația cu alte autorități.

Consiliul Superior al Magistraturii este autoritatea judecătorească ai căror membri sunt **magistrații** (judecători și procurori) aleși pe o perioadă de 6 ani.

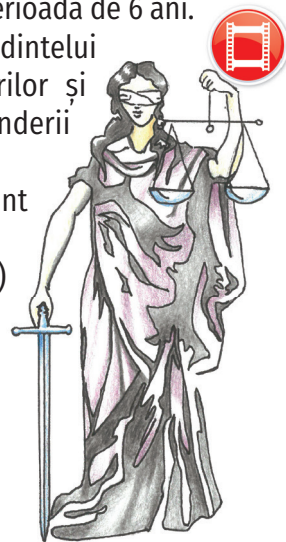
Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a procurorilor și judecătorilor și îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor.

Într-un stat de drept, judecătorii și procurorii sunt independenți și imparțiali.

Aplicarea legilor - supremația legii (ordinea de drept) are drept scop final protejarea și asigurarea drepturilor și libertăților fiecărui cetățean.

Judecătorii și procurorii au îndatorirea să promoveze supremația legii, statul de drept și să apere drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Aplicarea legii implică obligația magistratului de a proteja egalitatea cetățenilor în fața legii și de a asigura un tratament juridic nediscriminatoriu.

SIMBOLUL JUSTIȚIEI

Reține!

Autoritatea judecătorească deține puterea de a sancționa încălcarea legilor.

PALATUL DE JUSTIȚIE DIN BUCUREȘTI

Află mai multe!

Piatra de temelie a Palatului de Justiție din București a fost pusă personal de regele Carol I al României, pe 7 octombrie 1890. Palatul de Justiție servește drept sediu unor instituții cu profil juridic.

Dicționar

inamovibilitate: calitate de care beneficiază magistrații de a nu putea fi destituiți, înlocuiți sau revocați

magistrat: denumire dată judecătorilor și procurorilor; persoană investită cu autoritate politică, administrativă

imparțial: capabil să facă o apreciere justă, obiectivă; nepărtinitor, obiectiv

Aplică!

1. Ce calități morale și profesionale crezi că ar trebui să aibă un judecător?

2. Comentează afirmațiile:

a) „Unde-i lege, nu-i tocmeală!”

b) „Justiția este oarbă.”

Joc de rol

Un cetățean (reclamantul) îl acuză pe vecinul său (inculpatul) că l-a calomniat (denigrat) în fața celorlalți vecini (martorii).

Jucați rolurile de: judecător, avocați ai celor doi aflați în conflict, inculpat, reclamant și martori. Desfășurați „procesul” în clasă.

Portofoliu

Realizează un eseu în care să-ți spui părerea cu privire la înființarea unor tribunale particulare (care nu aparțin statului, ci sunt proprietăți ale unor persoane sau societăți). Este legal acest lucru? Ar respecta legile la fel ca tribunalele statului?

Prezintă eseuul tău în fața clasei.

Exprimă-ți opinia!

Dacă o persoană este judecată de către o rudă de a sa (judecător) crezi că i se va da o sentință în favoarea sa? Consideri că este corect ca o persoană să fie judecată de o rudă a sa? Argumentează!

PRIMA DUMINICĂ A
LUNII IULIE

Ziua Justiției
Române

IV.2.4. PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(Art. 80, alin. (1), Constituția României)

Studiu de caz

Privește imaginea.

Dacă voi fi președinte, voi veghea la respectarea legilor și voi avea grijă ca drepturile și libertățile cetățenilor să fie respectate.

Dacă voi fi ales președinte, voi respecta programul de guvernare.

Pe care dintre cei doi candidați i-ați vota în funcția de președinte?
Argumentați-vă răspunsul!

Stabilește legături!

Precizați câteva situații în care președintele unui stat democratic colaborează cu celelalte autorități/ puteri ale statului.

Mesaj cheie

Președintele se angajează să apere Constituția și să vegheze la respectarea ei de către toate autoritățile statului.

Președintele României este șeful statului. El este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 5 ani, maxim două mandate, care pot fi consecutive sau nu.

Candidații la funcția de Președinte al României trebuie să fi împlinit vârsta de cel puțin 35 de ani până în ziua alegerilor inclusiv. De asemenea, el trebuie să fie cetățean român și să aibă domiciliul în țară.

Președintele României, pe durata mandatului, nu poate fi membru al niciunui partid politic și nu poate deține nicio altă funcție publică sau privată. După ce este ales, Președintele României depune jurământul în fața Parlamentului:

„Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea pentru propășirea spirituală și materială a poporului român, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”

Mandatul Președintelui României se poate prelungi în caz de război sau catastrofă, cu aprobarea Parlamentului.

Președintele României beneficiază de **imunitate** pe toată perioada mandatului său.

Președintele României îndeplinește următoarele **atribuții**:

1. în politica internă

- desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru;
- numește Guvernul pe baza votului de încredere al Parlamentului;
- consultă Guvernul cu privire la problemele principale ale țării;
- adresează mesaje Parlamentului cu privire la problemele politice ale națiunii;
- poate cere poporului să-și exprime voința prin referendum în legătură cu probleme de interes național;
- poate institui starea de asediu sau starea de urgență în întreaga țară sau în unele unități administrativ-teritoriale, potrivit legii.

2. în politica externă

- încheie tratate internaționale în numele României (negociate de Guvern) și le supune **ratificării** Parlamentului;
- acreditează sau recheamă reprezentanții diplomați ai României la propunerea Guvernului;
- acreditează reprezentanții diplomați ai altor state;
- aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

Știați că...?

Funcția de Președinte al României, a fost înființată în anul 1974, când la conducerea României se afla Nicolae Ceaușescu.

3. în domeniul apărării

- este comandantul armatei și Președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- declară, cu aprobarea Parlamentului, mobilizarea generală sau parțială a armatei;
- ia măsuri pentru respingerea agresiunilor militare îndreptate împotriva statului pe care le aduce la cunoștință Parlamentului printr-un mesaj.

Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții:

conferă decorații și titluri de onoare

acordă gradele de mareșal, de general și de amiral

numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege

acordă grațierea individuală

În cazul săvârșirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției, Președintele României poate fi suspendat din funcție de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor, după consultarea Curții Constituționale. Președintele poate da Parlamentului explicații cu privire la faptele ce i se impută.

Află mai multe!

Palatul Cotroceni din București este reședința oficială a Președintelui României. O parte a palatului este muzeu, fiind deschisă publicului din anul 1991.

Reține!

Președintele României are rolul de a reprezenta statul român în relațiile internaționale, este garantul independenței naționale, veghează la respectarea Constituției, exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate, este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de Președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

atribuții: responsabilități care țin de o funcție

imunitate: calitate a unei persoane de a nu putea fi trasă la răspundere, de a nu i se putea aplica nicio pedeapsă în cazul în care ar comite o faptă penală

a ratifica: a da valabilitate unui act juridic, unui tratat, unei convenții etc.

Aplică!

1. Cine alege Președintele României?
2. Ce condiții trebuie să îndeplinească un candidat pentru a fi ales în funcția de Președinte al României?
3. Completează, într-un tabel ca cel de mai jos, atribuții ale Președintelui, corespunzătoare fiecărui domeniu.

ÎN POLITICA INTERNĂ	ÎN POLITICĂ EXTERNĂ	ÎN APĂRAREA ȚĂRII

Exprimă-ți opinia!

În Constituția României este prevăzută limitarea la două mandate a funcției de Președinte al României. Chiar dacă acesta a fost foarte bun conducător nu poate candida pentru un al treilea mandat.

Consideri că această prevedere a Constituției ar trebui modificată?

Argumentează-ți răspunsul.

Portofoliu

Dacă te-ai întâlni cu Președintele României și ai avea ocazia să îi adresezi câteva întrebări, care ar fi acestea? Întocmește o listă cu cinci întrebări. Afișați listele în clasă, faceți „turul galeriei”.

Scrieți pe post-it-uri comentarii, observații, întrebări, simboluri, cu referire la fiecare listă și lipiți-le în dreptul acestora. Autorii listelor vor citi conținuturile post-it-urilor și vor răspunde la acestea.

IV.3. STATUL DE DREPT

România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, liberă dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(Art. 1, alin. (3), Constituția României)

Studiu de caz

La o instituție publică s-a organizat un concurs pentru ocuparea unui post.

La biroul secretariat s-a prezentat un cetățean de altă etnie. Acestuia i s-a refuzat inițial dreptul de a primi informații. În final, el a participat la concurs.

De ce considerați că, inițial, nu i s-au oferit informații?
Prin ce modalități credeți că a obținut informațiile despre concurs?

Stabilește legături!

Ce drept i s-ar fi încălcat cetățeanului, dacă acestuia i s-ar fi refuzat participarea la concurs pe motiv că aparține altei etnii?

Faptul că trăim într-o societate democratică l-a ajutat?

Mesaj cheie

Statul de drept există într-o societate democratică.

România este un stat de drept. În statul de drept, statul este garantul libertăților și drepturilor fundamentale ale oamenilor.

Într-un stat de drept trebuie să existe un sistem legislativ care respectă și apără demnitatea umană, asigurând condiții prielnice pentru dezvoltarea personalității omului.

Caracteristici ale statului de drept:

- ⇒ respectarea drepturilor și libertăților oamenilor;
- ⇒ se bazează pe supremația Constituției;
- ⇒ societatea civilă este un partener egal cu statul;
- ⇒ separarea puterilor în stat;
- ⇒ pluralism politic;

- ⇒ libertatea mass-mediei;
- ⇒ împiedicarea abuzului de putere;
- ⇒ se asigură securitatea internă și externă a cetățenilor prin instituții democratice.

Caracteristicile statului de drept sunt, de fapt, caracteristicile unui stat democratic. Astfel, statul de drept este un stat democratic.

Statul de drept este un stat bazat pe justiție și integritate.

Reține!

Statul de drept este statul în care legile, libertățile și drepturile fundamentale ale oamenilor sunt respectate, iar abuzul de putere este împiedicat.

Aplică!

1. După Immanuel Kant, statul de drept presupune domnia legii, în scopul respectării drepturilor și libertăților individuale.

Clarifică/ explică înțelesul noțiunii „stat de drept”, așa cum reiese din afirmația lui Immanuel Kant.

2. *Într-un stat de drept, dreptatea se face cu aceeași măsură pentru toți, oamenii nu sunt discriminați, soarta statului nu este decisă de un singur om, iar implicarea cetățenilor în toate domeniile societății este activă.*

Completează, într-un tabel ca cel de mai jos, informațiile din text și corelează-le cu caracteristicile statului de drept, după exemplul dat.

INFORMAȚII DIN TEXT	CARACTERISTICI ALE STATULUI DE DREPT
<i>Implicarea cetățenilor în toate domeniile societății este activă.</i>	<i>Societatea civilă este un partener egal cu statul.</i>

Lucrați în echipe!

Consultând Constituția României, dați exemple de articole care prevăd respectarea valorilor și principiilor democratice într-un stat de drept.

Fiecare echipă va urmări minimum două caracteristici ale statului de drept.

Portofoliu

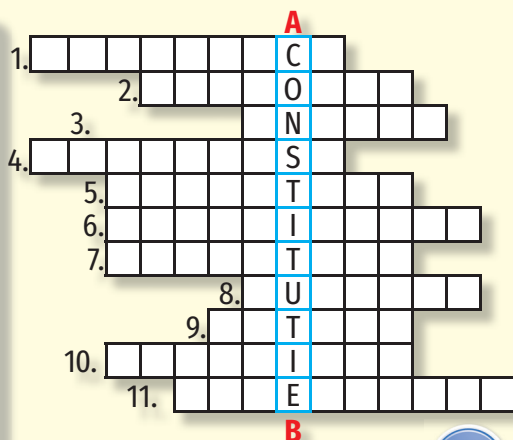
Realizați un colaj în care să prezentați apariția, evoluția și dezvoltarea statului pe teritoriul României de astăzi.

Indicație: Formați echipe pentru realizarea temei de portofoliu și lucrați integrat, folosindu-vă și de informații de la alte discipline și din alte surse (bibliotecă, internet etc.).

RECAPITULARE

1. Rezolvă cerințele pe orizontală, ținând cont că în aritmogrif, pe verticala A - B, este scrisă denumirea legii fundamentale a statului.

1. Forma de guvernământ a României;
2. Drapelul este simbol ... ;
3. Un atribut esențial al statului român;
4. Existența mai multor partide politice;
5. Arată valoarea, cinstea, meritele morale ale oamenilor;
6. Ceva ce nu poate fi împărțit;
7. Fără discriminări;
8. Stat ce decide singur în probleme interne și externe;
9. Legislativă, executivă, judecătorească
10. Valori și democratice;
11. Una dintre cele mai importante valori constituționale.

2. Pe baza dreptului la asociere, menționează principalele forme de asociere.

3. Stabilește relația corectă între termenii din prima coloană și cei din coloana a doua.

- a) Republica Romană
- b) Austria
- c) Anglia
- d) Franța

1. prima monarhie parlamentară
2. una dintre republicile semiprezidențiale
3. republică parlamentară
4. prima republică din istorie
5. prima republică federativă

4. Precizează tipurile de legi adoptate de Parlamentul României.

5. Realizează un eseu, folosind cel puțin cinci valori și principii democratice scrise în imaginea alăturată, pe care le consideri cele mai importante pentru tine.

Exprimă-ți opinia!

În opinia ta, care crezi că sunt valorile și principiile după care trebuie să se ghideze în viață un candidat la funcția de Președinte al României?

6. Comentează afirmația de mai jos, având în vedere valorile fundamentale ale democrației.

Rezoluția adoptată de către Adunarea Generală a ONU la data de 28 noiembrie 2012 reafirmă că „democrația este o valoare universală bazată pe libertatea exprimării alegerilor oamenilor de a determina propriile sisteme politice, economice, sociale și culturale și participarea întregită în toate aspectele vieții lor”.

7. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F).

- Drepturile și libertățile cetățenești sunt garantate de Constituția României.
- Egalitatea este o valoare importantă a societăților nedemocratice.
- Durata mandatului Președintelui României este de 5 ani.
- Principala atribuție a Guvernului constă în adoptarea legilor.

8. Statuia Libertății din S.U.A. este un cadou oferit de Franța acestui stat cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la proclamarea independenței statului american. Aceste state sunt state democratice, având ca formă de guvernământ republica.

Analizând imaginea alăturată, precizează ce valori îți inspiră Statuia Libertății. Au existat aceste valori dintotdeauna? Argumentează-ți răspunsul.

Zarurile au fost aruncate!

Toți elevii primesc un număr de la 1 la 6. Profesorul aruncă un zar. În funcție de numărul de pe zar, elevii vor scrie câte un enunț despre:

- ⇒ drepturile omului (elevii cu numărul 1)
- ⇒ Constituția României (elevii cu numărul 2)
- ⇒ Parlament (elevii cu numărul 3)
- ⇒ Guvern (elevii cu numărul 4)
- ⇒ Autoritatea judecătorească (elevii cu numărul 5)
- ⇒ Președintele României (elevii cu numărul 6)

Profesorul aruncă zarul până când toți elevii au scris cel puțin un enunț. Foile sunt afișate, citite și discutate, clarificând eventualele incorectitudini.

EVALUARE

1. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F).

2p

- Parlamentul are rolul de a elabora legile.
- În fruntea unei monarhii se află un președinte.
- Președintele României este ales pentru un mandat de 5 ani.
- Prefecții sunt reprezentanții Guvernului în teritoriu.

2. Completează spațiile libere cu răspunsul corect.

2p

Model: ● Statul de drept există într-o societate...democratică.

- România este o republică
- Prima Constituție a României a fost adoptată în anul
- Principiul pluralismului politic presupune
- Parlamentul României este format din Senat și

3. Asociază elementele din prima coloană cu cele din a doua coloană.

1,50p

1. Constituție	a) autoritate executivă
2. Parlament	b) suveranitatea poporului
3. Președinte	c) autoritate judecătorească
4. Guvern	d) autoritate legislativă
5. Justiție	e) dreptul la asociere
6. Stat de drept	f) lege fundamentală
	g) conducător al statului

4. Privește imaginea alăturată. Numește un drept și o responsabilitate asociată acestuia, la care imaginea ar putea face referire.

1p

5. Realizează un text de 8-10 rânduri în care să precizezi de ce trebuie să respectăm drepturile omului.

2,50p

Indicație: În redactarea textului vei urmări exprimarea clară, argumentarea opiniei și folosirea unor concepte/ idei/ informații/ termeni specifici educației sociale.

Punctaj/ cerință	Detaliere punctaj
Cerința 1 - 2 puncte	4 x 0,50
Cerința 2 - 2 puncte	4 x 0,50
Cerința 3 - 1,50 puncte	5 x 0,30
Cerința 4 - 1 punct	2 x 0,50
Cerința 5 - 2,50 puncte	Încadrarea în cerință, exprimare clară, argumentarea opiniei 3 x 0,50 Prezentarea unor concepte/ idei/ informații/ termeni specifici educației sociale 0,50 Încadrarea în numărul de rânduri 0,50

Se acordă un punct din oficiu. Total - 10 puncte

RAPORTUL CETĂȚENI - AUTORITĂȚI. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI CETĂȚENEȘTI ÎN SOCIETATEA DEMOCRATICĂ

CONȚINUTURI:

I. Domnia legii și puterea cetățenilor

- I.1. Procesul de elaborare a legilor; participarea cetățenilor la elaborarea legislației
- I.2. Drepturile și libertățile cetățenești și respectarea legilor; limite ale libertății
- I.3. Justiția ca instituție de apărare și de înlăptuire a dreptății; egalitatea în fața legii și accesul la justiție al cetățenilor
- I.4. Copilul în procesul judiciar; delincvența juvenilă; consecințe ale nerespectării legii

II. Cetățenia activă. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor publice și la controlul aplicării acestora

- II.1. Implicarea civică în contextul democrației reprezentative și al formelor de manifestare a democrației directe
- II.2. Alegerile și votul; alegerea reprezentanților; evaluarea activității reprezentanților aleși
- II.3. Societatea civilă, organizații nonguvernamentale, tipuri de inițiative cetățenești în comunitățile locale
- II.4. Rolul îndeplinit de mass-media în societate și în formarea opiniei publice

I.1. PROCESUL DE ELABORARE A LEGILOR; PARTICIPAREA CETĂȚENILOR LA ELABORAREA LEGISLAȚIEI

Nimeni nu este mai presus de lege.
(Art. 16, alin. (2), Constituția României)

Studiu de caz

Un grup restrâns de cetățeni doresc să propună Parlamentului un proiect de lege privind protejarea spațiului verde din orașe. S-au întâlnit și au elaborat proiectul de lege, pe care apoi l-au făcut cunoscut prin publicarea lui în presa locală.

Proiectul a fost trimis Parlamentului. Răspunsul trimis către inițiatori a fost că proiectul este interesant, dar nu a întrunit condițiile legale pentru a intra în dezbateri.

Ce condiții considerați că trebuia să îndeplinească proiectul de lege pentru a fi luat în considerare? Câți cetățeni credeți că ar fi trebuit să susțină acest proiect de lege pentru a fi dezbătut în Parlament?

Stabilește legături!

Într-un stat de drept, credeți că cetățenii pot avea inițiativă legislativă?

În care dintre regimurile politice, cetățenii nu pot avea inițiativă legislativă?

Mesaj cheie

Dreptul cetățenilor la inițiativă legislativă într-un stat de drept este garantat prin Constituție.

Într-o societate democratică, cooperarea dintre cetățeni și autorități se impune ca o necesitate, iar **domnia legii** trebuie să se manifeste pentru bunul mers al societății. Aceasta presupune că atât cetățenii, cât și autoritățile statului trebuie să se supună aceluiași legi.

Legile stabilesc ceea ce le este permis oamenilor să facă și ceea ce le este interzis.

Înainte de a fi cunoscute și respectate, legile trec printr-un proces de elaborare.

Etapele de elaborare a legilor sunt:

- 1. INIȚIEREA LEGII** - Inițiativa legislativă aparține:
 - Guvernului;
 - deputaților, senatorilor;
 - unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot (cu vârsta de minimum 18 ani) - *vezi articolul 74, alin. (1) din Constituția României.*
- 2. PREZENTAREA** proiectului de lege/ propunerii legislative, Camerei competente pentru a fi adoptat (Camera Deputaților sau Senatul).
- 3. DEZBATEREA** proiectului de lege/ propunerii legislative în Camera competentă să îl adopte.
- 4. PRONUȚAREA** Camerei sesizate pentru adoptarea proiectului de lege/ propunerii legislative.
- 5. TRIMITEREA** către cealaltă Cameră a proiectului de lege/ propunerii legislative, după adoptarea sau respingerea acesteia de către prima cameră sesizată.
- 6. PRONUȚAREA** celei de-a doua Camere cu privire la adoptarea proiectului de lege/ propunerii legislative (*pentru detalii vezi articolul 75, alin. (4) din Constituția României.*)
- 7. PROMULGAREA** legii de către Președintele României - Președintele poate cere, înainte de promulgare, reexaminarea legii ori verificarea constituționalității acesteia, dacă este cazul.
- 8. PUBLICAREA LEGII ȘI INTRAREA ÎN VIGOARE** - Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la trei zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

De la data intrării în vigoare, legea este obligatorie pentru toți cetățenii. Aceștia trebuie să se implice activ în viața societății pentru ca democrația să nu fie pusă în pericol, prin acapararea puterii și urmărirea intereselor proprii de către autoritățile statului.

Cetățenii se pot implica în toate domeniile societății.

Conform articolului 74, alin. (1) din Constituția României, aceștia pot participa la elaborarea legislației, în următoarele condiții: să fie în număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot; să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul inițiativei legislative.

Cetățenii nu pot iniția legi cu privire la: problemele fiscale, cele cu caracter internațional, **amnistie** și **grațiere**.

Știați că...?

Primul cod de legi cunoscut a fost înscris pe piatră la porunca lui Hammurabi, rege al Babilonului între 1792-1749 î.Hr.

Când unul sau mai mulți cetățeni doresc să inițieze o lege, acesta/ aceștia trebuie să o aducă la cunoștința celorlalți, pentru ca inițiativa legislativă să fie susținută de numărul de cetățeni prevăzut în Constituție.

Inițiativa legislativă poate fi făcută publică prin diverse mijloace: întruniri, mass-media etc.

Cetățenii care au inițiativă legislativă trebuie să fie informați, responsabili și să pună interesul public mai presus de interesul personal.

Reține!

Într-un stat de drept aplicarea justă a legii reprezintă esența dreptății.

Dictionar

amnistie: act al puterii de stat prin care se înlătură răspunderea penală pentru o infracțiune săvârșită

grațiere: reducere (sau anulare) a unei pedepse printr-un act prezidențial

Aplică!

1. Precizează dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate (A) sau false (F).

- Pot propune legi tinerii cu vârsta cuprinsă între 17 și 18 ani.
- Într-un stat totalitar cetățenii pot avea inițiativă legislativă.
- Legile sunt promulgate de către Președintele României.
- Deputații și senatorii au drept de inițiativă legislativă.
- Guvernul nu poate avea inițiativă legislativă.

2. Comentează următorul citat.

E mult mai bine să fie scrisă o lege în inima omului și să o aplice fiecare, decât să fie scrisă pe cea mai fină hârtie, tipărită cu cele mai frumoase litere ale Monitorului Oficial, fără să fi stat în conștiința celui care a inițiat-o și a votat-o și cu atât mai puțin în conștiința celor care trebuie să o sufere. (Nicolae Iorga)

3. Consideri că pentru inițierea unei legi este nevoie să apelăm la specialiști în domeniul la care se referă legea? Argumentează.

Portofoliu

Elaborează o propunere care ar putea fi inclusă în Regulamentul școlar. Promovează propunerea într-un afiș.

Votați cele mai potrivite propuneri, apoi trimiteți-le Consiliului elevilor din școala voastră.

Indicație: Vei avea în vedere ca propunerea să vizeze activitățile extracurriculare.

Joc de rol

Împărțiți-vă în: reprezentanți ai Guvernului, ai Senatului, ai Camerei Deputaților și ai cetățenilor. Un elev va fi Președinte al Statului.

Inițiați un proiect de lege, urmând etapele până la intrarea legii în vigoare.

Exprimă-ți opinia!

Pentru a obține numărul necesar, prevăzut de lege, de semnături pentru inițierea unei legi, inițiatorii pot avea mai mult succes în demersul lor, dacă solicită latura emoțională a cetățenilor?

I.2. DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE CETĂȚENEȘTI ȘI RESPECTAREA LEGILOR; LIMITE ALE LIBERTĂȚII

Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(Art.15, alin (1), Constituția României)

Studiu de caz

O tânără a fost bănuită că a săvârșit o faptă prin care a încălcat legea.

*Înainte ca autoritățile să fi verificat faptele de care era bănuită, ea a fost **defăimată** de către colegii săi.*

Ulterior s-a dovedit că aceasta era nevinovată.

Consideri că ai săi colegi i-au încălcat drepturile și libertățile cetățenești? Dacă da, care sunt acestea?

Stabilește legături!

Conform Constituției României, cetățenii au obligația de a respecta legile și de a nu încălca drepturile și libertățile celorlalți. Dacă tânăra ar fi fost privată de libertate, fără a fi vinovată, care dintre drepturile fundamentale i-ar fi fost încălcat?

Mesaj cheie

Libertatea reprezintă un drept fundamental al omului.

Într-un stat democratic respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor este o condiție primordială pentru buna funcționare a societății.

Drepturile și libertățile cetățenilor sunt acele drepturi și libertăți pe care un cetățean le are într-un anumit stat.

Într-o societate democratică, libertatea individului se manifestă pe mai multe planuri.

Există libertate personală, libertate politică și libertate economică.

Libertățile nu se manifestă separat, ele se manifestă împreună.

1. **Libertatea personală** reprezintă dreptul fiecărui cetățean de a nu-i fi încălcat spațiul privat, de a decide în problemele de interes personal și de a avea propriile idei și convingeri. Libertatea personală este individuală și trebuie să se manifeste pe baza respectării normelor morale și juridice.

Normele morale sunt norme nescrise, transmise din generație în generație, fiind respectate și acceptate de către toți cetățenii.

Normele juridice sunt legi stabilite de stat și reglementează atât relațiile dintre cetățeni și felul în care aceștia acționează în societate, cât și relațiile dintre stat și cetățeni.

2. **Libertatea politică** se manifestă în societățile democratice și le dă dreptul cetățenilor să participe, direct sau indirect, la luarea deciziilor societății prin intermediul votului.

3. **Libertatea economică** se manifestă prin dreptul cetățenilor de a iniția și de a conduce o activitate economică și de a alege serviciile și bunurile de pe piață.

Respectarea legilor într-un stat democratic fac posibilă existența libertăților și a siguranței cetățenilor.

Limitarea libertăților se face în condițiile prevăzute de lege.

Autoritățile statului trebuie să respecte drepturile fundamentale ale persoanelor implicate în încălcarea legilor, nicio persoană neputând fi arestată fără să i se comunice motivul.

Nimeni nu poate fi condamnat fără un proces în care să aibă posibilitatea să se apere.

Cetățenii au anumite drepturi care nu pot fi anulate sau încălcate.

Există și interdicții prevăzute de lege. Într-un stat de drept, interdicțiile sunt stabilite prin lege în mod nediscriminator.

Reține!

Drepturile și libertățile cetățenești nu se pot manifesta în afara legilor.

Nimeni nu trebuie să își facă singur dreptate.

Dicționar

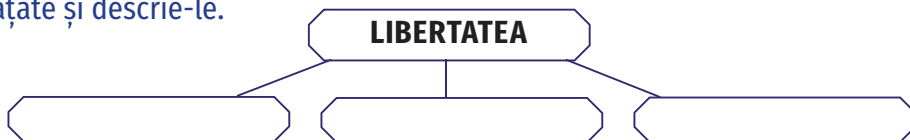
defăimat: bârfit, ponegrit, calomniat, blamat

normă juridică: regulă generală și obligatorie de conduită, al cărei scop este de a asigura ordinea socială, regulă ce poate fi adusă la îndeplinire pe cale statală și, în caz de nevoie, prin constrângere

normă morală: regulă privitoare la modul de comportare a omului în societate

Aplică!

1. Completează o schemă ca cea de mai jos cu tipurile de libertăți fundamentale învățate și descrie-le.

2. Comentează în scris înțelesul citatului de mai jos.

Libertatea nu constă în faptul că oamenii pot face tot ceea ce doresc, ci în faptul că ei nu trebuie să facă ce nu doresc. (Jean Jacques Rousseau)

3. Analizează imaginile de mai jos și redactează un text prin care să prezinți mesajul transmis de ele.

4. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa.

(Art. 19, alin. (2), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Civile și Politice)

Rezolvă următoarele cerințe, studiind textul de mai sus.

1. La ce drept face referire textul?
2. Transcrie din text ce cuprinde dreptul la libertatea de exprimare.
3. În toate regimurile politice oamenii au dreptul la libertatea de exprimare?

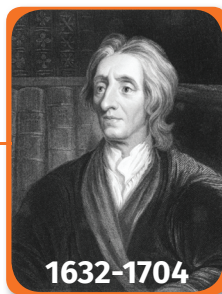
Portofoliu

Ce crezi că s-ar întâmpla în școala ta dacă timp de o zi s-ar suspenda orice regulă și voi ați avea libertate deplină?

Realizează un eseu în care să prezinți cum te-ai comporta în această situație.

Filozoful John Locke consideră că omul trebuie să se supună doar legii.

Exprimă-ți opinia!

Ce înseamnă pentru tine să fii liber?
Libertatea ta implică restricții?
Argumentează-ți răspunsul.

1.3. JUSTIȚIA CA INSTITUȚIE DE APĂRARE ȘI DE ÎNFĂPTUIRE A DREPTĂȚII; EGALITATEA ÎN FAȚA LEGII ȘI ACCESUL LA JUSTIȚIE AL CETĂȚENILOR

JUSTIȚIA CA INSTITUȚIE DE APĂRARE ȘI DE ÎNFĂPTUIRE A DREPTĂȚII

Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.
(Art. 124, alin. (2), Constituția României)

Studiu de caz

Un elev este ironizat frecvent de colega lui de bancă, pe seama felului cum se îmbracă.

Colegii au observat lucrul acesta și i-au comunicat dirigintei.

La ora de dirigenție, elevilor le-a fost prezentat un filmuleț despre **bullying**. Apoi s-au purtat discuții pe această temă.

La final, eleva care avea obiceiul să ironizeze i-a cerut scuze colegului.

Ce norme morale a încălcat eleva?

Comportamentul elevei ar fi putut fi sancționat conform legii?

Argumentează-ți răspunsul.

Stabilește legături!

Dreptatea în cazul încălcării normelor morale se face prin lege?

Dar în cazul încălcării legilor, cum și cine înfăptuiește dreptatea?

Mesaj cheie

Justiția este stăpâna și regina tuturor virtuților.

Cicero

Justiția este instituția care are rolul de a asigura dreptatea, egalitatea cetățenilor în fața legii, precum și menținerea ordinii într-o societate democratică.

Ordinea într-o societate democratică se menține atât cu ajutorul normelor juridice, cât și cu al normelor morale.

Normele morale reglementează conviețuirea dintre oameni, ele nu sunt impuse cu forța, fiind la alegerea oamenilor dacă le respectă sau nu. Cei care încălcă normele morale pot fi disprețuiți de celelalte persoane.

Normele juridice sunt legi și au putere de constrângere mai mare, pot fi impuse prin forță, persoanele care le încălcă putând fi sancționate chiar și cu privarea de libertate.

Justiția se realizează pe baza normelor juridice (legilor).

Dezvoltarea societății a dus la înfăptuirea unor coduri de legi specifice unor situații diferite:

Dreptul civil

1

- se aplică pentru conflictele între persoane
- procesul este civil
- pedepsele, de obicei, sunt bănești

Dreptul penal

2

- se aplică în cazuri grave: acte de terorism, omor, furt, viol, tâlhărie, prejudiciul unor firme, corupție etc.
- în conflict pot fi implicate atât persoane, cât și instituții publice sau private
- pedeapsa poate fi retragerea temporară a unor drepturi cetățenești, confiscarea averii, privarea de libertate etc.

Autoritățile care cercetează, înfăptuiesc dreptatea și sancționează persoanele care încalcă legea sunt autoritățile judecătorești.

Dreptatea înfăptuită de justiție înseamnă ca aceasta să acționeze conform Constituției, legea fundamentală care garantează că toate drepturile oamenilor sunt respectate.

În societate, dreptatea se manifestă în moduri diferite. Cele mai des întâlnite forme ale dreptății sunt:

- **dreptatea distributivă** reprezintă corectitudinea distribuirii atât a unor avantaje (resurse, beneficii, funcții de conducere etc.), cât și a unor obligații (taxe, impozite, amenzi etc.), cetățenilor;
- **dreptatea corectivă** (reparatorie) reprezintă sancțiunile și măsurile corective ale comunității, când împotriva unei persoane s-au comis abuzuri sau nedreptăți. Dreptatea corectivă presupune repararea răului comis, pe cât se poate, prevenirea repetării faptei, descurajarea celor care ar putea comite asemenea fapte etc.;
- **dreptatea procedurală** reprezintă înfăptuirea actului de justiție pe baza respectării legilor. În vederea instituirii dreptății procedurale trebuie îndeplinite mai multe condiții:
 - persoana implicată să fie tratată imparțial;
 - persoana implicată să-și expună propria versiune;
 - persoanei implicate să i se permită să aducă martori.

În cadrul dreptății procedurale, cetățenilor trebuie să li se asigure respectarea dreptului la libertate personală, al celui la demnitatea umană și al celui la proprietate.

EGALITATEA ÎN FAȚA LEGII ȘI ACCESUL LA JUSTIȚIE AL CETĂȚENILOR

Din cele mai vechi timpuri, dreptatea a fost pusă în relație cu egalitatea. Egalitatea este situația în care oamenii au aceleași drepturi și aceleași îndatoriri.

Egalitatea în fața legii, conform Constituției României, presupune tratamentul nediferențiat al oricărei persoane care încalcă legea.

Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(Art. 16, alin.(1), Constituția României)

Egalitatea în fața legii presupune și accesul liber la justiție, potrivit articolului 21 din Constituția României:

(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.

Accesul la justiție este un drept prevăzut și protejat și de alte documente. Astfel, în *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, se precizează că accesul la justiție este garantat pentru fiecare persoană fără a se ține cont de statutul social ori de poziția economică a acesteia.

Acest drept fundamental reprezintă unul dintre fundamentele statului de drept și al demnității fiecărei persoane.

Știați că...?

În multe dintre țările Europei, legislația se bazează pe sistemul de legi al romanilor (dreptul roman).

Reține!

Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nicio deosebire, dreptul la o protecție egală a legii.

(Art. 7 (extras), Declarația Universală a Drepturilor Omului)

Dicționar

bullying: comportament de excludere și de luare în derândere a cuiva, de umilire, de intimidare, de terorizare, de brutalizare etc.

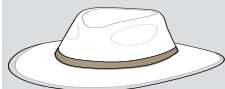
drept civil: totalitatea normelor ce reglementează relațiile sociale existente între persoanele fizice sau juridice dintr-un stat

drept penal: ansamblul normelor juridice având scopul de a reglementa relațiile de apărare socială și combatere a criminalității, prin determinarea acțiunilor sau inacțiunilor care constituie infracțiuni și a sancțiunilor ce le sunt aplicabile

justiție: totalitatea instanțelor judecătorești și a legilor unei țări

Aplică! Pălăriile gânditoare

Grupați-vă în 6 echipe. Fiecare echipă „va purta” o pălărie. Pălăriile sunt „gânditoare”. Fiecare echipă va rezolva cerința din dreptul unei pălării. Faceți schimb de „pălării” între echipe și evaluați-vă, analizând rezolvările colegilor. Completați-le dacă este necesar.

Pălăria albă - Informează-te!
Ce instituții pot înfăptui dreptatea?

Pălăria roșie - Spune ce simți!
Spuneți ce simțiți în legătură cu faptul că încălcarea normelor morale nu sunt sancționate de lege, ci doar de populație.

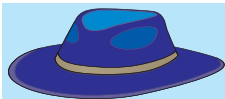
Pălăria neagră - Prezintă aspectele negative!
Prezentați consecințele nedreptății, în cazul în care doar unele grupuri sau persoane sunt favorizate.

Pălăria galbenă - Prezintă aspectele pozitive!
Prezentați avantajele egalității în fața legii.

Pălăria verde - Generează idei noi!
Propuneți modalități prin care vă puteți implica în înfăptuirea dreptății ca cetățeni.

Pălăria albastră - Clarifică!
Ce ar trebui să facă autoritățile pentru a stopa încălcarea legii?

Portofoliu

Imaginează-ți că ești jurnalist și ai aflat despre o nedreptate comisă de un cetățean.

Scrie un articol în care să relatezi situația după următorul plan:

- relatarea faptei comise și a persoanelor implicate;
- prezentarea modalității prin care ar trebui să fie înfăptuită dreptatea;
- prezentarea unor opinii ale altor cetățeni cu privire la fapta relatată și la sancțiunile pe care le consideră necesare.

Exprimă-ți opinia!

Consideri că se pot schimba legile într-o societate democratică?

Argumentează-ți răspunsul!

Lucrați în echipe!

Împărțiți-vă în două echipe. Elevii din prima echipă vor realiza câte un afiș care să ilustreze nedreptatea în cadrul unei societăți democratice.

Elevii din a doua echipă vor realiza câte un afiș care să ilustreze nedreptatea în cadrul unei societăți totalitare.

Comparați afișele echipelor.

1.4. COPILUL ÎN PROCESUL JUDICIAR; DELINCVENȚA JUVENILĂ; CONSECINȚE ALE NERESPECTĂRII LEGII

Statele părți recunosc oricărui copil bănuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit că a comis o încălcare a legii penale, dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale.

(Art. 40, extras, din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

Studiu de caz

În prima zi când s-a deschis parcul de distracții, Cornel a furat câteva bomboane de la chioșcul de dulciuri. Un agent de pază l-a observat și l-a dus la vânzătoare să le înapoieze. Aceasta l-a iertat, dar agentul de pază i-a pus interdicție să mai intre în parcul de distracții pentru toată vara.

Considerați că vânzătoarea a avut o atitudine potrivită?

Credeți că măsura aplicată de agentul de pază a fost una corectă?

Cum ați fi procedat dacă ați fi fost în locul vânzătoarei sau al agentului de pază?

Stabilește legături!

Care considerați că a fost cauza pentru care Cornel a furat bomboane?

„Să nu furi” este o normă morală sau juridică?

Mesaj cheie

Respectarea normelor morale și juridice este obligatorie și pentru copii.

Conform articolului 1 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, copil înseamnă orice persoană din lume sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazului în care, prin lege, **majorul** este stabilit sub această vârstă.

Toți copiii beneficiază de aceleași drepturi fără nicio discriminare.

Nicio persoană, nicio instituție, niciun stat nu are voie să încalce sau să limiteze drepturile copilului. Copiii au drepturi, dar au și responsabilități.

Cea mai importantă responsabilitate a unui copil este să respecte drepturile celorlalți copii și drepturile adulților. Există însă cazuri în care copiii încalcă aceste drepturi și legile.

Conform articolului 40 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, copiii care sunt acuzați sau care s-a dovedit că au încălcat legea au dreptul de a fi tratați uman și de a beneficia de asistență juridică.

Orice copil bănuit sau acuzat că a încălcat legea va fi presupus nevinovat până ce vinovăția va fi stabilită legal. De asemenea, va fi informat prompt, prin

intermediul părinților sau al reprezentanților legali, de acuzațiile care i se aduc.

Privarea de libertate se va face în condițiile legii, pentru cele mai grave delictе.

Conform **Codului Penal** din România, **minorul** care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal, în timp ce minorul care are vârsta între 14 și 16 ani, răspunde penal, numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu **discernământ**; împlinind vârsta de 16 ani, minorul va **răspunde penal**.

Totalitatea abaterilor și încălcărilor de norme sociale, sancționate juridic, săvârșite de minori de până la 18 ani reprezintă **delincvență juvenilă**.

Cauze specifice
ale apariției
delincvenței
juvenile

- lipsa supravegherii copiilor de către părinți/ **aparținători**
- creșterea situațiilor de abandon școlar
- lipsa unei legături permanente între familie și școală
- necunoașterea din timp a anturajului copilului
- **teribilismul** manifestat de unii copii
- situația economică precară a unor familii
- părinți cu antecedente penale
- consumul de către unii minori de alcool și substanțe interzise de lege etc.

În cazul abaterilor minore, se aplică pentru copii măsuri educative și de reintegrare socială a acestora.

În cazul infracțiunilor grave/multiple infracțiuni, legea prevede privarea de libertate (închisoare).

În procesul judiciar se aplică principiul interesului superior al copilului, iar prezența acestuia în fața instanțelor de judecată se va face doar alături de părinți/ reprezentanți legali și de apărătorul său.

În cazul în care un minor a săvârșit o faptă ce a cauzat un prejudiciu, părinții sunt responsabili de prejudiciul cauzat și pot fi obligați să repare în natură prejudiciul, să plătească despăgubiri etc.

Consecințele nerespectării legii pot fi:

- **sancțiuni;**
- **privarea de libertate;**
- **interzicerea unor drepturi;**
- **excluziune socială etc.**

Autoritățile statului și societatea civilă se implică activ în diminuarea fenomenului delincvenței juvenile, atât la nivel local cât și la nivel central. Prin programe și proiecte menite să prevină fenomenul, acestea acționează pe plan psihologic, social și economic pentru integrare școlară, socială, profesională, integrare post-penală și protecție socială.

Reține!

Copiii trebuie să fie conștienți că respectarea legilor și a normelor morale reprezintă un factor important de conviețuire pașnică.

Dictionar

aparținători: rudele cele mai apropiate, iar dacă nu există rude, aparținător poate fi orice cunoștință care dorește să se îngrijească și să răspundă de copii

Cod Penal: ansamblu al principalelor norme juridice care definesc infracțiunile și stabilesc sancționarea lor

discernământ: capacitatea de a discerne, de a judeca și de a aprecia lucrurile la adevărata lor valoare

major: persoană care a împlinit vârsta legală pentru a putea beneficia de drepturi civile și politice depline și pentru a răspunde în fața legii

minor: persoană fizică în vârstă de până la 18 ani cu excepția cazului în care prin lege, în unele țări, vârsta majoratului este mai mică

răspunderea penală: formă a răspunderii juridice având ca temei săvârșirea unei infracțiuni

teribilism: atitudine, comportare, manifestare bizară, neobișnuită

Aplică!

1. Precizează care dintre următoarele fapte se consideră tip de violență:

intimidarea
amenințarea
alarmă falsă
distrugerea bunurilor școlii

bruscarea
îmbrățișarea
consumul de alcool
tentativa de furt

2. Precizează care dintre următoarele afirmații sunt adevărate (A) și care sunt false (F).

- Copiii răspund penal de la vârsta de 16 ani.
- Indiferent de fapta comisă, copiii nu pot fi arestați
- O cauză a delincvenței juvenile poate fi teribilismul.
- O consecință a nerespectării legii de către copil poate fi încălcarea drepturilor acestuia.

3. Imaginează-ți că faci parte dintr-un ONG care acționează în vederea reducerii fenomenului delincvenței juvenile.

Describe două activități pe care ONG-ul le-ar putea desfășura în vederea prevenirii delincvenței juvenile în școala ta.

Prezintă-ți propunerile în fața clasei și îmbunătățește-le după ce te-ai consultat cu ceilalți colegi.

4. Comentează afirmația „Bătaia e ruptă din rai”.

Portofoliu

Preia un caz din mass-media privind delincvența juvenilă și prezintă-l pe o coală. În prezentarea cazului vei face referire la:

- care a fost fapta comisă;
- cine a săvârșit fapta;
- care au fost prejudiciile morale și materiale;
- cine e răspunzător pentru fapta comisă;
- ce pedepse s-au aplicat;
- ce măsură ai lua tu pentru ca fapta să nu se repete.

EVALUAREA/ AUTOEVALUAREA PORTOFOLIULUI

Alege din portofoliul tău, realizat pe parcursul anului școlar, 8 lucrări care ți se par cele mai reușite pentru a fi evaluate.

Evaluează lucrările pe baza criteriilor de evaluare din modelul fișei de mai jos.

Pentru a realiza fișa de evaluare poți utiliza mijloace electronice (computer, laptop, tabletă, smartphone etc.).

Model fișă de evaluare

Lucrarea de la portofoliu	Criterii de evaluare	Punctaj	Autoevaluare	Interevaluare (evaluarea unui coleg)	Evaluarea cadrului didactic
Lucrarea 1	realizarea lucrării	0,25p			
	respectarea cerinței/ corectitudine	0,50p			
	originalitate	0,25p			
Total puncte lucrarea 1		1 punct			

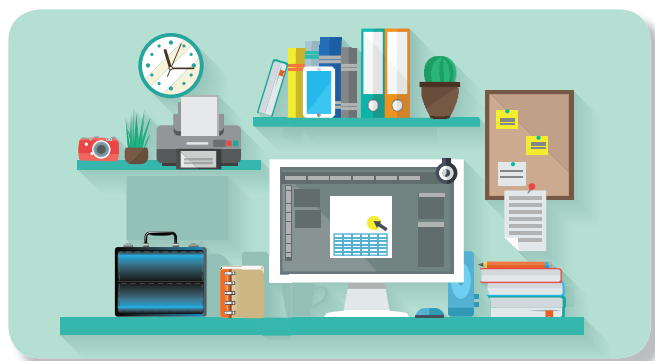
Punctaj maxim pentru lucrări: 8 puncte (1p x 8 lucrări)

Se acordă 1 punct pentru aspectul general al lucrărilor (modalități de prezentare, aspect îngrijit etc.)

Se acordă 1 punct din oficiu.

Total - 10 puncte

Nota pentru portofoliu va fi obținută astfel: se adună punctajul lucrărilor cu punctajul pentru aspectul general și cu punctajul din oficiu.

II

CETĂTENIA ACTIVĂ. PARTICIPAREA CETĂTENILOR LA LUAREA DECIZIILOR PUBLICE ȘI LA CONTROLUL APLICĂRII ACESTORA

II.1. IMPLICAREA CIVICĂ ÎN CONTEXTUL DEMOCRAȚIEI REPREZENTATIVE ȘI AL FORMELOR DE MANIFESTARE A DEMOCRAȚIEI DIRECTE

Solidaritatea și loialitatea civică încurajează participarea activă.

(Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație, Paris, 2015)

Studiu de caz

În vacanță, un grup restrâns de elevi au propus conducerii școlii pictarea pereților unei grădinițe din localitate. Conducerea școlii și doamnele educatoare au fost încântate de inițiativa elevilor, au apreciat-o și i-au încurajat să pună în aplicare proiectul.

Elevii voluntari s-au prezentat cu materiale proprii și au început lucrul.

La un moment dat și-au dat seama că nu vor reuși să picteze toate sălile până la începerea anului școlar.

Ce credeți că ar trebui să facă elevii pentru a finaliza pictura în sălile de clasă? Dacă ați fi în locul lor, ce modalități ați utiliza pentru a implica și pe alții în această acțiune? Care considerați că sunt beneficiile în urma implicării și a muncii lor?

Stabilește legături!

Dacă grădinița ar fi aparținut copiilor dintr-o minoritate religioasă, credeți că elevii s-ar mai fi implicat în acest voluntariat? Argumentați!

Mesaj cheie

Implicarea civică reprezintă un drept al fiecăruia, dar și o îndatorire.

Cetățenia activă este una dintre premisele societății democratice. Aceasta presupune implicarea cetățenilor pentru rezolvarea diferitelor probleme ale societății. Participarea acestora la luarea deciziilor publice se face pe baza cunoașterii și respectării drepturilor și responsabilităților.

Implicarea civică este posibilă doar în democrație, unde puterea poporului poate fi exercitată în mod direct sau indirect.

Democrația directă este un regim politic democratic în care populația exercită puterea în mod direct; mai este numită, uneori, și „democrație pură”.

Elemente constitutive ale democrației directe (**scrutinele** pentru alegerile prezidențiale și pentru demiterea sau suspendarea unui înalt demnitar, referendumul, adunările locale sau generale etc.) se regăsesc în majoritatea formelor de guvernare democratice moderne.

Democrația directă este greu de practicat din cauza numărului mare de locuitori care trăiesc pe o suprafață vastă. Astfel, în epoca modernă s-a impus practicarea democrației reprezentative.

Află mai multe!

Forme ale democrației directe au existat și în Evul Mediu, în cantoanele elvețiene, în orașele italiene și în cele din nordul Europei.

În **democrația reprezentativă** exercitarea puterii politice se face de către popor prin reprezentanții aleși ai acestuia, în urma unor alegeri libere și corecte, dovedind participarea la viața publică.

O societate este mai puternică dacă cetățenii participă la viața publică pentru rezolvarea problemelor comunității, dovedind o atitudine responsabilă.

Participarea cetățenilor la luarea deciziilor publice se poate face:

În mod direct - prin **petiții** adresate autorităților locale sau centrale sau prin inițiative legislative;

În mod indirect - prin implicarea în cadrul unor întruniri ale comunității pentru dezbateră și găsirea unor soluții la probleme importante.

Activitatea de voluntariat reprezintă una dintre principalele forme de participare activă la viața comunității.

În scopul participării active la viața publică, cetățenii se pot asocia liber în organizații nonguvernamentale, grupări sindicale etc.

Reține!

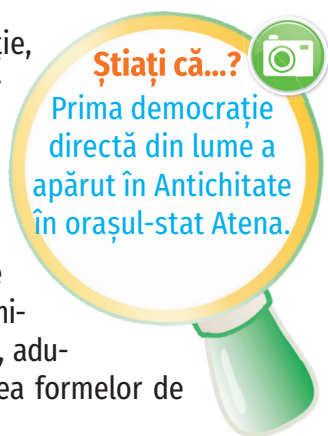
Cetățeanul trebuie să joace un rol activ în viața democratică, în vederea promovării și apărării democrației și a statului de drept.

Dicționar

petiție: cerere scrisă adresată de către un cetățean sau un grup de persoane unei autorități privind drepturi, interese personale sau publice

scrutin: votare, alegere făcută cu bile sau cu buletine care se introduc într-o urnă; constatarea rezultatului unei astfel de alegeri

Știați că...?

Prima democrație directă din lume a apărut în Antichitate în orașul-stat Atena.

Aplică!

1. Ce presupune implicarea civică într-o democrație reprezentativă?
2. Cum îți poți manifesta implicarea activă în viața comunității școlare? Precizează dacă și cum te-ai implicat până acum.
3. Completează un tabel ca cel de mai jos, după **model**.

cuvinte	cuvinte cu sens asemănător	cuvinte cu sens opus
participare		
responsabilitate		
stat de drept	<i>stat democratic</i>	<i>stat totalitar</i>
activ		
public		

Lucrați în echipe!

Fiecare echipă va realiza un plan de acțiune pentru soluționarea unei probleme din comunitatea/ școala voastră. În realizarea planului veți avea în vedere:

- identificarea unei probleme din comunitate;
- posibilitatea voastră de a vă implica în rezolvare;
- identificarea instituțiilor și a persoanelor (voluntari) care s-ar putea implica alături de voi în soluționarea problemei;
- ce activități veți întreprinde în scopul propus
- resursele necesare rezolvării problemei;
- rezultatele așteptate.

Puneți planul în aplicare!

Portofoliu

Realizează o carte poștală pe care ai putea să o trimiți unui grup de cetățeni din cartierul tău, prin care să îi îndrumi să participe la rezolvarea unei probleme din comunitate.

Implică-te!

Fii cetățean activ!

Locurile de joacă reprezintă o prioritate a comunităților locale. Împărțiți în 3-4 grupe, propuneți câte o inițiativă legată de amenajarea, igienizarea și extinderea spațiilor de joacă.

- Faceți cunoscute comunității propunerile voastre!
- Participați la activitățile întreprinse în acest sens!
- Implicați-i și pe alții!

II.2. ALEGERILE ȘI VOTUL; ALEGEREA REPREZENTANȚILOR EVALUAREA ACTIVITĂȚII REPREZENTANȚILOR ALEȘI

Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nicio discriminare și fără restricții nerezonabile de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor.

(Convenția Internațională cu privire la Drepturile Civile și Politice, ONU, 1966)

Studiu de caz

Într-o clasă s-au organizat alegeri pentru desemnarea șefului clasei. Au fost făcute două propuneri pentru candidați: cel mai bun elev la învățătură și cel mai popular elev din clasă. Au votat aproape toți elevii, prin vot secret. Trei elevi s-au abținut de la vot.

Aceștia și-au exprimat nemulțumirea față de rezultat.

Care considerați că au fost criteriile de selecție a elevilor?

Ce calități credeți că a avut candidatul ales?

Dacă ai fi fost unul dintre elevii clasei respective, pe cine ai fi ales? Argumentează-ți răspunsul!

Stabilește legături!

Considerați că cei trei elevi, care nu și-au exprimat opțiunea prin vot, erau îndreptățiți să-și exprime nemulțumirea? Dacă s-ar fi implicat în alegerea șefului clasei, voturile lor ar fi putut influența rezultatul alegerilor?

Considerați că implicarea civică este importantă pentru ca alegerile să fie reprezentative?

Mesaj cheie

Într-un stat democratic votul exercitat de cetățeni în cadrul alegerilor libere are capacitatea de a modifica evoluția societății respective.

Alegerile și votul se constituie într-una dintre cele mai importante modalități de control al puterii într-o societate democratică.

Până la începutul secolului al XX-lea, dreptul la vot era limitat la o categorie restrânsă de cetățeni (cei mai de seamă cetățeni ai societății).

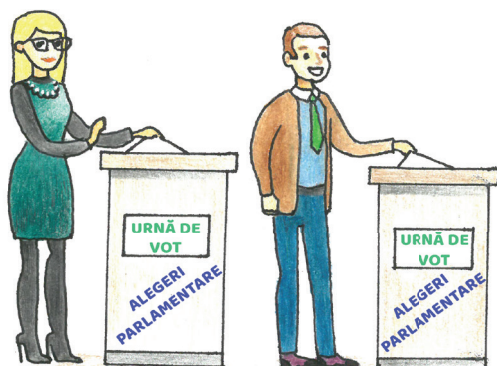
În prezent, dreptul la vot este al tuturor cetățenilor României; participarea la vot nefiind obligatorie.

Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.

Art. 36, alin. (1), Constituția României

Alegerile reprezintă acțiunea prin care cetățenii, prin vot, selectează persoanele, partidele sau coalițiile de partide ce urmează să facă parte din conducerea statului.

Conform Constituției României, votul exercitat de cetățeni este: universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

- **vot universal** ⇒ pot vota toți cetățenii, fără deosebire de etnie, religie, sex, apartenență socială sau politică, vârstă, care îndeplinesc condițiile stabilite de lege;
- **vot egal** ⇒ toate voturile au aceeași valoare;
- **vot direct** ⇒ votul se exercită doar de către titular, personal, în mod nemijlocit;
- **vot secret** ⇒ cetățeanul are obligația de a păstra secret votul;
- **vot liber exprimat** ⇒ cetățeanul decide dacă și pe cine votează.

Votul reprezintă atât un drept, cât și o îndatorire.

Modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este prevăzut prin legea electorală.

Organizarea alegerilor este atribuția Guvernului.

Primarii, consilierii locali, deputații, senatorii și președintele țării sunt aleși ca reprezentanți ai autorităților centrale și locale, pentru o anumită perioadă de timp, numită mandat.

Periodic, se organizează alegeri prezidențiale, parlamentare, europarlamentare și locale.

Într-un stat democratic, alegerile bazate pe votul cetățenilor fac posibile:

- exprimarea voinței politice a poporului;
- schimbarea puterii în mod pașnic;
- controlul cetățenilor asupra puterii;
- participarea cetățenilor la putere.

În toate inițiativele și acțiunile pe care le întreprind, reprezentanții poporului trebuie să respecte interesele cetățenilor.

Știați că...?

În unele state din Europa (Belgia, Grecia, Luxemburg, Cipru etc.) votul este obligatoriu. Cei care nu votează pot fi amendați.

Campania electorală începe imediat după anunțarea oficială a zilei alegerilor.

În campania electorală candidații își fac cunoscute programul, ideile, personalitatea, participând la dezbateri față în față sau înregistrate/ televizate.

Succesul în alegeri depinde de campania electorală desfășurată, care le ușurează cetățenilor alegerea candidaților cărora le vor încredința votul.

Reprezentanții autorităților statului sunt aleși în urma unui scrutin.

Scrutinul poate fi:

- uninominal - votul este acordat unei singure persoane;
- plurinominal - se votează liste de candidați.

Alegerile au loc într-o singură zi, care poate fi numai duminica, iar rezultatele acestora sunt comunicate prin mass-media.

Prin alegeri, cetățenii încredințează candidaților mandatul de a exercita puterea în numele lor, exprimând prin votul lor, în același timp, ce așteptări au de la aceștia.

La finalul mandatului, activitatea reprezentanților aleși poate fi evaluată de către cetățeni.

În cazul în care aceștia sunt nemulțumiți de activitatea reprezentanților autorităților publice pe timpul mandatului, cetățenii îi pot sancționa prin neacordarea încrederii și votului pentru următoarele alegeri.

Reține!

În regimurile democratice, votul exercitat de cetățeni în cadrul alegerilor libere poate schimba evoluția lucrurilor în societate.

Află mai multe!

În țările membre ale U.E., cetățenii participă la alegerile europene, respectiv la alegerea deputaților Parlamentului European.

Dicționar

campanie electorală: activitate desfășurată de candidați, partide politice, alianțe politice, alianțe electorale, organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, cât și ale cetățenilor cu drept de vot și cu dreptul să-și exprime opiniile în mod liber prin mitinguri, adunări, utilizarea TV, a radioului, a presei scrise, a internetului

Aplică!

1. Alege varianta corectă de răspuns.

În România votul este:

- a) universal, egal, direct, uninominal, liber exprimat;
- b) european, egal, direct, secret, liber exprimat;
- c) universal, egal, direct, secret, liber exprimat.

2. Dacă ai avea ocazia să discuți cu un candidat la o funcție publică, ce sfaturi i-ai da pentru a câștiga alegerile?

3. Cubul

Sper să câștige alegerile „X” pentru că este om de afaceri și știe cum se poate dezvolta economia.

Sper să câștige „Y” pentru că este o persoană capabilă și are un program electoral bun.

Scrieți, pe fiecare față a unui cub, câte un cuvânt din următoarele: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează.

Împărțiți în 6 grupe, aruncați pe rând cubul. Fiecare grupă va rezolva una dintre cerințele de mai jos, în funcție de fața cubului.

1. **Descrieți** imaginea.
2. **Comparați** opinia celor doi cetățeni.
3. **Asociați** dreptul ce reiese din imaginea cu responsabilitatea corespunzătoare și argumentați de ce este necesar să ne îndeplinim responsabilitatea respectivă.
4. **Analizați** criteriile pe baza cărora cei doi cetățeni și-au exprimat votul.
5. **Aplicați** - Alcătuiți un scurt text în care să inserați cuvintele: vot, alegeri, candidați, cetățean, drept, democrație, implicare civică.
6. **Argumentați** de ce sunt necesare alegeri libere?

Portofoliu

Imaginează-ți că ai candida la alegerile pentru funcția de președinte al țării.

Realizează un afiș prin care să-ți promovezi imaginea.

Exprimă-ți opinia!

Știind că de-a lungul timpului au existat situații când alegerile au fost falsificate, comentează citatul de mai jos.

„E mai bine să eșuezi în condiții onorabile, decât să reușești prin fraudă.” (Sofocle)

II.3. SOCIETATEA CIVILĂ, ORGANIZAȚII NONGUVERNAMENTALE, TIPURI DE INIȚIATIVE CETĂȚENEȘTI ÎN COMUNITATEA LOCALĂ

Se recomandă statelor membre să consolideze rolul organizațiilor nonguvernamentale și al organizațiilor de tineret în domeniul educației pentru cetățenie democratică și educației pentru drepturile omului.

(Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului)

Studiu de caz

Analizați afișul!

- În ce domenii de activitate credeți că activează *Asociația RESPIRĂ AER CURAT*?
- Dacă afișul s-ar expune în localitatea voastră credeți că cetățenii s-ar implica în activitatea propusă de asociație?
- Au avut loc în localitatea voastră inițiative asemănătoare?
- Ce calități credeți că trebuie să aibă un voluntar pentru a face parte din această asociație?

Stabilește legături!

Precizați câteva inițiative pe care elevii le-au avut la nivelul școlii voastre cu privire la activități cultural - educative.

Ce alte **inițiative cetățenești** au avut loc la nivelul localității voastre? Cine au fost **inițiatorii**? Care a fost scopul acestor inițiative?

Mesaj cheie

Inițiativele cetățenești contribuie la dezvoltarea comunității locale.

Societatea civilă reprezintă totalitatea inițiativelor și organizațiilor/ asociațiilor cetățenești din domenii diferite: economic, social, cultural, umanitar etc., implicate în rezolvarea problemelor, independent de autoritățile statului pe bază de **voluntariat**.

Cetățenii s-au constituit în organizații și asociații prin care aceștia acționează mai eficient pentru rezolvarea problemelor comunității.

Existența unei puternice societăți civile reprezintă un principiu de bază într-o democrație, deoarece oamenii, prin ansamblul inițiativelor întreprinse, contribuie la apărarea și respectarea drepturilor și libertăților. De asemenea, societatea civilă poate împiedica orice tentativă a puterii de a controla în mod

abuziv viața cetățenilor.

Societatea civilă trebuie să coopereze cu autoritățile statului, domeniile de activitate ale acestora rămânând distincte. Astfel, societatea civilă facilitează comunicarea dintre autoritățile statului și cetățeni, contribuind la consolidarea democrației.

Pot exista și situații în care societatea civilă poate protesta față de acțiunile autorităților prin apeluri, mitinguri, petiții, demonstrații etc.

Organizațiile care alcătuiesc societatea civilă sunt **organizații nonguvernamentale** (ONG-uri). Acestea sunt: asociații, fundații, sindicate, cluburi civice, sociale, instituții culturale, mișcări ecologiste, organizații religioase etc.

Organizațiile nonguvernamentale sunt legal constituite și pot activa în domenii diferite:

- în domeniul economic → sindicate ale industriașilor, asociații pentru dezvoltarea economică, organizații ale consumatorilor, federații ale patronatelor etc.;
- în domeniul asistență socială → asociații pentru copii și adulți cu nevoi speciale, fundații de caritate, organizații pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile etc.;
- în domeniile științific și cultural → asociații ale studenților, instituții culturale, asociații ale oamenilor de știință și cultură, corpuri profesionale etc.;
- în domeniul social - politic → asociații pentru protejarea și respectarea drepturilor omului, organizații pentru sprijinirea democrației etc.;
- în domeniul protecției mediului → organizații pentru ecologizare, reciclare etc.;
- în domeniul sănătății → organizații pentru tratarea unor boli, fundații pentru prevenirea consumului substanțelor interzise, asociații pentru copii cu diferite boli etc.

ONG-urile sunt organizații nonprofit, adică veniturile obținute trebuie cheltuite în întregime pentru rezolvarea obiectivelor propuse.

Sindicatele sunt asociații ce au rolul de a apăra drepturile salariaților și de a promova interesele profesionale ale acestora.

Între organizațiile care alcătuiesc societatea civilă mai activează: asociații de proprietari, comitete de părinți ale elevilor unei școli, grupuri religioase etc.

Inițiative cetățenești în comunitatea locală

Societatea civilă are rolul de a permite cetățenilor să aibă inițiative prin care să-și promoveze interesele.

Inițiativa cetățenească se regăsește într-o democrație modernă, atât la nivel local, cât și la nivel național.

Atât la nivel național, cât și la nivel local, inițiativele cetățenești se pot manifesta în numeroase domenii, cum ar fi:

- drepturile omului/ drepturile copilului (campanii umanitare, promovarea și apărarea drepturilor omului/ copilului etc.)
- protecția mediului (combaterea poluării, amenajarea spațiilor verzi, curățenia localității etc.)
- administrația locală (amenajarea spațiilor comune, a locurilor de parcare etc.)
- protecția animalelor (adăposturi pentru animale, donații pentru îngrijirea animalelor etc.)
- cultură și educație (protejarea monumentelor istorice, donații pentru susținerea educației etc.)
- sănătate (campanii pentru promovarea unui stil de viață sănătos, donații pentru instituții sanitare etc.)

Reține!

Societatea civilă reprezintă totalitatea organizațiilor și instituțiilor nonguvernamentale care exprimă interesele și voința cetățenilor.

Află mai multe!

Părintele spiritual al voluntariatului este considerat a fi istoricul și sociologul german Eugen Rosenstock-Huussy. El a propus crearea unui „Serviciu Voluntar pentru Pace”.

Dicționar

inițiativă cetățenească: acțiune de a întreprinde și propune ceva în folosul comunității

inițiator: persoană care inițiază ceva, care are inițiativă într-o acțiune; propunător

voluntariat: activitate de interes public desfășurată din proprie inițiativă de orice persoană fizică, în folosul altora, fără a primi foloase materiale

Aplică!

1. Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului precizează că educația nonformală se referă la orice program creat pentru a îmbunătăți o gamă de **aptitudini și competențe** în afara sistemului de **educație formală**.

Imaginează-ți că faci parte dintr-o organizație nonguvernamentală care promovează educația nonformală. Propune activități care crezi că s-ar putea desfășura la nivelul localității tale.

2. Realizează o petiție către autoritățile locale cu privire la amenajarea unui teren de sport pentru desfășurarea activităților sportive și de petrecere a timpului liber. Prezintă-o colegilor. Votați-o pe cea mai convingătoare.

3. Cei doi tineri voluntari din imagine activează într-un ONG. Ce domeniu consideri că are organizația?

4. Imaginează-ți că ai putea înființa o asociație/ organizație la nivel local în domeniul culturii și al educației. Realizează o fișă de prezentare a asociației/ organizației, în care să inserezi răspunsurile la următoarele întrebări:

Ce denumire ar avea?

Care ar fi scopul urmărit?

Cu ce instituție ar colabora?

Care sunt formele de activitate?

Ce rezultate sunt așteptate?

5 DECEMBRIE

Ziua Internațională
a Voluntariatului

5. Consideri că acolo unde este încurajată participarea activă a cetățenilor la rezolvarea problemelor comunității, societatea respectivă se dezvoltă mai rapid sub toate aspectele ei? Argumentează-ți răspunsul!

Dicționar

aptitudine: însușire individuală care determină obținerea de rezultate bune într-o anumită activitate

competență: capacitatea cuiva de a se pronunța asupra unui lucru, de a judeca un anumit lucru pe temeiul unei cunoașteri adânci a problemei în discuție

educație formală: este educația intenționată, realizată de către specialiști, organizată în cadrul unor instituții specializate în vederea formării personalității umane

Portofoliu

Realizează un portofoliu de documentare pentru un ONG în care să urmărești:

- când a luat ființă organizația;
- domeniul în care activează;
- scopul urmărit de organizație;
- inițiative ale organizației;
- rezultatele obținute.

Te poți informa și de pe internet.

Lucrează în pereche!

Realizați un afiș prin care să prezentați o inițiativă cetățenească pe care o puteți avea în localitatea voastră. Expuneți afișele și votați-le pe cele care prezintă inițiative la care cei mai mulți dintre voi ați fi voluntari.

Încercați să puneți inițiativa în practică!

Exprimă-ți opinia!

Societatea civilă are un rol important în funcționarea unui stat democratic.

Exprimă-ți opinia cu privire la această afirmație.

II.4. ROLUL ÎNDEPLINIT DE MASS-MEDIA ÎN SOCIETATE ȘI ÎN FORMAREA OPINIEI PUBLICE

Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(Art. 31, alin. (4), Constituția României)

Studiu de caz

Într-un ziar local a apărut un articol în care se relatează că un ONG pentru apărarea și protejarea drepturilor copiilor a folosit banii strânși din donații în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

În urma celor relatate, autoritățile competente au verificat informația. Informația apărută în ziar s-a dovedit a fi falsă.

Consideri că ziaristul a procedat corect, publicând această știre, fără să verifice din mai multe surse informația?

Ce măsuri ar trebui luate împotriva ziarului sau a ziaristului care a publicat această știre?

Stabilește legături!

Care crezi că a fost părerea oamenilor care au citit articolul, neștiind că informația este falsă?

Crezi că această știre a adus daune ONG-ului acuzat?

Mesaj cheie

Mass-media are rolul de a informa corect cetățenii și de a contribui la educarea și formarea opiniei publice.

Mass-media este constituită din totalitatea mijloacelor de informare și comunicare în masă (care se adresează unei largi audiențe).

Mijloacele de informare și comunicare în masă sunt:

- presa scrisă (ziare, reviste);
- mijloace audiovizuale (radioul, televiziunea);
- sistemele multimedia (internetul).

Pe lângă informații, mass-media prezintă și opinii. Este important să facem diferența dintre informații și opinii.

Materialele informative din mass-media sunt: știri, relatări, reportaje, cronică etc.

Materialele din mass-media care prezintă **opinii** sunt: articole, interviuri, debateri, editoriale etc.

Există și materiale în care informația este interpretată: analize, anchete, sinteze etc.

Mass-media are un rol foarte important în societate, îndeplinind mai multe funcții:

funcția de informare

Mass-media asigură dreptul fiecărei persoane de a fi informată, preluând și difuzând informația către populație.

Transmiterea evenimentelor, cunoștințelor, opiniilor se produce concomitent/ aproape concomitent cu desfășurarea lor, peste tot în lume. Acest fapt contribuie la facilitarea transparenței relațiilor sociale și oferă oamenilor sentimentul de apartenență globală.

Pe baza informațiilor din mass-media cetățenii își pot forma opinii cu privire la anumite aspecte, fapte, idei etc.

funcția de educație

Prin conținutul și modalitatea de transmitere a informației, mass-media contribuie la educarea cetățenilor.

Astfel, emisiunile culturale și științifice, revistele cu specific pe diverse domenii de activitate, site-urile unor instituții din domeniul educației și culturii etc. pot avea influențe educative asupra publicului.

Prin intermediul mass-mediei, publicului i se transmit valori, principii, modele de comportament etc.

funcția de relaxare și divertisment

Mass-media a început să fie din ce în ce mai folosită în scopul ocupării timpului liber, oferind modalități variate de divertisment: grile de programe TV specifice, jocuri interactive, publicații și reviste cu profil de divertisment etc.

funcția de formare și influențare a opiniei publice

În societatea de astăzi, un rol foarte important în formarea și influențarea **opinieii publice** îl are mass-media.

Mass-media este persuasivă (are puterea de a convinge populația să creadă, să gândească sau să facă un anumit lucru). Prin interpretarea pe care o dă faptelor și prin selectarea și ierarhizarea informațiilor, mass-media poate să influențeze în mod pozitiv sau negativ opinia publică.

În situația în care se transmit informații cu scopul ca populația să-și formeze o anumită părere sau urmărind anumite interese, putem vorbi de manipularea opiniei publice. Manipularea se realizează atunci când persoanele au impresia că acționează conform unor idei și interese proprii, nu impuse din exterior. Pe baza informațiilor din presă, oamenii pot anticipa anumite aspecte ale vieții economice, politice, sociale și pot lua anumite decizii. Mass-media funcționează respectând normele unui cod etic al utilizării informației.

Știați că...?
Jean Jacques Rousseau a folosit pentru prima dată termenul de opinie publică, în 1762.

Influențarea opiniei publice se poate realiza și prin publicitate, care are un rol însemnat în presă și reprezintă o sursă de venit pentru mass-media.

Publicitatea electorală poate influența deciziile cetățenilor în legătură cu votul lor pe care urmează să îl acorde unui partid/ candidat.

Mass-media este considerată „a patra putere” în stat deoarece veghează la respectarea legii și este un mediator între cetățeni și autorități.

Reflectarea opiniei publice se realizează prin intermediul **sondajului de opinie**.

Prin sondajul de opinie sunt cunoscute ideile, convingerile și părerile cetățenilor, dar și ponderea acestora în legătură cu un anumit subiect.

Rezultatele sondajului de opinie pot fi influențate de modalitățile practicate (interviuri, chestionare) și de claritatea întrebărilor.

Cei care scriu materialele de opinie din mass-media pot fi ziariști, analiști, **personalități publice**, oameni politici etc. Opiniile diferite ale acestora evidențiază diversitatea ideilor care circulă în societate.

Reține!

Mass-media are o influență deosebită asupra societății, având rolul de a informa, de a comenta și de a critica, urmărind și prezentând activitatea autorităților statului, a instituțiilor private, a cetățenilor etc., contribuind la apărarea democrației. De asemenea mass-media are un rol important în formarea opiniei publice.

Știați că...?
Primul sondaj de opinie a fost realizat în 1936 în S.U.A., de către George Horace Gallup, cu ocazia alegerilor prezidențiale.

Află mai multe!

Primele publicații românești de mare interes:

- Curierul românesc* - sub conducerea lui Ion Heliade Rădulescu
 - publicație apărută în Țara Românească, 1828
- Albina românească* - sub conducerea lui Gheorghe Asachi
 - publicație apărută în Moldova, 1828
- Gazeta de Transilvania* - sub conducerea lui Gheorghe Barițiu
 - publicație apărută în Transilvania, 1838

opinie publică: părere, convingere, punct de vedere al unui grup de oameni sau al unei comunități față de o problemă, un eveniment, o situație, un domeniu de activitate etc.

personalitate: persoană cu aptitudini și cu însușiri deosebite, cu autoritate și prestigiu, care aduce o contribuție valoroasă în domeniul social-politic, cultural-științific etc.; persoană care deține o funcție importantă în viața politică, socială, culturală

sondaj de opinie: metodă psihologică folosită în vederea cunoașterii opiniei membrilor societății privind chestiuni (economice, politice, culturale, electorale etc.) devenite importante la un moment dat

Am învățat... (autoevaluare)

Completează enunțurile de mai jos, referindu-te la conținutul lecției *Rolul îndeplinit de mass-media în societate și în formarea opiniei publice*.

Din această lecție am descoperit că... .

Mi-a plăcut... .

Mai puțin atractiv a fost... .

Pe viitor voi ține cont de... .

Nu am înțeles... .

Aplică!

1. De unde crezi că își obțineau oamenii informațiile înainte de apariția mass-mediei?
2. Numește două ziare, două posturi de televiziune, două posturi de radio, două reviste și două site-uri pe care le-ai folosit.
3. Precizează care sunt funcțiile mass-mediei în următoarele situații:
 - O revistă se numește „Sănătate și echilibru”.
 - La un post de radio se difuzează topul muzical al lunii.
 - Pe internet a apărut un joc interactiv nou.
 - Într-un ziar central s-a publicat calendarul desfășurării Campionatului Național de Gimnastică.
 - La o emisiune pentru dezbateri politice este invitat frecvent același om politic.

Lucrează în pereche!

Împreună cu un coleg realizează un articol de ziar referitor la o activitate de voluntariat la care ai participat tu sau elevi din școala ta.

Adunați articolele pentru a realiza un ziar al școlii.

Folosiți metoda brainstorming pentru a da un titlu ziarului. Alegeți titlul care vi se pare cel mai sugestiv.

Puteti posta pe o pagină web ziarul realizat.

În vizită

Vizitați sediul unei televiziuni sau al unui ziar. Rețineți și prezentați în clasă ce v-a plăcut mai mult și ce nu v-a plăcut.

3 MAI

**Ziua Mondială a
Libertății Presei**

Portofoliu

Adresează trei întrebări cu privire la modalitățile prin care colegii tăi își petrec timpul liber.

Pe baza răspunsurilor realizează un grafic. Care este cea mai des întâlnită modalitate de petrecere a timpului liber?

Comparați rezultatele obținute. Ce ați constatat?

RECAPITULARE

1. Corelează fiecare tip de libertate cu explicația care i se potrivește.

libertate
personală

se manifestă prin dreptul cetățenilor de a iniția și de a conduce o activitate economică și de a alege serviciile și bunurile din piață

libertate
economică

dă dreptul cetățenilor să participe direct sau indirect la luarea deciziilor prin intermediul votului

libertate
politică

dă dreptul cetățenilor să facă tot ce își doresc, pe baza respectării doar a normelor juridice

se manifestă pe baza respectării normelor morale și juridice și a dreptului de a gândi liber

2. Enumeră minimum cinci cauze care contribuie la apariția delincvenței juvenile.

3. Precizează cel puțin două motive pentru care o persoană e bine să respecte o normă morală.

4. Exprimă-ți opinia asupra faptului că în ultimii ani, în România, apariția publicațiilor scrise s-a redus, crescând numărul publicațiilor în variante on-line.

Care consideri că sunt avantajele, respectiv dezavantajele acestui fapt.

5. Completează spațiile libere cu termenii potriviți.

1. Convingerile, părerile unui grup de oameni sau ale unei comunități poartă denumirea de

2. Totalitatea mijloacelor de informare și comunicare în masă reprezintă

3. Instituția care are rolul de a asigura dreptatea și egalitatea în fața cetățenilor este

4. Modalitatea prin care cetățenii selectează prin vot persoanele/ partidele care să conducă statul poartă denumirea de

Implică-te!

Redactează o listă cu măsuri pentru îmbunătățirea activităților școlare. Prezintă lista celorlalți colegi. Selectați, din toate listele, măsurile pe care le considerați cele mai eficiente, realizați o nouă listă cu acestea și prezentați-o Consiliului elevilor din școala voastră.

Exprimă-ți opinia!

În *Declarația de la Paris privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație*, se precizează că „solidaritatea și loialitatea civică încurajează participarea activă”.

Exprimă-ți opinia cu privire la această precizare din declarația mai sus menționată.

EVALUARE

1. Alege răspunsul corect.

1,50 p

- Model:**
- Normele juridice sunt:
 - a) reguli nescrise, așteptări comportamentale care arată diferența dintre bine și rău;
 - b) ceea ce oamenii prețuiesc;
 - c) reguli scrise, cuprinse în coduri, a căror nerespectare conduce la pedepse legale.

• Egalitatea în fața legii presupune:

- a) fiecare persoană să fie tratată în funcție de statutul profesional;
- b) tratament nediferențiat al oricărei persoane care încalcă legea;
- c) fiecare persoană să fie tratată în funcție de posibilitățile financiare.

• Dreptatea distributivă presupune:

- a) corectitudinea distribuirii, atât a avantajelor, cât și a obligațiilor, pentru cetățeni;
- b) reacțiile și măsurile corective ale comunității, când împotriva unei persoane s-au comis abuzuri sau nedreptăți;
- c) înfăptuirea actului de justiție pe baza respectării legilor.

2. Răspunde prin adevărat (A) sau fals (F).

2 p

- Cetățenii pot iniția legi privind amnistia și grațierea.
- Prima democrație directă în lume a apărut în Antichitate în orașul-stat Atena.
- Opusul democrației este dictatura.
- În cazul abaterilor minore, se pot aplica pentru copii măsuri educative.

3. Alcătuieste câte un enunț cu termenii dați, prin care să demonstrezi că le înțelegi sensul.

2,50 p

Termeni: **vot universal**; **delincvență juvenilă**; **mass-media**; **societate civilă**; **voluntar**.

Model: Un voluntar trebuie să fie responsabil.

4. Răspunde cu DA sau NU.

1 p

- O funcție a mass-mediei este funcția de educație. DA NU
- Conform Constituției României, cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. DA NU

5. Comentează, în 5-7 rânduri, citatul de mai jos.

2 p

„Opinia publică este termometrul pe care un monarh ar trebui să-l consulte zilnic.”
(Napoleon In Own Words - *Napoleon prin propriile sale cuvinte*, Ed. A.C. McClurg & Co, 1916)

Indicație: În comentariul tău vei urmări exprimarea clară, argumentarea opiniei și folosirea unor concepte/ idei/ informații/ termeni specifici educației sociale.

Detaliere punctaj	Cerința 1 - 1,50 puncte	2 x 0,75
	Cerința 2 - 2 puncte	4 x 0,50
	Cerința 3 - 2,50 puncte	5 x 0,50
	Cerința 4 - 1 punct	2 x 0,50
	Cerința 5 - 2 puncte	Încadrarea în cerință 0,70 Exprimarea clară 0,10 Argumentarea opiniei 0,20 Folosirea unor idei/ informații/ termeni specifici educației sociale 0,50 Încadrarea în numărul de rânduri 0,50

Se acordă un punct din oficiu. Total - 10 puncte

PROIECTUL EDUCAȚIONAL DEDICAT PROBLEMELOR COMUNITĂȚII EDUCAȚIONALE/ LOCALE

CONȚINUTURI:

I. Elaborarea și derularea proiectului educațional dedicat problemelor comunității educaționale/ locale

- I.1. Alegerea temei
- I.2. Elaborarea fișei de proiect
- I.3. Derularea proiectului propus
- I.4. Evaluarea proiectului propus

I

ELABORAREA ȘI DERULAREA PROIECTULUI EDUCAȚIONAL DEDICAT PROBLEMELOR COMUNITĂȚII EDUCAȚIONALE / LOCALE

„Nimic nu este prea dificil dacă împarți în pași mici ceea ce ai de făcut.”

Henry Ford

1. Metoda „Explozia stelară”

Folosindu-vă de schema de mai jos, reamintiți-vă informații utile despre proiectul educațional.

Cine
poate scrie un proiect educațional?

Ce este un proiect educațional?

Când
se poate desfășura un proiect educațional?

Unde
poate fi derulat un proiect educațional?

De ce
este important să ne implicăm în scrierea/ desfășurarea unui proiect educațional?

2. Să ne amintim pașii pe care trebuie să îi parcurgem pentru a realiza un proiect educațional de succes.

1

ALEGEREA TEMEI

Etapa în care se vor identifica nevoile/ problemele comunității educaționale/ locale

2

ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT

Etapa de proiectare a activităților ce se vor desfășura în cadrul proiectului

3

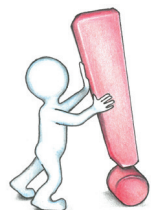
DERULAREA PROIECTULUI PROPUȘ

Etapa de realizare a activităților propuse respectând fișa de proiect

4

EVALUAREA PROIECTULUI PROPUȘ

Evaluarea proiectului se va realiza atât la finalul, cât și pe parcursul proiectului.

Proiectul se poate derula în cadrul unității școlare, dar și în afara acestuia, având parteneri diverși.

Aveți posibilitatea de a alege să realizați proiectul fără partener (varianta A) sau cu partener (varianta B). Pentru varianta B, partenerii trebuie să se cunoască, apoi să parcurgă împreună pașii proiectului.

Între parteneri trebuie să existe întotdeauna colaborare.

ALEGEREA TEMEI

- Luați o decizie cu privire la tema proiectului.

1. Metoda „Turul galeriei”

• Elevii sunt împărțiți în 5 grupe. Dintr-un bol în care se află 5 bilete, un reprezentant al fiecărei grupe va extrage câte un bilet. Pe fiecare se va afla una dintre temele de mai jos:

- PREVENIREA ȘI COMBATAREA VIOLENȚEI
- INCLUZIUNEA SOCIALĂ ȘI EDUCAȚIONALĂ
- PROTEJAREA PATRIMONIULUI CULTURAL
- MASS-MEDIA ȘI OPINIA PUBLICĂ
- APĂRAREA ȘI ÎNFĂPTUIREA DREPTĂȚII

• Sarcina fiecărei grupe este de a răspunde, pe o coală de flipchart, la următoarele întrebări:

De ce un proiect pe tema ... ?

Ce schimbări ar aduce proiectul?

Cine îl va implementa?

Cum va fi pus în aplicare proiectul?

Afișați colile în sala de clasă. Faceți „turul galeriei”. Scrieți pe post-it-uri comentarii, observații, întrebări cu referire la fiecare temă și lipiți-le. Se va răspunde la conținutul post-it-urilor. Votați tema proiectului.

2. Metoda „Cadrane”

• Organizați un concurs la nivelul clasei pentru a stabili Logo-ul proiectului. Împărțiți în echipe, creați câte un Logo folosindu-vă de organizatorul de mai jos.

I. Denumirea proiectului

II. Opinii cu privire la detalii despre Logo-ul proiectului

III. Argumente care susțin opiniile exprimate

IV. Reprezentarea Logo-ului printr-un desen.

Fiecare echipă va susține la final, cu argumente, propunerea făcută. Votați cel mai interesant Logo pentru proiect.

Scopul acestui Logo este de a însoți proiectul pe întreaga perioadă de implementare.

a implementa: a pune în practică, în funcțiune, a aplica; a integra; a îndeplini, a realiza

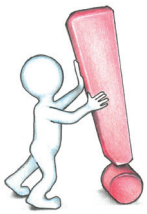
ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT

- Adunați informații cu privire la tema aleasă.
- Realizați fișa proiectului.

Realizează o fișă de observație, pe toată durata desfășurării proiectului educațional. Notează în fișă răspunsurile la întrebările de mai jos:

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE

- Am reușit să mă implic în derularea proiectului?
- Am fost cooperant?
- Mi s-a potrivit rolul pe care l-am avut în proiect?
- Ce a fost cel mai dificil de realizat în proiect?
- Ce noutăți am aflat despre colegii mei?
- Ce poți spune despre tine la finalul proiectului?
- Ce mi-a plăcut cel mai mult în cadrul activităților desfășurate?

Adaugă fișa de observație la portofoliul proiectului. Aceasta poate fi însoțită de poze, desene, colaje și de alte elemente pe care le consideri potrivite pentru tema aleasă.

La finalul proiectului, fișa de observație te va ajuta să te auto-evaluezi.

1. Metoda „Graffiti”

• Împărțiți în 4-5 echipe răspundeți cerințelor de mai jos ținând cont de tema pe care ați ales-o pentru proiect.

- Care este scopul acestui proiect?
- Ce activități se pot realiza astfel încât scopul să fie atins?
- Care sunt **premisele** necesare organizării și realizării activităților propuse?
- Ce rezultate doriți să obțineți?
- Cum veți promova proiectul și rezultatul?

• Fiecare echipă va avea la dispoziție o foaie de flipchart și markere. La final afișați foile de flipchart pe pereții clasei, ca niște plăci de graffiti. Analizați răspunsurile și marcați-le pe cele mai potrivite pentru proiect.

Dictionar

premisă: idee de bază, punct de plecare

- Folosindu-vă de răspunsurile marcate anterior, realizați fișa proiectului după modelul prezentat.

FIȘĂ DE PROIECT

E
D
U
C
A
Ț
I
O
N
A
L

P • Titlul proiectului. Logo-ul și varianta

R • Perioada desfășurării

O • Date de identificare (școala, clasa)

I • Grupul/ grupurile țintă

E • Scopul și utilitatea proiectului

C • Activități/ subactivități

T • Produsul/ produsele realizate

• Resurse

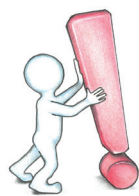
• Responsabili de realizarea activităților

• Termene de realizare pentru activități

• Parteneri/ colaboratori implicați

• Indicatori/ criterii de evaluare a activităților și a produselor proiectului

• Elemente de vizibilitate și diseminare a proiectului

Munca în echipă este foarte importantă! Discutați opțiunile pentru fiecare componentă/ secțiune din fișa de proiect. Dezbateți și justificați fiecare alegere.

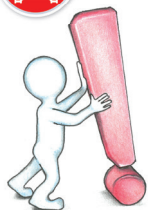
Prin implicare, cooperare, persuasiune și comunicare veți stabili conexiuni între informații, veți lua decizii împreună, veți învăța unii de la alții.

1. Tehnica „Gândiți/ lucrați în perechi/ comunicați”

- Pentru a completa **fișa proiectului**, lucrați în echipe, discutați, dezbateți și luați cea mai potrivită decizie.

Pentru ca proiectul să se poată derula în cele mai bune condiții, stabiliți detalii pentru secțiunile prezentate mai jos, încercând să răspundeți întrebărilor propuse.

Activități/ Subactivități	Totalitatea acțiunilor fizice, intelectuale și morale făcute pentru obținerea unor rezultate. (Exemplu: aplicarea unor chestionare)	Ce?
Scopul proiectului	Motivul pentru care trebuie realizat proiectul	De ce?
Produsul/ Producele realizate	Rezultatele materiale obținute în urma realizării unor activități. (Exemplu: broșuri, pliante, bannere)	Ce?
Resurse	Surse de mijloace valorificate într-o împrejurare. (Exemplu: resurse materiale, resurse umane, resurse informaționale, resurse financiare)	Cu ce?
Responsabili	Persoane cărora le-a fost încredințată o sarcină. (Exemplu: Ana - responsabil proiect, Matei - coordonator activitate socială)	Cine?
Parteneri/ Colaboratori	Fiecare dintre participanții la o activitate comună din cadrul proiectului. (Exemplu: toți colegii dintr-o clasă, reprezentanții unor instituții)	Cu cine?
Termene de realizare	Un interval de timp, stabilit anterior, în limita căruia trebuie să fie realizate activitățile sau produsele propuse. (Exemplu: 1 iunie - organizarea unei activități)	Când?
Indicatori și criterii de evaluare	Rezultatele stabilite a fi obținute în urma efectuării activităților din proiect. (Exemplu: implicarea unui număr de minimum 40 de copii și 10 adulți; realizarea unei broșuri.)	Cu ce rezultat?
Diseminare	Utilizarea și promovarea rezultatelor obținute în urma implementării proiectului. (Exemplu: realizarea unei expoziții pentru prezentarea rezultatelor)	Cum?

Adunați toate informațiile într-un tabel ca cel prezentat mai jos.

Activități/ subactivități	Produsul/ producele realizate	Resurse	Responsabili	Parteneri/ colaboratori	Termen de realizare	Indicatori/ criterii de evaluare

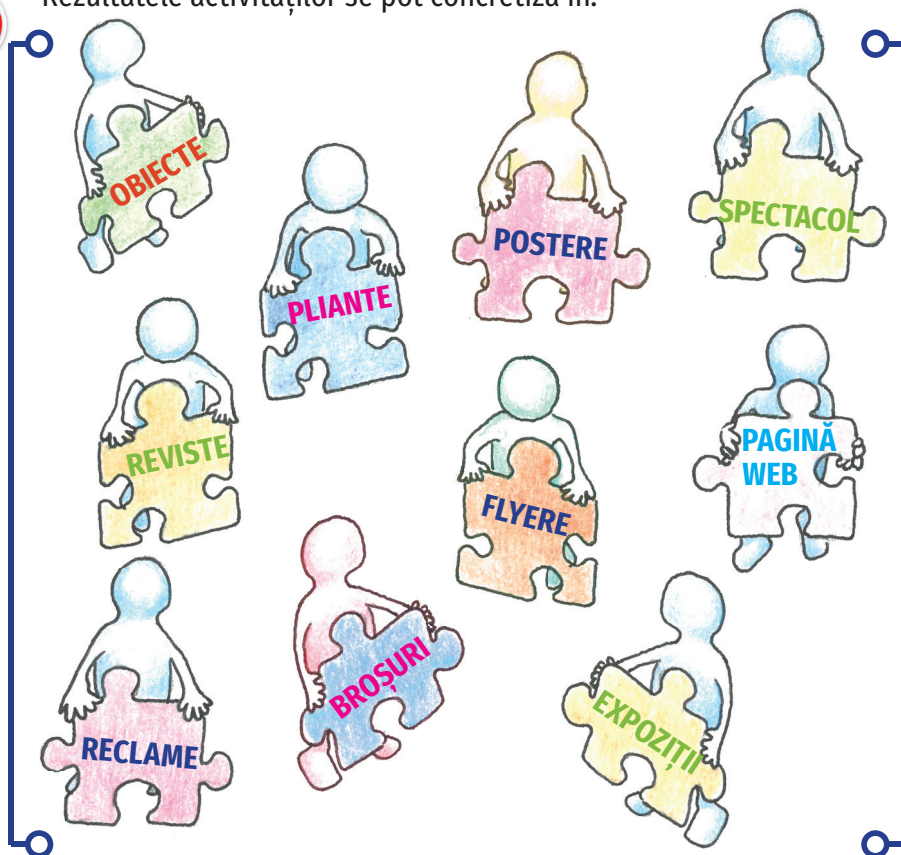
DERULAREA PROIECTULUI PROPUȘ

- Desfășurați activitățile propuse!
- Respectați termenele!
- Diseminați rezultatele!

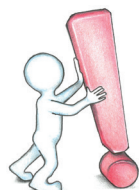
În cadrul acestei etape veți realiza activitățile pe care le-ați stabilit anterior. Respectați termenele de realizare, precum și descrierea din fișa de proiect.

Fiecare activitate realizată în cadrul proiectului va avea ca rezultat final diferite produse.

Rezultatele activităților se pot concretiza în:

La finalizarea etapei derulării proiectului organizați diferite activități în cadrul cărora să prezentați aceste produse colegilor din școală, profesorilor, părinților, comunității locale.

Prin promovarea rezultatelor obținute, veți face vizibil proiectul, iar acțiunile voastre vor fi apreciate. Astfel veți fi un exemplu bun de urmat pentru alții.

EVALUAREA PROIECTULUI PROPUȘ

- Evaluați derularea proiectului.
- Verificați dacă ați realizat toate acțiunile propuse.

1. Metoda „Portofoliul”

- La finalul proiectului, toate materialele vor fi centralizate într-un portofoliu. Vom regăsi în el materialele prezentate mai jos.

P
O
R
T
O
F
O
L
I
U

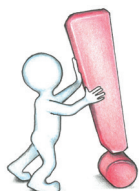
- Fișa proiectului
- Produse realizate
- Fișe de observare și evaluare a activității elevilor
- Fișa de observație pe care ai completat-o de-a lungul proiectului
- Alte materiale

FIȘĂ DE OBSERVARE ȘI EVALUARE A ACTIVITĂȚII ELEVULUI

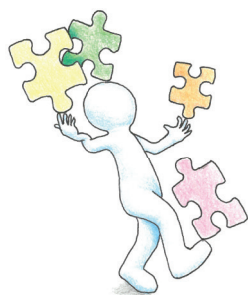
(model)

Criterii de evaluare	Punctaj	Observații
1. Gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite		
2. Calitatea materialelor/ activităților realizate		
3. Capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/ subgrupului		
4. Spiritul de colaborare și adaptarea la activitatea în echipă		
5. Spiritul de inițiativă		

.....
Evaluarea fiecărui elev se va face pe parcursul întregii activități.

Pentru fiecare criteriu se acordă note de la 1 la 10. Nota finală atribuită fiecărui elev se constituie din media notelor obținute la fiecare criteriu.

AUTOEVALUAREA

Autoevaluarea reprezintă o treaptă spre succesul personal.

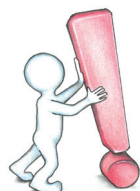
Pe toată durata derulării proiectului, ai realizat o fișă de observație proprie. Cu ajutorul acesteia, dar și a experienței acumulate completează chestionarul de mai jos.

CHESTIONAR

- Prin implicarea în proiectul educațional am învățat:
.....
- Am fost impresionat pozitiv de:
.....
- Am reușit să lucrez în echipă?
 DA
 NU
pentru că
- apreciez că activitatea mea în cadrul proiectului a fost:
 nesatisfăcătoare satisfăcătoare
 bună foarte bună
- Cred că mi-aș putea îmbunătăți performanța dacă:
.....
- Aș dori să mă implic și în alte proiecte, cum ar fi:
.....
- Voi ține cont pe viitor de
- Cea mai importantă lecție de viață învățată a fost
.....
- În cadrul proiectului mi s-a părut mai puțin atractiv
.....

Analizați împreună cu profesorul coordonator în ce măsură scopul proiectului a fost îndeplinit.

Poți reflecta asupra întregii tale experiențe! Ce ți-ai dori să îmbunătățești în viitor, privind activitatea pe care ai desfășura-o în cadrul altor proiecte?

RECAPITULARE FINALĂ

1. Privește imaginile de mai jos și numește drepturi și responsabilități la care acestea pot face referire.

2. Realizează un eseu în care să descrii, în antiteză, o zi din viața unui cetățean dintr-un stat democratic și aceeași zi din viața unui cetățean dintr-un stat totalitar.

3. Menționează patru caracteristici ale statului de drept.

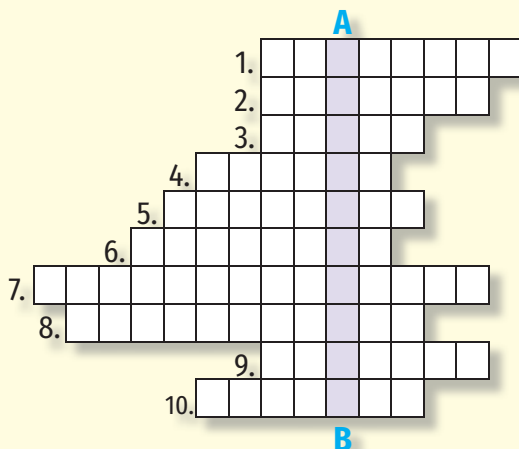
4. Asociază elementele din prima coloană cu cele din coloana a doua.

1. delincvență juvenilă	a) păreri, convingeri ale unui grup de oameni
2. vot	b) drapelul țării
3. dreptate	c) încălcarea legilor de către minori
4. simbol național	d) autoritate publică care elaborează legile
5. opinie publică	e) modalitatea prin care oamenii își aleg reprezentanții
	f) valoare de bază a democrației

5. Definește termenii dați și alcătuieste câte un enunț cu aceștia.

Termeni: sondaj de opinie; toleranță; pluralism politic; referendum; regim democratic; regim totalitar.

6. Rezolvând cerințele pe orizontală, vei descoperi în aritmogrif, pe verticala A-B denumirea regimului care garantează separarea puterilor în stat.

1. Legi obișnuite
2. Reprezentant al Guvernului în județ
3. „Popor” în limba greacă
4. „Putere” în limba greacă
5. Organizație care apără interesele salariaților
6. Formează Guvernul
7. Forma democrației în care deciziile sunt luate de reprezentanți aleși prin vot universal
8. Legea fundamentală a statului
9. Se află în fruntea orașelor și comunelor
10. Prima formă a democrației apărută în Grecia Antică

EVALUARE FINALĂ

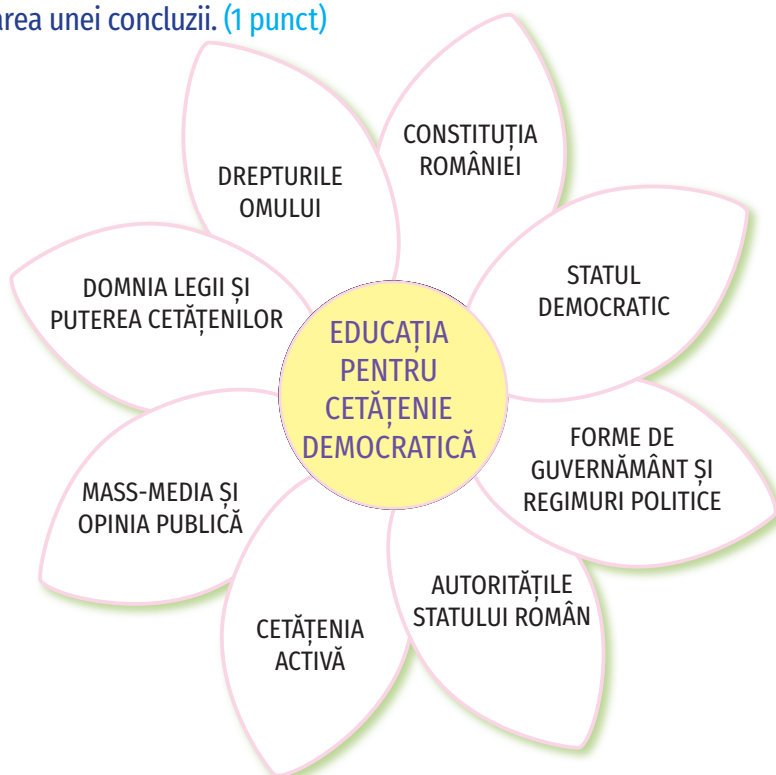

Folosind *tehnica Lotus (Floarea de nufăr)*, redactează un eseu de minimum 20 de rânduri cu titlul *Educația pentru cetățenie democratică*, în care să folosești noțiunile prezentate pe floarea de lotus.

Indicație: Tehnica Lotus presupune realizarea unor conexiuni/ legături între idei/ concepte/ termeni etc., pornind de la o temă dată, în jurul căreia se construiesc 8 idei/ concepte etc., asemeni petalelor florii de nufăr. Pentru fiecare dintre cele 8 idei/ concepte etc., se vor formula alte idei/ enunțuri care să le dezvolte.

În redactarea eseului respectă indicatorii de mai jos:

- * exprimare clară; (0,50 puncte)
- * introducerea în text a noțiunilor date; (2 puncte)
- * folosirea unor informații/ idei/ concepte/ termeni specifici *Educației sociale*; (2 puncte)
- * corelarea conținutului textului cu titlul; (0,50 puncte)
- * prezentarea coerentă a ideilor; (2 puncte)
- * susținerea cu argumente a ideilor prezentate; (1 punct)
- * formularea unei concluzii. (1 punct)

		Autoevaluare	Evaluarea cadrului didactic
Punctaj/ cerință	9 puncte		
Punctaj din oficiu	1 punct		
Total punctaj	10 puncte		

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI

PREAMBUL

Considerând că recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Considerând că ignorarea și disprețuirea drepturilor omului au condus la acte de barbarie care revoltă conștiința omenirii și că făurirea unei lumi în care ființele umane vor beneficia de libertatea cuvântului și a convingerilor, eliberate de teroare și de mizerie, a fost proclamată drept cea mai înaltă aspirație a omului,

Considerând că este esențial ca drepturile omului să fie protejate de un sistem de drept pentru ca omul să nu fie constrâns, ca mijloc suprem, la revoltă împotriva tiraniei și a asupririi,

Considerând că este esențial să fie încurajată dezvoltarea relațiilor prietenești între națiuni,

Considerând că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou credința lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și în valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și femeilor și că s-au hotărât să favorizeze progresul social și să instaureze condiții mai bune de viață în cadrul unei libertăți mai mari,

Considerând că statele membre s-au angajat să promoveze, în cooperare cu Organizația Națiunilor Unite, respectul universal și efectiv al drepturilor omului și al libertăților fundamentale,

Considerând că o concepție comună despre aceste drepturi și libertăți este de cea mai mare importanță pentru realizarea deplină a acestui angajament,

Adunarea Generală,

Proclamă prezenta Declarație Universală a Drepturilor Omului ca ideal comun către care trebuie să tindă popoarele și toate națiunile pentru ca toate persoanele și toate organele societății, având în vedere permanent această Declarație, să se străduiască, prin învățătură și educație, să dezvolte respectul pentru aceste drepturi și libertăți și să asigure, prin măsuri progresive de ordin național și internațional, recunoașterea și aplicarea lor universală și efectivă atât în cadrul statelor membre înseși cât și în teritoriile aflate sub jurisdicția lor.

ARTICOLUL 1

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității.

ARTICOLUL 2

1. Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nicio deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, de limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație.

2. Pe lângă aceasta, nu se va face nicio deosebire bazată pe statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care aparține o persoană, fie această țară sau teritoriu independente, sub tutelă, neautonome sau supuse unei limitări a suveranității.

ARTICOLUL 3

Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa.

ARTICOLUL 4

Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în robie; sclavia și comerțul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

ARTICOLUL 5

Nimeni nu va fi supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

ARTICOLUL 6

Fiecare are dreptul să i se recunoască personalitatea sa juridică, oriunde s-ar afla.

ARTICOLUL 7

Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

ARTICOLUL 8

Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

ARTICOLUL 9

Nimeni nu poate fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.

ARTICOLUL 10

Orice persoană are dreptul, în deplină egalitate, să fie ascultată în mod echitabil și public de un tribunal independent și imparțial, care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva ei.

ARTICOLUL 11

1. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal în cursul unui proces public în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

2. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul în care au fost comise, nu constituiau un act delictuos potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât aceea care era aplicabilă în momentul în care a fost comis actul delictuos.

ARTICOLUL 12

Nimeni nu va fi obiectul unor imixțiuni arbitrare în viața sa particulară, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondență, nici al unor atingeri ale onoarei sau reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor astfel de imixțiuni sau atingeri.

ARTICOLUL 13

1. Orice persoană are dreptul să circule liber și să-și aleagă reședința în interiorul unui stat.

2. Orice persoană are dreptul să părăsească orice țară, inclusiv țara sa, și de a reveni în țara sa.

ARTICOLUL 14

1. În cazul persecuției, orice persoană are dreptul să caute azil și să beneficieze de azil în alte țări.

2. Acest drept nu poate fi invocat în cazul unor urmăriri penale bazate pe comiterea unei crime de drept comun sau pe acțiuni contrare scopurilor și principiilor Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 15

1. Orice individ are dreptul la o cetățenie.

2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.

ARTICOLUL 16

1. Cu începere de la vârsta nubilă, bărbatul și femeia fără nicio restricție în privința rasei, cetățeniei sau religiei, au dreptul să se căsătorească și să întemeieze o familie. Ei au drepturi egale la încheierea căsătoriei, în decursul căsătoriei și la desfacerea ei.
2. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.
3. Familia este elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

ARTICOLUL 17

1. Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură cât și în asociere cu alții.
2. Nimeni nu va fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

ARTICOLUL 18

Orice persoană are dreptul la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei; acest drept implică libertatea de a-și schimba religia sau convingerile precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile sale, individual sau în colectiv, atât în public cât și în privat, prin învățământ, practici, cult și îndeplinirea de rituri.

ARTICOLUL 19

Orice individ are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a căuta, de a primi și de a răspândi, fără considerații de frontieră, informații și idei prin orice mijloc de exprimare.

ARTICOLUL 20

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.
2. Nimeni nu poate fi obligat să facă parte dintr-o asociație.

ARTICOLUL 21

1. Orice persoană are dreptul să participe la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși.
2. Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale.
3. Voința poporului este baza puterii de stat, această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri oneste care să aibă loc periodic, prin sufragiu universal egal și prin vot secret sau după o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.

ARTICOLUL 22

Orice persoană, în calitate de membru al societății, are dreptul la securitate socială; ea este îndreptățită să obțină satisfacerea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea și libera dezvoltare a personalității sale, prin efort național și cooperare internațională, ținându-se seama de organizarea și de resursele fiecărei țări.

ARTICOLUL 23

1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotire împotriva șomajului.
2. Toți oamenii au dreptul, fără nicio discriminare, la salariu egal pentru muncă egală.
3. Orice om care muncește are dreptul la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure lui precum și familiei sale o existență conformă cu demnitatea umană și completată, dacă este cazul, cu alte mijloace de protecție socială.
4. Orice persoană are dreptul să întemeieze cu alte persoane sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

ARTICOLUL 24

Orice persoană are dreptul la odihnă și la timp liber și îndeosebi la o limitare rezonabilă a timpului de muncă, precum și la concedii periodice plătite.

ARTICOLUL 25

1. Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.
2. Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire speciale. Toți copiii, indiferent dacă s-au născut în cadrul sau în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

ARTICOLUL 26

1. Orice persoană are dreptul la educație. Educația trebuie să fie gratuită, cel puțin în ce privește învățământul elementar și de bază. Învățământul elementar este obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie accesibil tuturor; accesul la studii superioare trebuie să fie deschis tuturor pe baza deplinei egalități, în funcție de merit.
2. Educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale. Ea trebuie să stimuleze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate popoarele și între toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.
3. Părinții au, cu prioritate, dreptul să aleagă felul educației care urmează să fie dată copiilor lor.

ARTICOLUL 27

1. Orice persoană are dreptul să ia parte în mod liber la viața culturală a colectivității, să se bucure de arte și să participe la progresul științific și la binefacerea care rezultă din acesta.
2. Fiecare are dreptul la protecția intereselor morale și materiale care decurg din orice operă științifică, literară sau artistică al cărei autor este.

ARTICOLUL 28

Fiecare persoană are dreptul să beneficieze, pe plan social și internațional, de existența unei ordini care să permită ca drepturile și libertățile enunțate în prezenta Declarație să-și poată găsi o realizare deplină.

ARTICOLUL 29

1. Individul are îndatoriri față de colectivitate, numai în cadrul acesteia fiind posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.
2. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege, în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.
3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea, în niciun caz, să fie exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 30

Nicio prevedere a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, un grup sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act îndreptat care să conducă la desființarea drepturilor enunțate în prezenta Declarație.

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI DIN 31/10/2003 - EXTRAS

Constituția României, în forma inițială, a fost adoptată în ședința Adunării Constituante din 21 noiembrie 1991, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 21 noiembrie 1991 și a intrat în vigoare în urma aprobării ei prin Referendumul național din 8 decembrie 1991.

Constituția României a fost modificată și completată prin Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003.

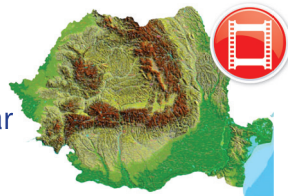
Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003 a fost aprobată prin Referendumul național din 18-19 octombrie 2003.

În urma revizuirii, Constituția a fost republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31.10.2003.

TITLUL I - PRINCIPII GENERALE

ARTICOLUL 1 - STATUL ROMÂN

- (1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului român este republica.
- (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.
- (4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.
- (5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

ARTICOLUL 2 - SUVERANITATEA

- (1) Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.
- (2) Niciun grup și nicio persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

ARTICOLUL 3 - TERITORIUL

- (1) Teritoriul României este inalienabil.
- (2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.
- (3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii.
- (4) Pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populații străine.

ARTICOLUL 4 - UNITATEA POPORULUI ȘI EGALITATEA ÎNTRE CETĂȚENI

- (1) Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi.
- (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

ARTICOLUL 5 - CETĂȚENIA

- (1) Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute

de legea organică.

(2) Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.

ARTICOLUL 6 - DREPTUL LA IDENTITATE

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

ARTICOLUL 7 - ROMÂNII DIN STRĂINĂTATE

Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului al cărui cetățeni sunt.

ARTICOLUL 8 - PLURALISMUL ȘI PARTIDELE POLITICE

(1) Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale.

(2) Partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii.

Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației.

ARTICOLUL 9 - SINDICATELE, PATRONATELE ȘI ASOCIAȚIILE PROFESIONALE

Sindicatul, patronatul și asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, în condițiile legii. Ele contribuie la apărarea drepturilor și la promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor lor.

ARTICOLUL 10 - RELAȚII INTERNAȚIONALE

România întreține și dezvoltă relații pașnice cu toate statele și, în acest cadru, relații de bună vecinătate, întemeiate pe principiile și pe celelalte norme general admise ale dreptului internațional.

ARTICOLUL 11 - DREPTUL INTERNAȚIONAL ȘI DREPTUL INTERN

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

(3) În cazul în care un tratat la care România urmează să devină parte cuprinde dispoziții contrare Constituției, ratificarea lui poate avea loc numai după revizuirea Constituției.

ARTICOLUL 12 - SIMBOLURI NAȚIONALE

(1) Drapelul României este tricolor; culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare începând de la lance: albastru, galben, roșu.

(2) Ziua națională a României este 1 Decembrie.

(3) Imnul național al României este „Deșteaptă-te, române!”.

(4) Stema țării și sigiliul statului sunt stabilite prin legi organice.

ARTICOLUL 13 - LIMBA OFICIALĂ

În România, limba oficială este limba română.

ARTICOLUL 14 - CAPITALA

Capitala României este municipiul București.

TITLUL II - DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

CAPITOLUL I - DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 15 - UNIVERSALITATEA

(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

ARTICOLUL 16 - EGALITATEA ÎN DREPTURI

(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.

ARTICOLUL 17 - CETĂȚENII ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE

Cetățenii români se bucură în străinătate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelor ce nu sunt compatibile cu absența lor din țară.

ARTICOLUL 20 - TRATATELE INTERNAȚIONALE PRIVIND DREPTURILE OMULUI

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

ARTICOLUL 21 - ACCESUL LIBER LA JUSTIȚIE

(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngădi exercitarea acestui drept.

(3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

(4) Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.

CAPITOLUL II DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE

ARTICOLUL 22 - DREPTUL LA VIAȚĂ ȘI LA INTEGRITATE FIZICĂ ȘI PSIHICĂ

- (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.
- (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

ARTICOLUL 23 - LIBERTATEA INDIVIDUALĂ

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.
- (4) Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal.
- (5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.
- (6) În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate.
- (7) Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.
- (8) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (9) Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege.
- (10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.
- (11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.
- (12) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.
- (13) Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

ARTICOLUL 24 - DREPTUL LA APĂRARE

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

ARTICOLUL 25 - LIBERA CIRCULAȚIE

- (1) Dreptul la libera circulație, în țară și în străinătate, este garantat. Legea stabilește condițiile exercitării acestui drept.
- (2) Fiecărui cetățean îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau

reședința în orice localitate din țară, de a emigra, precum și de a reveni în țară.

ARTICOLUL 26 - VIAȚA INTIMĂ, FAMILIALĂ ȘI PRIVATĂ

(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

ARTICOLUL 27 - INVIOLABILITATEA DOMICILIULUI

(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații:

a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

b) înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice;

d) prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Percheziția se dispune de judecător și se efectuează în condițiile și în formele prevăzute de lege.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul infracțiunilor flagrante.

ARTICOLUL 29 - LIBERTATEA CONȘTIINȚEI

(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nicio formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinat.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

ARTICOLUL 30 - LIBERTATEA DE EXPRIMARE

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nicio publicație nu poate fi suprimate.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea,

onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștința publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.

ARTICOLUL 31 - DREPTUL LA INFORMAȚIE

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.

ARTICOLUL 32 - DREPTUL LA ÎNVĂȚĂTURĂ

(1) Dreptul la învățătura este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

ARTICOLUL 33 - ACCESUL LA CULTURĂ

- (1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.
- (2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngrădită.
- (3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.

ARTICOLUL 34 - DREPTUL LA OCROTIREA SĂNĂTĂȚII

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.
- (2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.
- (3) Organizarea asistenței medicale și a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate și recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale și a activităților paramedicale, precum și alte măsuri de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

ARTICOLUL 35 - DREPTUL LA MEDIU SĂNĂTOS

- (1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.
- (2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.
- (3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

ARTICOLUL 36 - DREPTUL DE VOT

- (1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.
- (2) Nu au drept de vot debilii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

ARTICOLUL 37 - DREPTUL DE A FI ALES

- (1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).
- (2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

ARTICOLUL 38 - DREPTUL DE A FI ALES ÎN PARLAMENTUL EUROPEAN

În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.

ARTICOLUL 39 - LIBERTATEA ÎNTRUNIRILOR

Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără niciun fel de arme.

ARTICOLUL 40 - DREPTUL DE ASOCIERE

- (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în

patronate și în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătoria Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

ARTICOLUL 41 - MUNCA ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ A MUNCII

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.

ARTICOLUL 44 - DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ

(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

(2) Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin lege organică, precum și prin moștenire legală.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(4) Sunt interzise naționalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenței sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.

(5) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

(6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (5) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.

(7) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(8) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se

prezumă.

(9) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

ARTICOLUL 45 - LIBERTATEA ECONOMICĂ

Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

ARTICOLUL 47 - NIVELUL DE TRAI

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

ARTICOLUL 48 - FAMILIA

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

(3) Copiii din afară căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie.

ARTICOLUL 49 - PROTECȚIA COPIILOR ȘI A TINERILOR

(1) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.

(5) Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

ARTICOLUL 50 - PROTECȚIA PERSOANELOR CU HANDICAP

Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

ARTICOLUL 51 - DREPTUL DE PETIȚIONARE

(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

ARTICOLUL 52 - DREPTUL PERSOANEI VĂTĂMATE DE O AUTORITATE PUBLICĂ

(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

ARTICOLUL 53 - RESTRÂNGEREA EXERCIȚIULUI UNOR DREPTURI SAU AL UNOR LIBERTĂȚI

(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

CAPITOLUL III - ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

ARTICOLUL 54 - FIDELITATEA FAȚĂ DE ȚARĂ

(1) Fidelitatea față de țară este sacră.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

ARTICOLUL 55 - APĂRAREA ȚĂRII

(1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.

(2) Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege organică.

(3) Cetățenii pot fi încorporați de la vârsta de 20 de ani și până la vârsta de 35 de ani, cu excepția voluntarilor, în condițiile legii organice.

ARTICOLUL 56 - CONTRIBUȚII FINANCIARE

(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afară celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

ARTICOLUL 57 - EXERCITAREA DREPTURILOR ȘI A LIBERTĂȚILOR

Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

CAPITOLUL IV - AVOCATUL POPORULUI

ARTICOLUL 58 - NUMIREA ȘI ROLUL

(1) Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate.

(2) Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot îndeplini nicio altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului se stabilesc prin lege organică.

ARTICOLUL 59 - EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR

(1) Avocatul Poporului își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și în libertățile lor, în limitele stabilite de lege.

(2) Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

ARTICOLUL 60 - RAPORTUL ÎN FAȚA PARLAMENTULUI

Avocatul Poporului prezintă celor două Camere ale Parlamentului rapoarte, anual sau la cererea acestora. Rapoartele pot conține recomandări privind legislația sau măsuri de altă natură, pentru ocrotirea drepturilor și a libertăților cetățenilor.

TITLUL III. AUTORITĂȚILE PUBLICE CAPITOLUL I. PARLAMENTUL SECȚIUNEA 1. ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE

ARTICOLUL 61 - ROLUL ȘI STRUCTURA

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

(2) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.

ARTICOLUL 62 - ALEGEREA CAMERELOR

(1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.

(2) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație.

(3) Numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării.

ARTICOLUL 63 - DURATA MANDATULUI

(1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese pentru un mandat de 4 ani, care se prelungește de drept în stare de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență, până la încetarea acestora.

(2) Alegerile pentru Camera Deputaților și pentru Senat se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(3) Parlamentul nou ales se întrunește, la convocarea Președintelui României, în cel mult 20 de zile de la alegeri.

(4) Mandatul Camerelor se prelungește până la întrunirea legală a noului Parlament. În această perioadă nu poate fi revizuită Constituția și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice.

(5) Proiectele de legi sau propunerile legislative înscrise pe ordinea de zi a Parlamentului precedent își continuă procedura în noul Parlament.

ARTICOLUL 64 - ORGANIZAREA INTERNĂ

(1) Organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu. Resursele financiare ale Camerelor sunt prevăzute în bugetele aprobate de acestea.

(2) Fiecare Cameră își alege un birou permanent. Președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului se aleg pe durata mandatului Camerelor. Ceilalți membri ai birourilor permanente sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni. Membrii birourilor permanente pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.

(3) Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere.

(4) Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune.

(5) Birourile permanente și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere.

ARTICOLUL 65 - ȘEDINȚELE CAMERELOR

(1) Camera Deputaților și Senatul lucrează în ședințe separate.

(2) Camerele își desfășoară lucrările și în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru:

a) primirea mesajului Președintelui României;

b) aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat;

c) declararea mobilizării totale sau parțiale;

d) declararea stării de război;

e) suspendarea sau încetarea ostilităților militare;

f) aprobarea strategiei naționale de apărare a țării;

g) examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

h) numirea, la propunerea Președintelui României, a directorilor serviciilor de informații și exercitarea controlului asupra activității acestor servicii;

i) numirea Avocatului Poporului;

j) stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;

k) îndeplinirea altor atribuții care, potrivit Constituției sau regulamentului, se exercită în ședință comună.

ARTICOLUL 66 - SESIUNI

(1) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iunie. A doua sesiune începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie.

(2) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc și în sesiuni extraordinare, la cererea Președintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere ori a cel puțin o

treime din numărul deputaților sau al senatorilor.
(3) Convocarea Camerelor se face de președinții acestora.

ARTICOLUL 67 - ACTELE JURIDICE ȘI CVORUMUL LEGAL

Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.

ARTICOLUL 68 - CARACTERUL PUBLIC AL ȘEDINȚELOR

- (1) Ședințele celor două Camere sunt publice.
- (2) Camerele pot hotărî ca anumite ședințe să fie secrete.

SECȚIUNEA A 2-A. STATUTUL DEPUTAȚILOR ȘI AL SENATORILOR

ARTICOLUL 69 - MANDATUL REPREZENTATIV

- (1) În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.
- (2) Orice mandat imperativ este nul.

ARTICOLUL 70 - MANDATUL DEPUTAȚILOR ȘI AL SENATORILOR

- (1) Deputații și senatorii intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului. Jurământul se stabilește prin lege organică.
- (2) Calitatea de deputat sau de senator încetează la data întrunirii legale a Camerelor nou alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces.

ARTICOLUL 71 - INCOMPATIBILITĂȚI

- (1) Nimeni nu poate fi, în același timp, deputat și senator.
- (2) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de membru al Guvernului.
- (3) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

ARTICOLUL 72 - IMUNITATEA PARLAMENTARĂ

- (1) Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.
- (2) Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecata penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi perchezitionați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecata penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.
- (3) În caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și a percheziției. În cazul în care Camera sesizată constată că nu exista temeii pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.

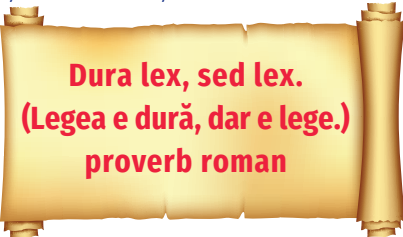
SECȚIUNEA A 3-A. LEGIFERAREA

ARTICOLUL 73 - CATEGORII DE LEGI

- (1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.
- (2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

- a) sistemul electoral; organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;
- b) organizarea, funcționarea și finanțarea partidelor politice;
- c) statutul deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;
- d) organizarea și desfășurarea referendumului;
- e) organizarea Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- f) regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;
- g) regimul stării de asediu și al stării de urgență;
- h) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;
- i) acordarea amnistiei sau a grațierii colective;
- j) statutul funcționarilor publici;
- k) contenciosul administrativ;
- l) organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi;
- m) regimul juridic general al proprietății și al moștenirii;
- n) organizarea generală a învățământului;
- o) organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;
- p) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele și protecția socială;
- r) statutul minorităților naționale din România;
- s) regimul general al cultelor;
- t) celelalte domenii pentru care în Constituție se prevede adoptarea de legi organice.

Dura lex, sed lex.
(Legea e dură, dar e lege.)
proverb roman

ARTICOLUL 74 - INIȚIATIVA LEGISLATIVĂ

(1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Cetățenii care își manifestă dreptul la inițiativa legislativă trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe, respectiv în municipiul București, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

(2) Nu pot face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia și grațierea.

(3) Guvernul își exercită inițiativa legislativă prin transmiterea proiectului de lege către Camera competentă să îl adopte, ca primă Cameră sesizată.

(4) Deputații, senatorii și cetățenii care exercită dreptul la inițiativa legislativă pot prezenta propuneri legislative numai în forma cerută pentru proiectele de legi.

(5) Propunerile legislative se supun dezbaterii mai întâi Camerei competente să le adopte, ca prima Cameră sesizată.

ARTICOLUL 75 - SESIZAREA CAMERELOR

(1) Se supun spre dezbateră și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor

sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum și proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) și (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) și (5) și articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii și adoptării, ca prima Cameră sesizată, Senatului.

(2) Prima Cameră sesizată se pronunță în termen de 45 de zile. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită termenul este de 60 de zile. În cazul depășirii acestor termene se consideră ca proiectele de legi sau propunerile legislative au fost adoptate.

(3) După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv.

(4) În cazul în care prima Cameră sesizată adoptă o prevedere care, potrivit alineatului (1), intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și cea de-a doua Cameră este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la prima Cameră sesizată, care va decide definitiv în procedură de urgență.

(5) Dispozițiile alineatului (4) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Camera decizională adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține primei Camere.

ARTICOLUL 76 - ADOPTAREA LEGILOR ȘI A HOTĂRĂRIILOR

(1) Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră.

(3) La cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere.

ARTICOLUL 77 - PROMULGAREA LEGII

(1) Legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire.

(2) Înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii.

(3) Dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea.

ARTICOLUL 78 - INTRAREA ÎN VIGOARE A LEGII

Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

CAPITOLUL II. PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

ARTICOLUL 80 - ROLUL PREȘEDINTELUI

(1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(2) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

ARTICOLUL 81 - ALEGEREA PREȘEDINTELUI

(1) Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscriși în listele electorale.

(3) În cazul în care niciunul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(4) Nicio persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al României decât pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive.

ARTICOLUL 82 - VALIDAREA MANDATULUI ȘI DEPUNEREA JURĂMÂNTULUI

(1) Rezultatul alegerilor pentru funcția de Președinte al României este validat de Curtea Constituțională.

(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, următorul jurământ:

“Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea pentru propășirea spirituală și materială a poporului român, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”

ARTICOLUL 83 - DURATA MANDATULUI

(1) Mandatul Președintelui României este de 5 ani și se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Președintele României își exercită mandatul până la depunerea jurământului de Președintele nou ales.

(3) Mandatul Președintelui României poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

ARTICOLUL 84 - INCOMPATIBILITĂȚI ȘI IMUNITĂȚI

(1) În timpul mandatului, Președintele României nu poate fi membru al unui partid și nu poate îndeplini nicio altă funcție publică sau privată.

(2) Președintele României se bucură de imunitate. Prevederile articolului 72 alineatul (1) se aplică în mod corespunzător.

ARTICOLUL 85 - NUMIREA GUVERNULUI

(1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru

și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

(2) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revoca și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului.

(3) Dacă prin propunerea de remaniere se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alineatul (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.

ARTICOLUL 86 - CONSULTAREA GUVERNULUI

Președintele României poate consulta Guvernul cu privire la probleme urgente și de importanță deosebită.

ARTICOLUL 87 - PARTICIPAREA LA ȘEDINȚELE GUVERNULUI

(1) Președintele României poate lua parte la ședințele Guvernului în care se dezbate probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea primului-ministru, în alte situații.

(2) Președintele României prezidează ședințele Guvernului la care participă.

ARTICOLUL 88 - MESAJE

Președintele României adresează Parlamentului mesaje cu privire la principalele probleme politice ale națiunii.

ARTICOLUL 89 - DIZOLVAREA PARLAMENTULUI

(1) După consultarea președinților celor două Camere și a liderilor grupurilor parlamentare, Președintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.

(2) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(3) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui României și nici în timpul stării de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență.

ARTICOLUL 90 - REFERENDUMUL

Președintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la probleme de interes național.

ARTICOLUL 91 - ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL POLITICII EXTERNE

(1) Președintele încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare Parlamentului, într-un termen rezonabil. Celelalte tratate și acorduri internaționale se încheie, se aprobă sau se ratifică potrivit procedurii stabilite prin lege.

(2) Președintele, la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomatici ai României și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

(3) Reprezentanții diplomatici ai altor state sunt acreditați pe lângă Președintele României.

ARTICOLUL 92 - ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL APĂRĂRII

(1) Președintele României este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

(2) El poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială

sau totală a forțelor armate. Numai în cazuri excepționale, hotărârea Președintelui se supune ulterior aprobării Parlamentului, în cel mult 5 zile de la adoptare.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele României ia măsuri pentru respingerea agresiunii și le aduce neîntârziat la cunoștință Parlamentului, printr-un mesaj. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

(4) În caz de mobilizare sau de război Parlamentul își continuă activitatea pe toată durata acestor stări, iar dacă nu se află în sesiune, se convoacă de drept în 24 de ore de la declararea lor.

ARTICOLUL 93 - MĂSURI EXCEPȚIONALE

(1) Președintele României instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgență în întreaga țară ori în unele unități administrativ-teritoriale și solicită Parlamentului încuviințarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia.

(2) Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în cel mult 48 de ore de la instituirea stării de asediu sau a stării de urgență și funcționează pe toată durata acestora.

ARTICOLUL 94 - ALTE ATRIBUȚII

Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții:

- a) conferă decorații și titluri de onoare;
- b) acordă gradele de mareșal, de general și de amiral;
- c) numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege;
- d) acordă grațierea individuală.

ARTICOLUL 95 - SUSPENDAREA DIN FUNCȚIE

(1) În cazul săvârșirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției, Președintele României poate fi suspendat din funcție de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor, după consultarea Curții Constituționale. Președintele poate da Parlamentului explicații cu privire la faptele ce i se impută.

(2) Propunerea de suspendare din funcție poate fi inițiată de cel puțin o treime din numărul deputaților și senatorilor și se aduce, neîntârziat, la cunoștință Președintelui.

(3) Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Președintelui.

ARTICOLUL 100 - ACTELE PREȘEDINTELUI

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele României emite decrete care se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența decretului.

(2) Decretele emise de Președintele României în exercitarea atribuțiilor sale prevăzute în articolul 91 alineatele (1) și (2), articolul 92 alineatele (2) și (3), articolul 93 alineatul (1) și articolul 94 literele a), b) și d) se contrasemnează de primul-ministru.

CAPITOLUL III. GUVERNUL

ARTICOLUL 102 - ROLUL ȘI STRUCTURA

(1) Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a

administrației publice.

(2) În îndeplinirea atribuțiilor sale, Guvernul cooperează cu organismele sociale interesate.

(3) Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.

ARTICOLUL 103 - ÎNVESTITURA

(1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.

(2) Candidatul pentru funcția de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul și lista Guvernului se dezbate de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor.

ARTICOLUL 104 - JURĂMÂNTUL DE CREDINȚĂ

(1) Primul-ministru, miniștrii și ceilalți membri ai Guvernului vor depune individual, în fața Președintelui României, jurământul de la articolul 82.

(2) Guvernul în întregul său și fiecare membru în parte își exercită mandatul, începând de la data depunerii jurământului.

ARTICOLUL 105 - INCOMPATIBILITĂȚI

(1) Funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea altei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de deputat sau de senator. De asemenea, ea este incompatibilă cu exercitarea unei funcții de reprezentare profesională salarizate în cadrul organizațiilor cu scop comercial.

(2) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

ARTICOLUL 107 - PRIMUL-MINISTRU

(1) Primul-ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin. De asemenea, prezintă Camerei Deputaților sau Senatului rapoarte și declarații cu privire la politica Guvernului, care se dezbate cu prioritate.

(2) Președintele României nu îl poate revoca pe primul-ministru.

(3) Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.

ARTICOLUL 108 - ACTELE GUVERNULUI

(1) Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe.

Logo
Guvernul României

(2) Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor.

(3) Ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare, în limitele și în condițiile prevăzute de aceasta.

(4) Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau a ordonanței. Hotărârile care au caracter militar se comunică numai instituțiilor interesate.

ARTICOLUL 109 - RĂSPUNDEREA MEMBRILOR GUVERNULUI

(1) Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia.

Alineatele (2) și (3) ale acestui articol fac referire la condițiile de urmărire penală, cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor guvernului

(2) Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Dacă s-a cerut urmărirea penală, Președintele României poate dispune suspendarea acestora din funcție. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială.

ARTICOLUL 110 - ÎNCETAREA MANDATULUI

(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor parlamentare generale.

(2) Guvernul este demis la data retragerii de către Parlament a încrederii acordate sau dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, ori este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

(3) În situațiile prevăzute în alineatul (2) sunt aplicabile prevederile articolului 103.

(4) Guvernul al cărui mandat a încetat potrivit alineatelor (1) și (2) îndeplinește numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern.

CAPITOLUL IV. RAPORTURILE PARLAMENTULUI CU GUVERNUL

ARTICOLUL 111 - INFORMAREA PARLAMENTULUI

(1) Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora. În cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie.

(2) Membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului. Dacă li se solicită prezența,

participarea lor este obligatorie.

ARTICOLUL 112 - ÎNTREBĂRI, INTERPELĂRI ȘI MOȚIUNI SIMPLE

(1) Guvernul și fiecare dintre membrii săi au obligația să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de deputați sau de senatori, în condițiile prevăzute de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului.

(2) Camera Deputaților sau Senatul poate adopta o moțiune simplă prin care să-și exprime poziția cu privire la o problemă de politica internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.

ARTICOLUL 113 - MOȚIUNEA DE CENZURĂ

(1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(2) Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor și se comunică Guvernului la data depunerii.

(3) Moțiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(4) Dacă moțiunea de cenzura a fost respinsă, deputații și senatorii care au semnat-o nu mai pot iniția, în aceeași sesiune, o nouă moțiune de cenzură, cu excepția cazului în care Guvernul își angajează răspunderea potrivit articolului 114.

ARTICOLUL 114 - ANGAJAREA RĂSPUNDERII GUVERNULUI

(1) Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.

(2) Guvernul este demis dacă o moțiune de cenzură, depusă în termen de 3 zile de la prezentarea programului, a declarației de politică generală sau a proiectului de lege, a fost votată în condițiile articolului 113.

(3) Dacă Guvernul nu a fost demis potrivit alineatului (2), proiectul de lege prezentat, modificat sau completat, după caz, cu amendamente acceptate de Guvern, se consideră adoptat, iar aplicarea programului sau a declarației de politică generală devine obligatorie pentru Guvern.

(4) În cazul în care Președintele României cere reexaminarea legii adoptate potrivit alineatului (3), dezbaterea acesteia se va face în ședința comună a celor două Camere.

CAPITOLUL V. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

SECȚIUNEA 1

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ CENTRALĂ DE SPECIALITATE

ARTICOLUL 116 - STRUCTURA

(1) Ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului.

(2) Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome.

ARTICOLUL 117 - ÎNFIINȚAREA

- (1) Ministerele se înființează, se organizează și funcționează potrivit legii.
- (2) Guvernul și ministerele, cu avizul Curții de Conturi, pot înființa organe de specialitate, în subordinea lor, numai dacă legea le recunoaște această competență.
- (3) Autorități administrative autonome se pot înființa prin lege organică.

ARTICOLUL 118 - FORȚELE ARMATE

(1) Armata este subordonată exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale. În condițiile legii și ale tratatelor internaționale la care România este parte, armata contribuie la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară și participă la acțiuni privind menținerea sau restabilirea păcii.

(2) Structura sistemului național de apărare, pregătirea populației, a economiei și a teritoriului pentru apărare, precum și statutul cadrelor militare, se stabilesc prin lege organică.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și celorlalte componente ale forțelor armate stabilite potrivit legii.

(4) Organizarea de activități militare sau paramilitare în afară unei autorități statale este interzisă.

(5) Pe teritoriul României pot intra, staționa, desfășura operațiuni sau trece trupe străine numai în condițiile legii sau ale tratatelor internaționale la care România este parte.

ARTICOLUL 119 - CONSILIUL SUPREM DE APĂRARE A ȚĂRII

Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii.

SECȚIUNEA A 2-A. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

ARTICOLUL 120 - PRINCIPII DE BAZĂ

(1) Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.

ARTICOLUL 121 - AUTORITĂȚI COMUNALE ȘI ORĂȘENEȘTI

(1) Autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt consiliile locale alese și primăriile aleși, în condițiile legii.

(2) Consiliile locale și primăriile funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe.

(3) Autoritățile prevăzute la alineatul (1) se pot constitui și în subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor.

ARTICOLUL 122 - CONSILIUL JUDEȚEAN

(1) Consiliul județean este autoritatea administrației publice pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orășenești, în vederea realizării serviciilor publice

de interes județean.

(2) Consiliul județean este ales și funcționează în condițiile legii.

ARTICOLUL 123 - PREFECTUL

(1) Guvernul numește un prefect în fiecare județ și în municipiul București.

(2) Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.

(3) Atribuțiile prefectului se stabilesc prin lege organică.

(4) Între prefecți, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

(5) Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul atacat este suspendat de drept.

CAPITOLUL VI. AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ

SECȚIUNEA 1. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

ARTICOLUL 124 - ÎNFĂPTUIREA JUSTIȚIEI

(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

ARTICOLUL 125 - STATUTUL JUDECĂTORILOR

(1) Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii.

(2) Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

(3) Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

ARTICOLUL 126 - INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

(2) Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

(4) Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.

(5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afară magistraturii.

(6) Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate

neconstituționale.

ARTICOLUL 127 - CARACTERUL PUBLIC AL DEZBATERILOR

Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.

ARTICOLUL 128 - FOLOSIREA LIMBII MATERNE ȘI A INTERPRETULUI ÎN JUSTIȚIE

(1) Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice.

(3) Modalitățile de exercitare a dreptului prevăzut la alineatul (2), inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

(4) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret; în procesele penale acest drept este asigurat în mod gratuit.

ARTICOLUL 130 - POLIȚIA INSTANȚELOR

Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor.

SECȚIUNEA A 2-A. MINISTERUL PUBLIC

ARTICOLUL 131 - ROLUL MINISTERULUI PUBLIC

(1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

(3) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

ARTICOLUL 132 - STATUTUL PROCURORILOR

(1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

(2) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Logo
Ministerul Public

SECȚIUNEA A 3-A. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

ARTICOLUL 133 - ROLUL ȘI STRUCTURA

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care:

a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori;

b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat; aceștia participă numai la lucrările în plen;

c) ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul

general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a).

(4) Durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani.

(5) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau prin vot secret.

(6) Președintele României prezidează lucrările Consiliului Superior al Magistraturii la care participă.

(7) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii sunt definitive și irevocabile, cu excepția celor prevăzute la articolul 134 alineatul (2).

ARTICOLUL 134 - ATRIBUȚII

(1) Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică. În aceste situații, ministrul Justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot.

(3) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului sau de garant al independenței justiției.

TITLUL IV. ECONOMIA ȘI FINANȚELE PUBLICE

ARTICOLUL 135 - ECONOMIA

(1) Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;

b) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

c) stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, a artei și protecția dreptului de autor;

d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;

e) refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

f) crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții;

g) aplicarea politicilor de dezvoltare regională în concordanță cu obiectivele Uniunii Europene.

ARTICOLUL 136 - PROPRIETATEA

(1) Proprietatea este publică sau privată.

(2) Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(3) Bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de legea organică, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

(4) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică.

(5) Proprietatea privată este inviolabilă, în condițiile legii organice.

ARTICOLUL 137 - SISTEMUL FINANCIAR

(1) Formarea, administrarea, întrebuințarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege.

(2) Moneda națională este leul, iar subdiviziunea acestuia, banul. În condițiile aderării la Uniunea Europeană, prin lege organică se poate recunoaște circulația și înlocuirea monedei naționale cu aceea a Uniunii Europene.

ARTICOLUL 138 - BUGETUL PUBLIC NAȚIONAL

(1) Bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale ale comunelor, ale orașelor și ale județelor.

(2) Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat și pe cel al asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului.

(3) Dacă legea bugetului de stat și legea bugetului asigurărilor sociale de stat nu au fost adoptate cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, se aplică în continuare bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat ale anului precedent, până la adoptarea noilor bugete.

(4) Bugetele locale se elaborează, se aprobă și se execută în condițiile legii.

(5) Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

ARTICOLUL 139 - IMPOZITE, TAXE ȘI ALTE CONTRIBUȚII

(1) Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege.

(2) Impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii.

(3) Sumele reprezentând contribuțiile la constituirea unor fonduri se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora.

TITLUL V. CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

ARTICOLUL 142 - STRUCTURA

(1) Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.

(2) Curtea Constituțională se compune din nouă judecători, numiți pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

(3) Trei judecători sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României.

(4) Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani.

(5) Curtea Constituțională se înnoiește cu o treime din judecătorii ei, din 3 în 3 ani, în condițiile prevăzute de legea organică a Curții.

ARTICOLUL 143 - CONDIȚII PENTRU NUMIRE

Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

ARTICOLUL 144 - INCOMPATIBILITĂȚI

Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

ARTICOLUL 145 - INDEPENDENȚA ȘI INAMOVIBILITATEA

Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.

ARTICOLUL 146 - ATRIBUȚII

Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

- a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
- d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;
- e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;
- f) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;
- g) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului;
- h) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României;
- i) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia;
- j) verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către

Logo
Curtea Constituțională

cetățeni;

k) hotărăște asupra contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic;

l) îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții.

ARTICOLUL 147 - DECIZIILE CURȚII CONSTITUȚIONALE

(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

(2) În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale.

(3) În cazul în care constituționalitatea tratatului sau acordului internațional a fost constatată potrivit articolului 146 litera b), acesta nu poate face obiectul unei excepții de neconstituționalitate. Tratatul sau acordul internațional constatat ca fiind neconstituțional nu poate fi ratificat.

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

TITLUL VI. INTEGRAREA EUROATLANTICĂ

ARTICOLUL 148 - INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.

ARTICOLUL 149 - ADERAREA LA TRATATUL ATLANTICULUI DE NORD

Aderarea României la Tratatul Atlanticului de Nord se face prin lege adoptată în ședința comună Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

Drapelul NATO

TITLUL VII. REVIZUIREA CONSTITUȚIEI

ARTICOLUL 150 - INIȚIATIVA REVIZUIRII

(1) Revizuirea Constituției poate fi inițiată de Președintele României la propunerea Guvernului, de cel puțin o pătrime din numărul deputaților sau al senatorilor, precum și de cel puțin 500.000 de cetățeni cu drept de vot.

(2) Cetățenii care inițiază revizuirea Constituției trebuie să provină din cel puțin jumătate din județele tarii, iar în fiecare din aceste județe sau în municipiul București trebuie să fie înregistrate cel puțin 20.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

ARTICOLUL 151 - PROCEDURA DE REVIZUIRE

(1) Proiectul sau propunerea de revizuire trebuie adoptată de Camera Deputaților și de Senat, cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

(2) Dacă prin procedura de mediere nu se ajunge la un acord, Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, hotărăsc cu votul a cel puțin trei pătrimi din numărul deputaților și senatorilor.

(3) Revizuirea este definitivă după aprobarea ei prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire.

ARTICOLUL 152 - LIMITELE REVIZUIRII

(1) Dispozițiile prezentei Constituții privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii.

(2) De asemenea, nicio revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

(3) Constituția nu poate fi revizuită pe durata stării de asediu sau a stării de urgență și nici în timp de război.

TITLUL VIII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

ARTICOLUL 153 - INTRAREA ÎN VIGOARE

Prezenta Constituție intră în vigoare la data aprobării ei prin referendum. La aceeași dată, Constituția din 21 august 1965 este și rămâne în întregime abrogată.

ARTICOLUL 156 - REPUBLICAREA CONSTITUȚIEI

Legea de revizuire a Constituției se publică în Monitorul Oficial al României în termen de 5 zile de la data adoptării. Constituția, modificată și completată, după aprobarea prin referendum, se republică de către Consiliul Legislativ, cu reactualizarea denumirilor, dându-se textelor o nouă numerotare.

Programa școlară poate fi accesată la adresa: <http://programe.ise.ro>

ISBN 978-606-36-0976-3

9 786063 609763